

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

องค์ความรู้

ด้านการวิจัยสหกิจศึกษา

รายงานวิจัยประมวลองค์ความรู้ ด้านการวิจัยสหกิจศึกษา

ที่ปรึกษาโครงการ

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน

ศาสตราจารย์ ดร.ประสพ สืบคำ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ดร.สุเมธ แยมุ่น

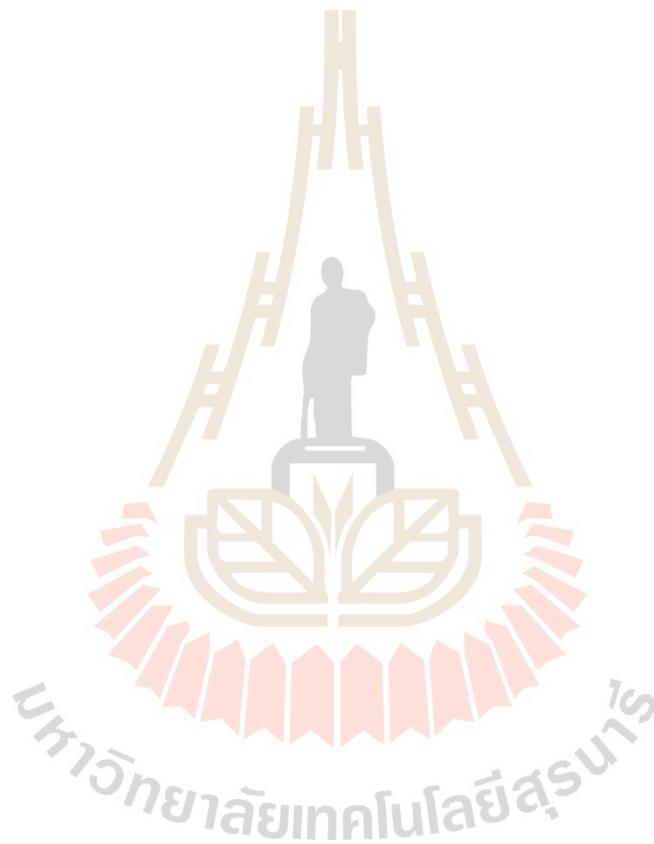
คณะวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ พลนิกรกิจ	ประธานคณะวิจัย
2. อาจารย์ ดร.นฤมล รักษาสุข	คณะวิจัย
3. อาจารย์ ดร.กัณทิมา ศิริจิระชัย	คณะวิจัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชัย วิจิตรเสถียร	คณะวิจัย
5. อาจารย์ ดร.พีรศักดิ์ สิริโยธิน	คณะวิจัย
6. อาจารย์ ดร.ธีระสุด สุขกำเนิด	คณะวิจัย
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย ทิมชุนหเถียร	คณะวิจัย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตติกร ยี่มนิรัฐ	คณะวิจัย
9. นางสาวคุณัญญา รอดเมฆ	คณะวิจัย
10. นางดวงใจ กาญจนศิลป์	คณะวิจัย

LC
1049
ร64
2556

รายงานวิจัยประมวลองค์ความรู้ด้านการวิจัยสหกิจศึกษา / วีรพงษ์ พลนิกรกิจ ... [และคนอื่นๆ].
นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ,2556.
72 หน้า

1. สหกิจศึกษา - - วิจัย .1) วีรพงษ์ พลนิกรกิจ .2) ชื่อเรื่อง

บทคัดย่อ

การวิจัยประมวลองค์ความรู้ด้านการวิจัยสหกิจศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานภาพขององค์ความรู้ด้านสหกิจศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ 2) ศึกษาพัฒนาการขององค์ความรู้ด้านสหกิจศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ 3) ศึกษาทิศทางและแนวโน้มของการวิจัยด้านสหกิจศึกษา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์บทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษาจากต่างประเทศและประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 146 เรื่อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการในประเทศไทย จำนวน 19 คน ตลอดจนจัดวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ครั้ง โดยดำเนินการวิจัยระหว่างเดือน พฤษภาคม – กันยายน พ.ศ. 2556

ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยด้านสหกิจศึกษามีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้นไม่พบงานวิจัยในระยะเวลา 22 ปี ต่อมาปี พ.ศ. 2513 เริ่มมีการศึกษาวิจัยอีกครั้ง สำหรับประเทศไทยได้เริ่มมีการเผยแพร่งานวิจัยชิ้นแรกในปี พ.ศ. 2542 และมีการศึกษาวิจัยหลังจากนั้นจนถึงปัจจุบัน โดยผลงานวิจัยด้านสหกิจศึกษาในประเทศไทย มีจำนวนทั้งหมด 43 เรื่อง และงานวิจัยในต่างประเทศ จำนวน 103 เรื่อง โดยในปี พ.ศ. 2552 เป็นปีที่มีผลงานวิจัยด้านสหกิจศึกษาออกมาเผยแพร่มากที่สุด จำนวน 14 เรื่อง เป็นผลงานจากประเทศไทย จำนวน 11 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 3 เรื่อง

ประเด็นที่มีการศึกษามากที่สุด ได้แก่ ประเด็นด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีจำนวน 55 เรื่อง รองลงมา คือ ประเด็นด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 35 เรื่อง ประเด็นด้านทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีจำนวน 30 เรื่อง และประเด็นด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา การสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา และเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศจำนวน 24 เรื่อง ส่วนประเด็นที่มีการศึกษาน้อยที่สุด คือ ประเด็นด้านพัฒนาการของสหกิจศึกษา ซึ่งมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2 เรื่อง การวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุด มีจำนวน 84 เรื่อง การวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 33 เรื่อง และการวิจัยแบบผสมผสาน จำนวน 16 เรื่องตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีบทคัดย่องานวิจัยที่ไม่ได้ระบุวิธีวิจัย จำนวน 13 เรื่อง จากการสัมภาษณ์บุคลากรด้านสหกิจศึกษาในประเทศไทย พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอหัวข้อวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษาที่สำคัญ เช่น “การเปรียบเทียบศักยภาพของบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา กับบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา” และ “ความเป็นไปได้ในการจัดสหกิจศึกษามากกว่า 4 เดือน และมากกว่า 1 ครั้ง ในประเทศไทย” เป็นต้น

ทิศทางการวิจัยด้านสหกิจศึกษาในอนาคตประกอบด้วย 1) การวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ เช่น “แนวทางการสร้างพันธกิจสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ” และ “การเพิ่มมูลค่าให้สถานประกอบการจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา” เป็นต้น 2) การวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร เช่น “การดำเนินงานสหกิจศึกษาที่มีผลต่อการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน” และ “การพัฒนาหลักสูตรการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติ” เป็นต้น 3) การวิจัยในบริบทอาเซียน เช่น “รูปแบบและวิธีการในการจัดสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน” และ “การเทียบระดับการจัดสหกิจศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียน” เป็นต้น และ 4) การวิจัยเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา เช่น “วัฒนธรรมองค์กรในสถานประกอบการที่ช่วยเสริมการดำเนินงานสหกิจศึกษา” และ “วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา” เป็นต้น

Abstract

This research on body of knowledge of cooperative education aims at 1) investigating the state-of-the-art knowledge of cooperative education available locally and internationally, 2) examining the development of cooperative education body of knowledge in Thailand and around the world, and 3) identifying the directions and trends in cooperative education research. This piece of qualitative research involves analyses of 146 abstracts from dissertations and research articles on cooperative education, interviews with 19 administrators, lecturers, and cooperative education personnel both in higher education institutions and in workplaces, as well as a public academic review, all of which took place between May and September 2013.

The findings indicate that research on cooperative education started as early as 1947 in the United States of America before a quiet period of 22 years until 1970 when such research resurfaced. In Thailand, the first research was disseminated in 1999 and more research has followed since. Up until now, there have been 43 research studies on cooperative education in Thailand, and 103 from abroad. The year 2009 was found to be the most productive year for cooperative education research, producing 14 pieces of research, 11 of which are from Thailand.

The most researched topics include the effectiveness of the cooperative education programmes (55 studies), the management and administration of the programmes (35 studies), the attitudes towards and perceptions of the programmes (30 studies), and the cooperative education student preparations, network creation, and facilities and information technology (24 studies).

The least researched topic is the development of cooperative education (2 studies). Most of the research studies are quantitative by nature, totaling 84 pieces. Thirty three studies are of qualitative types, and 16 were conducted using the mixed methods.

Among the abstracts under analysis, 4 were presented without identification of the research methods employed. The interviews with cooperative education personnel in Thailand pointed out several significant research topics related to cooperative education including comparative studies between potentials of cooperative education students and those of non-cooperative education ones and feasibility studies of the cooperative education placement for more than 4 months and more than once in Thailand.

The future trends in cooperative education research include 1) research for the development of the country such as means to foster engagement between higher education institutions and workplaces and an increase of value to the workplaces through cooperative

education, 2) research for the development of curriculum such as provision of cooperative education that affects the improvement of curriculum, teaching, and learning, and development of preparation programmes for international cooperative students, 3) research in the ASEAN context such as formats and methods of cooperative education provision in higher education institutions and benchmarking of cooperative education provision in ASEAN nations, and 4) research for the operation of cooperative education such as workplace's corporate cultures that compliment cooperative education and evaluation of cooperative education student's-performance.

คำนำ

กล่าวได้ว่า การต่อยอดองค์ความรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาองค์ความรู้ การที่จะทำให้การต่อยอดองค์ความรู้นั้นมีแนวทางที่ชัดเจนและเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต้องอยู่บนฐานของการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำความเข้าใจสถานะของการวิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความ อันทำให้พบความซ้ำ ความต่าง และสิ่งที่ขาดหาย เป็นต้น อันนำไปสู่แนวทางการศึกษาค้นคว้าใหม่หรือเพิ่มเติมเพื่อใช้ประโยชน์จากการวิจัยได้อย่างเต็มที่

คณะวิจัยหวังว่าการประมวลองค์ความรู้ด้านสหกิจศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา นักวิชาการ นักวิจัย และผู้สนใจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา

คณะวิจัย

กันยายน พ.ศ. 2556

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทนำ

1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2	วัตถุประสงค์	2
1.3	วิธีดำเนินการ	2
1.4	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.5	ขอบเขตการดำเนินงาน	2
1.6	ข้อจำกัดของงานวิจัย	2

บทที่ 2 พัฒนาการของการวิจัยสหกิจศึกษา

2.1	ลำดับปีที่เผยแพร่ผลงานวิจัย	3
2.2	ประเด็นการวิจัยด้านสหกิจศึกษา	7
2.3	งานวิจัยด้านสหกิจศึกษาในประเทศต่าง ๆ	8
2.4	ประเภทของงานวิจัย	8

บทที่ 3 ประสิทธิภาพในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

3.1	ประสิทธิภาพในการดำเนินงานสหกิจศึกษา	
3.1.1	ผลการวิเคราะห์เอกสาร	9
3.1.2	ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์	26

บทที่ 4 การบริหารจัดการ และทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา

4.1	การบริหารจัดการ	
4.1.1	ผลการวิเคราะห์เอกสาร	28
4.1.2	ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์	39
4.2	ทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา	
4.2.1	ผลการวิเคราะห์เอกสาร	41
4.2.2	ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การเตรียมความพร้อมของนักศึกษา การสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา เครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาการของสหกิจศึกษา	
5.1 การเตรียมความพร้อมของนักศึกษา	
5.1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร	52
5.1.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์	56
5.2 การสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา	
5.2.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร	57
5.2.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์	59
5.3 เครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ	
5.3.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร	60
5.3.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์	62
5.4 พัฒนาการของสหกิจศึกษา	
5.4.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร	63
บทที่ 6 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	64
รายการอ้างอิง	69
สารบัญตาราง	
ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางสรุปผลงานวิจัยที่เผยแพร่ด้านการวิจัยสหกิจศึกษาจำแนกตามปี พ.ศ.	3
2.2 ตารางสรุปประเด็นการวิจัยด้านสหกิจศึกษา	7
2.3 ตารางสรุปผลงานวิจัยในประเทศต่าง ๆ	8
2.4 ตารางประเภทการวิจัย	8
6.1 ตารางหัวข้อวิจัยที่ควรศึกษาในอนาคต	67

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 ภาพแผนภูมิแห่งแสดงสถิติการศึกษาวิจัยด้านสหกิจศึกษา ในแต่ละช่วงกึ่งทศวรรษ ตั้งแต่ปี พ .ศ. 2490 – 2559	6

บทที่ 1

บทนำ

ในบทนี้กล่าวถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ขอบเขตการดำเนินงาน และข้อจำกัดของงานวิจัยในโครงการประมวลองค์ความรู้ด้านการวิจัยสหกิจศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิจิตร ศรีสอาน (2556) กล่าวว่า “สหกิจศึกษาเป็นระบบการศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษาสลับกับการไปหาประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง ณ สถานประกอบการอย่างมีระบบด้วยความร่วมมือจากสถานประกอบการและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นระบบการศึกษาที่ผสมผสานการเรียนกับการปฏิบัติงานจริง (work integrated learning) และถือเป็นพันธกิจสัมพันธ์ (engagement) ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการรูปแบบหนึ่ง”

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.) เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทยที่ใช้กระบวนการสหกิจศึกษา (cooperative education) เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพ โดยปี พ.ศ. 2553 ในวันสหกิจศึกษาไทยครั้งที่ 2 มทส. ได้รับรางวัลสถานศึกษาดำเนินสหกิจศึกษาดีเด่นระดับชาติ

ความเป็นต้นแบบดังกล่าวข้างต้น ความพร้อมและประสบการณ์ในการศึกษางานสหกิจศึกษา มทส. ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวิชาการความรู้ด้านสหกิจศึกษา จึงได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรสหกิจศึกษามหาบัณฑิตและดุขุฎิบัณฑิตในปีการศึกษา 2556 แม้นว่านักวิชาการและนักวิชาชีพจะกล่าวว่หลักสูตรฯ ดังกล่าวเป็นหลักสูตรแรกของประเทศไทยและของโลก แต่มทส. น้อมรับคำกล่าวด้วยความพยายามสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับหลักสูตรให้มากยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศด้านสหกิจศึกษา ซึ่งได้จัดทำเอกสาร 2 เล่ม คือ บรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศด้านสหกิจศึกษา และบทความย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา อันเป็นสารสนเทศ (information) ทั้งภายในประเทศและนานาชาติที่เป็นรากฐานสำคัญในการต่อยอดการวิจัยและพัฒนาด้านสหกิจศึกษา

แต่การแปลงสารสนเทศดังกล่าวให้เป็นความรู้ (knowledge) เป็นขั้นตอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งเพื่อให้ได้ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพ พัฒนาการ ทิศทาง และแนวโน้มของการวิจัยด้านสหกิจศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการประมวลองค์ความรู้ด้านสหกิจศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งและสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ ๆ ใ้งานวิชาการด้านสหกิจศึกษาด้วยการวิเคราะห์เอกสาร (documentary analysis) จากการวิเคราะห์บทความย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษาทั้งเล่ม ซึ่งเป็นผลงานของคณะทำงานจัดทำบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศด้านสหกิจศึกษา

นอกจากนี้ เพื่อให้การกำหนดทิศทางและแนวโน้มการวิจัยด้านสหกิจศึกษามีความชัดเจน ถูกต้อง และมีคุณภาพการต่อแวดวงวิชาการและวิชาชีพทั้งในและต่างประเทศ การใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ (interview) ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยเติมเต็มความสมบูรณ์ของการประมวลองค์ความรู้ด้านการวิจัยสหกิจศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสถานภาพขององค์ความรู้ด้านสหกิจศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการขององค์ความรู้ด้านสหกิจศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 3) เพื่อศึกษาทิศทางและแนวโน้มของการวิจัยด้านสหกิจศึกษา

1.3 วิธีดำเนินการ

- 1) ศึกษาวิเคราะห์บทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 146 ผลงาน
- 2) การสัมภาษณ์ (interview) ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา ใน 3 สาขา ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการในประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 19 คน
- 3) จัดวิทยานิพนธ์ในวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2556 ณ ห้องประชุมจวนสาร หน่วยประสานงาน มทส.-กทม. อาคารพญาไทพลาซ่า ชั้น 22 กรุงเทพฯ โดยมีผู้เข้าร่วมทั้งจากสถานศึกษา สถานประกอบการ คณะวิจัย และนักศึกษาระดับปริญญาโทศึกษาศาสตร์สหกิจศึกษา รวมจำนวน 27 คน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้องค์ความรู้การวิจัยด้านสหกิจศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
- 2) ได้กรอบและหัวข้อวิจัยด้านสหกิจศึกษาสำหรับนักศึกษา คณาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษา และผู้ที่สนใจ นำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยในอนาคต

1.5 ขอบเขตการดำเนินงาน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการประมวลองค์ความรู้ด้านสหกิจศึกษาจากบทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีนาคม 2556 และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการในประเทศไทย รวมจำนวนทั้งสิ้น 18 คน โดยการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า (face to face interview) และการสัมภาษณ์ผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารได้แก่ โทรศัพท์ และ สไกป์ (Skype) ระหว่างเดือนพฤษภาคม – กันยายน พ.ศ. 2556

1.6 ข้อยกเว้นของงานวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์จากบทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาเนื้อหาหรือรายละเอียดทั้งหมด นอกจากนั้นบทคัดย่อบางส่วนไม่ได้ให้รายละเอียดในบางประเด็นที่สำคัญ เช่น รายละเอียดวิธีการวิจัย และผลการวิจัย เป็นต้น

บทที่ 2

พัฒนาการของการวิจัยสหกิจศึกษา

ในบทนี้นำเสนอผลจากการวิเคราะห์บทความวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา จำนวน 146 เรื่อง ในรูปแบบตารางและแผนภูมิแท่ง เพื่อให้เห็นพัฒนาการของการวิจัยสหกิจศึกษาในภาพรวม โดยมีรายละเอียดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ปีที่เผยแพร่ผลงานวิจัย

ปีที่เผยแพร่	จำนวนงานวิจัยในประเทศไทย	จำนวนงานวิจัยในต่างประเทศ	จำนวนรวม
2490	-	1	1
↕ ไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาด้านสหกิจศึกษาเป็นเวลา 22 ปี			
2513	-	1	1
2514	-	3	3
2515	-	1	1
2516	-	1	1
2517	-	-	-
2518	-	-	-
2519	-	-	-
2520	-	-	-
2521	-	1	1
2522	-	-	-
2523	-	1	1
2524	-	3	3
2525	-	3	3
2526	-	4	4
2527	-	3	3
2528	-	3	3
2529	-	1	1
2530	-	5	5
2531	-	2	2
2532	-	2	2
2533	-	3	3

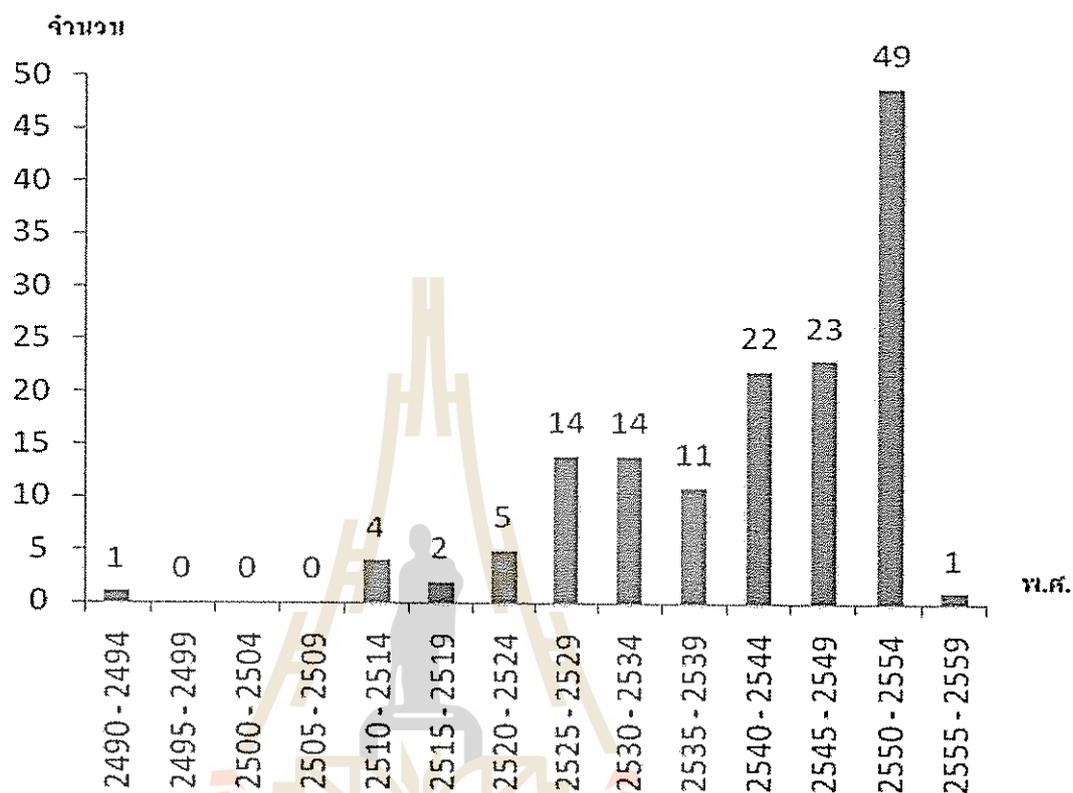
ปีที่เผยแพร่	จำนวนงานวิจัยในประเทศไทย	จำนวนงานวิจัยในต่างประเทศ	จำนวนรวม
2534	-	2	2
2535	-	1	1
2536	-	1	1
2537	-	5	5
2538	-	3	3
2539	-	1	1
2540	-	4	4
2541	-	5	5
2542	1	5	6
2543	1	4	5
2544	-	2	2
2545	-	2	2
2546	1	3	4
2547	2	5	7
2548	2	1	3
2549	3	4	7
2550	3	5	8
2551	5	3	8
2552	11	3	14
2553	8	2	10
2554	6	3	9
2555	-	1	1
รวม	43	103	146

ตารางที่ 2.1 ตารางสรุปผลงานวิจัยที่เผยแพร่ด้านการวิจัยสหกิจศึกษาจำแนกตามปี พ.ศ.

จากตารางสรุปผลงานวิจัยที่เผยแพร่ด้านการวิจัยสหกิจศึกษา ทั้งหมด 146 เรื่อง โดยที่การวิจัยด้านสหกิจศึกษา ได้เริ่มศึกษาวิจัยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2490 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และผลการศึกษาพบว่าผลงานวิจัยด้านสหกิจศึกษาที่เผยแพร่ในต่างประเทศมีจำนวน 103 เรื่อง ส่วนในประเทศไทย มีจำนวน 43 เรื่อง โดยสามารถจำแนกตามปี ได้ดังนี้

- 1) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2552 มีการศึกษาด้านสหกิจศึกษามากที่สุด จำนวน 14 เรื่อง เป็นงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 11 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 3 เรื่อง
- 2) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2553 มีจำนวน 10 เรื่อง เป็นงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 8 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 2 เรื่อง
- 3) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 9 เรื่อง เป็นงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 6 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 3 เรื่อง
- 4) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2550 และ 2551 มีจำนวน 8 เรื่องเท่ากัน โดยในปี พ.ศ. 2550 มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 3 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 5 เรื่อง เท่ากัน ส่วน ปี พ.ศ. 2551 มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 5 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 3 เรื่อง
- 5) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2547 และ พ.ศ. 2549 มีจำนวน 7 เรื่อง โดยในปี พ.ศ. 2547 มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 2 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 5 เรื่อง ส่วน พ.ศ. 2549 มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 3 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 4 เรื่อง
- 6) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2542 มีจำนวน 6 เรื่อง เป็นงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 1 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 5 เรื่อง
- 7) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2530, 2537, 2541 และ 2543 มีจำนวน 5 เรื่องเท่ากัน โดยในปี พ.ศ. 2530, 2537 และ 2541 มีผลงานวิจัยในต่างประเทศ จำนวน 5 เรื่อง เท่ากัน ส่วน ปี พ.ศ. 2543 มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 1 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 4 เรื่อง
- 8) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2526, 2540 และ 2546 มีจำนวน 4 เรื่องเท่ากัน โดยในปี พ.ศ. 2526 และ พ.ศ. 2540 มีผลงานวิจัยในต่างประเทศ จำนวน 4 เรื่อง เท่ากัน และปี พ.ศ. 2546 มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 1 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 3 เรื่อง
- 9) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2514, 2524, 2525, 2527, 2528, 2533, 2538 และ 2548 มีจำนวน 3 เรื่องเท่ากัน ซึ่งในปี พ.ศ. 2514, 2524, 2525, 2527, 2528, 2533 และ 2538 เป็นงานวิจัยด้านสหกิจศึกษาในต่างประเทศทั้งหมด ส่วนปี พ.ศ. 2548 มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 2 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 1 เรื่อง
- 10) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2531, 2532, 2534, 2544 และ 2545 มีจำนวน 2 เรื่องเท่ากัน ซึ่งเป็นงานวิจัยด้านสหกิจศึกษาในต่างประเทศทั้งหมด
- 11) ผลงานวิจัยในปี พ.ศ. 2490, 2513, 2515, 2516, 2521, 2523, 2529, 2535, 2536, 2539 และ 2555 มีจำนวน 1 เรื่องเท่ากัน ซึ่งเป็นผลงานวิจัยในต่างประเทศทั้งหมด

จากตารางปีที่เผยแพร่งานวิจัย สามารถแสดงผลในรูปแบบของแผนภูมิแท่งได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ภาพแผนภูมิแท่งแสดงสถิติการศึกษาวิจัยด้านสหกิจศึกษาในแต่ละช่วงทศวรรษ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 - 2559

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

2.2 ประเด็นการวิจัยด้านสหกิจศึกษา

ประเด็น	ประเทศไทย	ต่างประเทศ	จำนวน
ประเด็นด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษา	10	45	55
ประเด็นด้านการบริหารจัดการ	18	17	35
ประเด็นด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา	5	25	30
ประเด็นด้านการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาตนเองของนักศึกษา	3	7	10
ประเด็นด้านเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ	6	3	9
ประเด็นด้านการสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา	1	4	5
ประเด็นด้านพัฒนาการของสหกิจศึกษา	-	2	2
รวม	43	103	146

ตารางที่ 2.2 ตารางสรุปประเด็นการวิจัยด้านสหกิจศึกษา

จากตารางสรุปประเด็นด้านการวิจัยสหกิจศึกษา พบว่า มีการศึกษาวิจัยในประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานสหกิจศึกษามากที่สุด จำนวน 55 เรื่อง โดยในประเด็นนี้มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 10 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 45 เรื่อง
- 2) ประเด็นด้านการบริหารจัดการ จำนวน 35 เรื่อง โดยในประเด็นนี้มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 18 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 17 เรื่อง
- 3) และประเด็นด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา จำนวน 30 เรื่อง โดยในประเด็นนี้มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 5 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 25 เรื่อง
- 4) ประเด็นด้านการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาตนเองของนักศึกษา จำนวน 10 เรื่อง โดยในประเด็นนี้มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 3 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 7 เรื่อง
- 5) ประเด็นด้านเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 9 เรื่อง โดยในประเด็นนี้มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 6 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 3 เรื่อง
- 6) ประเด็นด้านการสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา จำนวน 5 เรื่อง โดยในประเด็นนี้มีผลงานวิจัยในประเทศไทย จำนวน 1 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 4 เรื่อง
- 7) ประเด็นด้านพัฒนาการของสหกิจศึกษา จำนวน 2 เรื่อง ซึ่งเป็นผลงานวิจัยในต่างประเทศทั้งหมด

2.3 งานวิจัยด้านสหกิจศึกษาในประเทศต่าง ๆ

ประเทศ	จำนวน
สหรัฐอเมริกา	88
ไทย	43
แคนาดา	8
ออสเตรเลีย	1
ไม่ระบุ	6
รวม	146

ตารางที่ 2.3 ตารางสรุปผลงานวิจัยในประเทศต่าง ๆ

จากตารางสรุปผลงานวิจัยในประเทศต่าง ๆ พบว่า มีการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวนมากที่สุด จำนวน 88 เรื่อง รองลงมา คือ ประเทศไทย จำนวน 43 เรื่อง ประเทศแคนาดา จำนวน 8 เรื่อง และในประเทศออสเตรเลีย จำนวน 1 เรื่อง นอกจากนี้ยังมีผลงานที่ไม่ระบุประเทศที่เผยแพร่การวิจัย จำนวน 6 เรื่อง

2.4 ประเภทของงานวิจัย

ประเภทงานวิจัย	จำนวน
การวิจัยเชิงปริมาณ	84
การวิจัยเชิงคุณภาพ	33
การวิจัยแบบผสมผสาน	16
ไม่ระบุวิธีวิจัย	13
รวม	146

ตารางที่ 2.4 ตารางประเภทงานวิจัย

จากตารางประเภทงานวิจัย ค้นพบว่า มีการใช้การวิจัยเชิงปริมาณในการศึกษาด้านสหกิจศึกษามากที่สุด จำนวน 84 เรื่อง รองลงมาคือ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมผสาน มีจำนวน 33 เรื่อง และจำนวน 16 เรื่อง ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีบทความวิจัยบางส่วนที่ไม่ได้ระบุวิธีวิจัย มีจำนวนทั้งหมด 13 เรื่อง

บทที่ 3

ประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

ในบทนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์บทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา และผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ ในประเด็นด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประเด็นด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษา

3.1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

จากการศึกษาบทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา พบว่าในประเด็นด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีจำนวน 55 เรื่อง ดังนี้

Munisteri, A. วิจัยเรื่อง A Study of the Holding Power of A Cooperative Education Program for Male, Potential Dropouts, In an East Harlem, New York City, Vocational High School (สหรัฐอเมริกา, 2514) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลกระทบของสหกิจศึกษาหรือการบูรณาการเรียนกับการทำงานในรูปแบบอื่นต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 อายุไม่ต่ำกว่า 16 ปี) ที่อาจลาพักการเรียน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 62 คน ในโรงเรียนอาชีวศึกษาชายล้วนใน East Harlem มหานครนิวยอร์ก ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลการลงทะเบียนของโรงเรียน คือ บันทึกการเข้าเรียน บันทึกการรับเข้าและจบ/ลาออก การถอนรายวิชา และการจ้างงานที่เป็นผลจากการสหกิจศึกษา มีข้อค้นพบ ดังนี้

(1) นักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาที่ไม่ลาพักการศึกษา/ลาออกมีจำนวนมากกว่านักเรียนที่ไม่ปฏิบัติสหกิจศึกษา และไม่ลาพักการศึกษา/ลาออก โดยมากกว่าร้อยละ 50

(2) นักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษามีแรงจูงใจที่จะเข้าเรียนมากกว่า มีความตรงต่อเวลามากกว่า มีการถอนรายวิชาน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา

(3) นักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและสำเร็จการศึกษามีจำนวน 6 เท่าของนักเรียนที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา และสำเร็จการศึกษา (บทคัดยอลำดับที่ 094)

Sawyer, D. E. วิจัยเรื่อง Differences in Vocational Maturity and Selected Behavioral Tendencies between Part-Time Cooperative Education Participants and Nonparticipants in Selected Texas Secondary Schools (Texas A & M University, สหรัฐอเมริกา, 2515) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลของการเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษาต่อวุฒิภาวะและบุคลิกภาพของนักศึกษาในระยะ 1 ปีการศึกษา (พ.ศ. 2514 - 2515) ในตัวแปร 5 ตัว โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนักศึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษาปกติในหลักสูตร California Psychological Inventory และ Vocational Development Inventory ผลการศึกษาพบว่าการเข้าร่วมโครงการ 1 ปี ไม่สามารถส่งเสริมการพัฒนาวุฒิภาวะและบุคลิกภาพที่ศึกษา 19 ประเด็นของนักศึกษาได้ (บทคัดย่อลำดับที่ 107)

Garner, G. O. D. วิจัยเรื่อง The Career Development of College Women Through Cooperative Education (Virginia Polytechnic Institute and State University, สหรัฐอเมริกา, 2523) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์สหกิจศึกษาของนักศึกษาหญิง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลจากนักศึกษาหญิงกลุ่มตัวอย่างอายุ 18 - 25 ปี จำนวน 782 คน โดยใช้แบบประเมินมีข้อค้นพบที่น่าสนใจว่า นักศึกษาทั้งสองกลุ่มที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ปฏิบัติสหกิจศึกษามากกว่าร้อยละ 73 มี career commitment นอกจากนี้ การที่นักศึกษามีงานทำในขณะที่ศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถควบคุมตนเองได้ (self-control) มีความรับผิดชอบ และความท้าทายในการทำงาน (บทคัดย่อลำดับที่ 046)

Cash, S. H. วิจัยเรื่อง Effects on Employability and Future Job Satisfaction of 1978 and 1979 Management/Marketing Graduates Through Participation in The Cooperative Education Program at the University of Wisconsin - La Crosse (University of Wisconsin, สหรัฐอเมริกา, 2525) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทด้านการจัดการและการตลาด ที่ศึกษาผลของการเข้าสหกิจศึกษากับความพึงพอใจในงานจาก 9 ขอบเขตคือ (1) เริ่มต้นด้วยเงินเดือนที่สูง (2) ระยะเวลาที่ใช้ในการทำงานก่อนได้งานแรก (3) ความรู้สึกที่มีต่อค่าตอบแทนที่น้อย (4) ความท้าทายของงาน (5) ที่ตั้งที่ทำงาน (6) เงินเดือนและผลประโยชน์ (7) โอกาสความก้าวหน้า (8) สภาพแวดล้อมการทำงาน และ (9) ศักยภาพของวิชาชีพ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 9 คน และนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 34 คน โดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ด้วยสถิติ Chi-square ผลการศึกษาพบว่า ไม่พบความแตกต่างทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญใน 4 ด้าน คือ เงินเดือนเริ่มต้น สถานที่ทำงาน ความท้าทายของงาน และโอกาสความก้าวหน้า แต่ในอีก 5 ด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ (บทคัดย่อลำดับที่ 020)

Bucher, M. T. วิจัยเรื่อง *Employability and Future Job Satisfaction of 1978 and 1979 College of Business Administration Graduates in the Cooperative Education and Internship Program at the University of Wisconsin-La Crosse* (University of Wisconsin – La Crosse, สหรัฐอเมริกา, 2526) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทด้านธุรกิจที่ศึกษาการจ้างงานและความพึงพอใจงานในอนาคตของบัณฑิตวิทยาลัยบริหารธุรกิจในหลักสูตรสหกิจศึกษาและหลักสูตรฝึกงานของมหาวิทยาลัย Wisconsin-La Crosse เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา 17 คน และนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา 68 คน ของมหาวิทยาลัย Wisconsin - La Crosse โดยใช้แบบสำรวจและวิเคราะห์ด้วยสถิติ Chi-square test ผลการศึกษา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในประเด็นเรื่องการได้จ้างงานเร็ว การเริ่มต้นงานด้วยรายได้สูง การได้งานที่ต่ำกว่าวุฒิ และความความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ระหว่างนักศึกษา 2 กลุ่มนี้ แต่สรุปว่าการที่นักศึกษาไปปฏิบัติสหกิจศึกษาเพียงหนึ่งภาคการศึกษา ไม่สร้างความแตกต่าง (บทคัดย่อลำดับที่ 016)

Free, E. M. วิจัยเรื่อง *Employer Perceptions of Job Performance of Vocational Pre-Employment Laboratory Education Graduates and Vocational Cooperative Education Graduates* (Texas Women's University, สหรัฐอเมริกา, 2526) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการประเมินศักยภาพเปรียบเทียบบัณฑิตที่ปฏิบัติและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาโดยสถานประกอบการ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการ จำนวน 121 แห่ง ที่รับบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษากับสถานประกอบการ จำนวน 64 แห่ง ที่รับบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา (lab graduates) โดยใช้แบบประเมินและการสัมภาษณ์ ค้นพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของสถานประกอบการทั้งสองกลุ่ม และศักยภาพของบัณฑิตขึ้นกับศักยภาพทางวิชาการ (บทคัดย่อลำดับที่ 043)

Weinberg, R. W. วิจัยเรื่อง *The Effects of Cooperative Education on Self-esteem and Career Maturity in Community College Students* (Rutgers The state University of New Jersey, สหรัฐอเมริกา, 2526) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษาสหกิจศึกษากับนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา ในด้านความเคารพในตนเองและความสำเร็จในอาชีพ (self-esteem and career maturity) เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากนักศึกษาสหกิจศึกษา ระดับ 1 (สหกิจศึกษาปกติ) สหกิจศึกษาระดับ 2 (สหกิจศึกษาระดับ 1 รวมกับ structured exploratory experiences) และนักศึกษาปกติ จากวิทยาลัยชุมชน จำนวน 120 แห่ง โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน Rosenberg Self-Esteem Scale และ Career Development Inventory – College and University Form และการสัมภาษณ์ ค้นพบว่า ความเคารพในตนเองมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์สหกิจศึกษา แต่ความสำเร็จในอาชีพลดลงในทางตรงข้าม และประสบการณ์สหกิจศึกษาและการพัฒนาอาชีพเป็นเรื่องซับซ้อนจึงยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้ (บทคัดย่อลำดับที่ 118)

Brothers, C. F. วิจัยเรื่อง Research to Develop a Consensus Self-Evaluation Model of National Norms of Excellence for Alternating Cooperative Education Programs at Four-Year Colleges and Universities (สหรัฐอเมริกา, 2527) เป็นงานวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของเกณฑ์การประเมินตนเองเพื่อความเป็นเลิศในระดับชาติ สำหรับ alternating cooperative education programs ซึ่งเป็นสหกิจศึกษารูปแบบหนึ่ง โดยใช้ Delphi technique กับผู้เชี่ยวชาญด้านสหกิจศึกษา 12 คน ที่ระบุเกณฑ์ความเป็นเลิศ 155 ข้อ แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นชุดคำถาม 90 ข้อ และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจาก 14 สถาบันการศึกษาที่มีการใช้หลักสูตร alternating cooperative education programs จำนวน 900 คน ซึ่งได้ตอบกลับมา 730 คน คิดเป็นร้อยละ 81 alternating cooperative education programs ยอมรับว่ารูปแบบการประเมินตนเองที่ได้ถูกพัฒนาขึ้น ถือว่าเป็นโมเดลแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา ด้วยการทดสอบและปรับปรุงให้ดีขึ้น โมเดลนี้สามารถนำไปปรับใช้กับโปรแกรมสหกิจศึกษารูปแบบอื่น ส่วนวิธีการใช้ Delphi technique วิธีการประเมินตนเองสำหรับโปรแกรมสหกิจศึกษา ความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมถึงคำจำกัดความของสหกิจศึกษาได้ให้ไว้ในภาคผนวก (บทคัดยอลำดับที่ 015)

Finn, K. L. วิจัยเรื่อง Cooperative Education in Nursing: Effect of Organizational Socialization on Selected Role Variables (Northeastern University, สหรัฐอเมริกา, 2528) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลของรูปแบบของ organizational socialization ที่มี process of professional socialization ของนักศึกษาพยาบาล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากประชากรนักศึกษา 655 คน โดยใช้แบบสอบถามและสถิติวิเคราะห์แบบ analysis of variance และ Chi-squares โดยให้ชั้นปีของนักศึกษา การเรียนหรือการทำงาน (school or work) เป็นตัวแปรอิสระ และ role concept, role conflict, role certainty และ choice of role model เป็นตัวแปรตาม ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนักศึกษามีชั้นปีที่สูงขึ้น จะมี professional role concept เพิ่มขึ้นและ bureaucratic role concept ลดลง ในขณะที่ role conflict ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะเพิ่มขึ้นในกลุ่มนักศึกษาที่เรียนมากกว่านักศึกษาที่ไปปฏิบัติสหกิจศึกษา นักศึกษาทุกกลุ่มมี role certainty เพิ่มขึ้น ในเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท อาชีพของตนและการทำงานเป็น นักศึกษาทุกชั้นปีเลือก work-centered role model มากกว่าที่จะเลือก work-centered role model (บทคัดยอลำดับที่ 041)

Monaco, F. A. วิจัยเรื่อง "Disadvantaged" High School Juniors In A Specialized Cooperative Education Program in Pittsburgh, PA.: An Analysis of Its Impact on Students' Self Concepts, Attitudes, and Selected Academic Factors (University of Pittsburgh, สหรัฐอเมริกา, 2528) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของหลักสูตรสหกิจศึกษาพิเศษ (specialized cooperative education program) ที่มีต่อนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 5 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา (academically disadvantaged) ได้รับการสนับสนุนและฝึกกับผู้เชี่ยวชาญ (paraprofessionals) ทำงานกับผู้ประกอบวิชาชีพ (professional) และเข้ารับการบำบัด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความพิการ (disability) จำนวน 125 คน ที่มีความคล้ายคลึง

กันในภูมิศาสตร์ ประชากรถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มที่อยู่ในโปรแกรม และกลุ่มควบคุม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่มในแง่ของการลาพักการเรียน กลุ่มนักเรียนในโปรแกรมไม่มีการลาพัก (ในระดับนัยสำคัญ 0.003) และในประเด็นของการเข้าเรียน กลุ่มโปรแกรมดีขึ้น (แต่ไม่ถึงระดับนัยสำคัญที่ 0.05) และเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 2 กลุ่มเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (academic achievement) พบว่ากลุ่มที่อยู่ในโปรแกรมดีกว่า (ระดับนัยสำคัญที่ 0.067) เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มโปรแกรมกับผลการเรียนใน 2 ปีก่อนหน้าพบการปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญ (0.058) นักเรียนโปรแกรมยังปรับแนวคิดของตนเอง (self concept) และเจตคติ แม้ว่าจะเป็นที่ระดับนัยสำคัญต่ำกว่า (0.001) งานวิจัยนี้สรุปว่า สหกิจศึกษาและอาชีวศึกษา (vocational education) สามารถสนับสนุนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการทำงานกับผู้ช่วยวิชาชีพและผู้เชี่ยวชาญจะสามารถช่วยผู้ด้อยโอกาสได้อีกด้วย (บทคัดย่อลำดับที่ 091)

Sandberg, S. L. วิจัยเรื่อง Analysis of Selected Variables Related to Participation in Cooperative Education by Vocational Office Occupations Program Completers in Michigan for the Years 1978 through 1981 (Michigan State University, สหรัฐอเมริกา, 2528) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบตัวแปรการจ้างนักศึกษาสหกิจศึกษาสาขา vocational office occupations program ใน มิชิแกน ปี พ.ศ. 2521 – 2524 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มบัณฑิตสหกิจศึกษา สาขา secondary vocational office education program in Michigan โดยใช้สถิติ Chi-square statistic, t-test และ ANOVA ค้นพบว่า บัณฑิตสหกิจศึกษามีคุณสมบัติสูงกว่าบัณฑิตปกติ ด้านอัตราการจ้างงาน ความพึงพอใจในงาน ได้งานตรงกับสาขาวิชาที่เรียนและอัตราเงินเดือน นอกจากนี้ยังมีการศึกษาเปรียบเทียบโอกาสการจ้างงานของเพศชายและหญิง พบว่าเพศชายได้เปรียบกว่าในหลายประเด็น (บทคัดย่อลำดับที่ 105)

Gadzera, M. A. C. วิจัยเรื่อง The Effects of Cooperative Education on the Career Maturity and Self-Esteem of Community College Students (Boston University, สหรัฐอเมริกา, 2531) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ศึกษาผลของสหกิจศึกษาที่ทำให้นักศึกษาจาก community college มีความพร้อมในการประกอบอาชีพและเชื่อมั่นในตนเอง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 19 คน กับ นักศึกษาที่ไม่ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 25 คน โดยใช้แบบประเมิน Career Maturity Inventory Competence Test และ Coopersmith Self-Esteem Inventory มีข้อค้นพบที่น่าสนใจว่านักศึกษาหญิงมีความพร้อมในการประกอบอาชีพมากกว่านักศึกษาชาย ความแตกต่างของเชื้อชาติ ประสบการณ์ทำงานและสาขาวิชา ไม่มีผลต่อความพร้อมในการประกอบอาชีพ ความแตกต่างของเพศ เชื้อชาติ ประสบการณ์ทำงานและสาขาวิชา ไม่มีผลต่อความมั่นใจในตนเองของนักศึกษา นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษามีความพร้อมในการประกอบอาชีพและความมั่นใจในตนเองมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 045)

Nixon, F. W. วิจัยเรื่อง Perceptions of Cooperative Education as A Mechanism for Organizational Socialization (สหรัฐอเมริกา, 2532) ผลงานวิจัยที่ศึกษาการประเมินอิทธิพลของสหกิจศึกษาต่องานแรกของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่

ทำงานเต็มเวลาที่แรกหลังจากสำเร็จการศึกษา ทั้งบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเพื่อที่จะวัดมุมมองของบัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและตัวแปรทางการขาดแคลนล่าช้าขององค์กรและใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ และ Kruskal-Wallis one-way analysis of ranks, Mann-Whitney U analysis of ranks, sequential sums of squares analysis, univariate & multivariate analysis of variance และ stepwise multiple regression analysis ผลการวิจัยพบว่า

(1) การปฏิบัติสหกิจศึกษาทำให้เกิดผลที่เฉพาะเจาะจงเมื่อเทียบกับการบูรณาการการเรียนกับการทำงานในรูปแบบอื่น บัณฑิตที่ผ่านสหกิจศึกษาจะมีการคาดหวังที่เป็นจริง (realistic expectation) เกี่ยวกับงานแรก (first job) หลังจากสำเร็จการศึกษามากกว่าบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่บัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาทำคะแนนได้ดีกว่าในประเด็นที่สอดคล้องกับงาน สัมพันธ์กับงาน และความผูกพันกับองค์กร อย่างไรก็ตามเมื่อคะแนนถูกปรับค่าสำหรับประสบการณ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับงานที่เกี่ยวข้องกับงาน องค์กรนี้ พบว่าคะแนนของบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาต่ำกว่าในทุกตัวแปรยกเว้นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังในช่วงต้นของการทำงาน

- (2) ถึงแม้ว่าจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่บัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาที่ทำงานในสถานประกอบการที่ปฏิบัติสหกิจศึกษามีคะแนนที่สูงกว่าบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา
- (3) ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าการขาดแคลนล่าช้าขององค์กรจะทำให้เกิดความผูกพันกับองค์กรตัวแปรทั้งสองปฏิสัมพันธ์และเสริมซึ่งกันและกัน (บทความย่อลำดับที่ 096)

Vickers, N. W. วิจัยเรื่อง A Comparison of the Starting Pay of Cooperative Education Graduates with that of Non-Cooperative Education Graduates (Washington D. C., สหรัฐอเมริกา, 2533) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบเงินเดือนเริ่มต้นของบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 152 คน และบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 622 คน ในระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2531 และ พ.ศ. 2531 - 2532 โดยใช้สถิติวิเคราะห์ t-test นอกจากนี้ยังทบทวนเอกสารอ้างอิงด้านประวัติความเป็นมาของสหกิจศึกษา การออกแบบโปรแกรมสหกิจศึกษา และประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับ ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์สหกิจศึกษากับเงินเดือนเริ่มต้นที่สูงกว่าค่าเฉลี่ย (บทความย่อลำดับที่ 117)

Pollock, N. J. วิจัยเรื่อง The Relationship Between Selected Undergraduate Status Characteristics and Factors Pertaining to Job Status Twenty-Two Months After Graduation: A Study of Deaf University Graduates (The American University, สหรัฐอเมริกา, 2536) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกด้านวิทยาศาสตร์และศิลปะ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบัณฑิตที่ผ่านการฝึกงานปกติกับการปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามแบบสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่จบการศึกษาไปแล้วที่ผ่านการฝึกงานและปฏิบัติสหกิจศึกษา ในสาขาด้านวิทยาศาสตร์และศิลปะที่ได้ตอบรับแบบสำรวจกลับมา แต่ไม่พบนัยสำคัญด้านประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจของงาน ระดับการจ้างงานและความก้าวหน้าของงานในระดับงานประจำ (บทความย่อลำดับที่ 100)

Hunter, C. C. วิจัยเรื่อง An Investigation of the Association Between the Basic Academic Skills Required in the Workplace and the Instructional Targets of the Texas Assessment of Academic Skills attained by Cooperative Education Students (สหรัฐอเมริกา, 2537) ผลงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะพื้นฐานในการทำงานจริงกับแบบทดสอบทักษะเชิงวิชาการของนักเรียนระดับมัธยมปลายในรัฐเท็กซัส เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากนักเรียนที่จบการศึกษา จำนวน 67 คน ในโรงเรียน North Central Texas High School โดยใช้แบบทดสอบและแบบประเมินคุณภาพการทำงานของนักเรียน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรง ระหว่างทักษะในการทำงานจริงกับทักษะเชิงวิชาการของนักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษามาแล้ว (บทคัดย่อลำดับที่ 067)

Knechtel, J. วิจัยเรื่อง Description of the Practical Problem-Solving Performance of Post-Secondary College Students and Graduates from A Co-Operative Education Program (University of Toronto, แคนาดา, 2537) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกด้าน postsecondary college students ที่ศึกษาวิเคราะห์วิจัยถึงความสามารถในการแก้ปัญหาของนักศึกษา จากบัณฑิตที่ผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในทักษะการแก้ปัญหาของบัณฑิต แต่พบว่าวิธีการแก้ปัญหานักศึกษามีการใช้ทักษะในการตั้งสมมติฐาน การอภิปรายผลมาใช้ในการแก้ไข และใช้ประสบการณ์ที่เคยพบมาก่อนแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ (บทคัดย่อลำดับที่ 075)

Kysor, D. V. วิจัยเรื่อง An Evaluation of the Career Progress and Satisfaction of Cooperative Education/Internship Graduates and Regular Graduates at Mercyhurst College (Oregon State University, สหรัฐอเมริกา, 2537) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบการได้รับการจ้างงานของบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นบัณฑิตที่จบจากที่ Mercyhurst College โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาแสดงให้เห็นหลักฐานเพียงเล็กน้อยในการสนับสนุนการสหกิจศึกษาหรือการฝึกงาน (internship) ถึงแม้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจะแสดงให้เห็นถึงข้อได้เปรียบเล็กน้อยเกี่ยวกับระยะเวลาการทำงาน การได้งานตามสาขาวิชา การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนและระดับเงินเดือน (merit pay increase & salary level) การได้รับการเลื่อนขั้น (job promotion) และระดับการรับผิดชอบ (responsibility level) หลังจากการวิเคราะห์เพิ่มเติมพบว่า นักศึกษาที่ผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษาหรือการฝึกงานมีผลการสอบ SAT ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเข้าเรียน (866 / 922) แต่มี GPAX ใกล้เคียงกันเมื่อสำเร็จการศึกษา (3.14 / 3.19) และมีความก้าวหน้าของการทำงานในอัตราเดียวกัน และบัณฑิตผู้หญิงสามารถมีความก้าวหน้าได้สูงขึ้นเมื่อผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษามาแล้ว (บทคัดย่อลำดับที่ 079)

Bono, J. D. วิจัยเรื่อง The Effects of A First-Time College Cooperative Education Work Experience on Maturity, Self-Esteem, and Problem-Solving Skills (Georgia State University, สหรัฐอเมริกา, 2538) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา โดยใช้

วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและแบบสอบถามในการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างเกิดขึ้นกับนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา ซึ่งในระยะเวลา 3 เดือนยังไม่มีผลกับประเด็นนี้ (บทคัดย่อลำดับที่ 010)

Aultman, S. C. วิจัยเรื่อง The Impact of Cooperative Education and Clinical Training on the Work Ethic of Community College Students (สหรัฐอเมริกา, 2540) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลกระทบของการออกสหกิจศึกษาต่อจรรยาบรรณการทำงาน โดยเปรียบเทียบจรรยาบรรณของนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในปีแรกกับปีสี่ และความคาดหวังของสถานประกอบการต่อจรรยาบรรณของนักศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา และกลุ่มผู้ประกอบการมีความเห็นไม่ตรงกัน แต่ไปในทิศทางเดียวกัน โดยสถานประกอบการคาดหวังเรื่องจรรยาบรรณสูงกว่าถึง 3 ใน 4 (บทคัดย่อลำดับที่ 005)

Davidge-Johnston, N. L. วิจัยเรื่อง The Nature of Learning in Cooperative Education in the Applied Sciences (National Library of Canada, แคนาดา, 2540) เป็นผลงานวิจัยด้านสาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (วิทยาศาสตร์กายภาพ) ที่ศึกษาว่านักศึกษาที่ได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยการสร้างสถานการณ์ในสถานประกอบการให้นักศึกษาได้ตอบสนองต่อการแก้ปัญหา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากนักศึกษา จำนวน 3 คน ที่ตอบสนองต่อการแก้ปัญหา โดยใช้การสังเกตการณ์จากเทปบันทึกการทำงานและการสนทนา อย่างไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบ (บทคัดย่อลำดับที่ 030)

Eakins, P. วิจัยเรื่อง The Theory and Practice of Cooperative Education: A Case Study of a Cooperative Education Program in a Business Undergraduate Degree (2540) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาว่านักศึกษาหลักสูตรธุรกิจ ได้รับผลสัมฤทธิ์ตามทฤษฎีของสหกิจศึกษาหรือไม่ เช่น ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เชื่อมทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยใช้การสังเกตและการให้ผลสะท้อนกลับ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติสหกิจศึกษามาก เช่น ได้พัฒนาทักษะทั่วไปและคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้โอกาสในการเรียนรู้ ได้ทำงานตรงสาขาวิชาชีพ ได้ทำงานที่ท้าทาย และได้รับผิดชอบการเรียนรู้ของตน โดยผลการศึกษาสามารถนำไปออกแบบหรือพัฒนาหลักสูตร และทำให้หลักสูตรสหกิจศึกษาเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น (บทคัดย่อลำดับที่ 035)

Thomsen, P. J. L. วิจัยเรื่อง The Relationship Between Work Experience During College and Subsequent Employment in High-Technology Firms (University of California, สหรัฐอเมริกา, 2540) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลของประสบการณ์สหกิจศึกษาต่อการเข้าทำงานในบริษัทที่มีเทคโนโลยีระดับสูง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากบัณฑิตสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ การเงิน การจัดการ และบริหารงานบุคคล ระหว่าง พ.ศ. 2525 - 2538 ที่ทำงานในบริษัทในรัฐแถบ Pacific West, West/South Central และ Middle Atlantics โดยใช้แบบสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า สหกิจศึกษามีผลต่อบัณฑิตในระยะแรกของการเข้าสู่งานอาชีพ แต่มีผลกระทบไม่ยาวนาน เช่น บัณฑิตสหกิจศึกษาได้รับเงินเดือนเริ่มต้น

สูงกว่า แต่ไม่มีความสัมพันธ์ต่อเงินเดือนปัจจุบัน แสดงว่าข้อดีของสหกิจศึกษาหายไปตามกาลเวลา ประสบการณ์ทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับความมั่นคงในตำแหน่งงานแรกและการเปลี่ยนงาน (บทคัดย่อลำดับที่ 116)

DeLorenzo, D. R. วิจัยเรื่อง The Relationship of Cooperative Education Exposure to Career Decision-Making Self-Efficacy and Career Locus of Control (Virginia Polytechnic Institute and State University, สหรัฐอเมริกา, 2541) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเรื่องความเคารพในตนเองของนักศึกษา ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ (CDMSE) โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การทำงานกับ CDMSE จากการเปรียบเทียบนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาเรื่องประสบการณ์การทำงาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาของสาขาวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ จำนวน 415 คน ชั้นปีที่ 2 และ ปีที่ 4 โดยใช้แบบสำรวจและสถิติ variance, one-way, two-way ANOVA ในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การไปสหกิจศึกษาครั้งที่ 2 ทำให้นักศึกษามี CDMSE มากกว่า และลักษณะของงานที่ปฏิบัติมีผลต่อ CDMSE (บทคัดย่อลำดับที่ 031)

Kelly, J. วิจัยเรื่อง A Case Study of Lake Park High School's Career Internship Program (North Central College, สหรัฐอเมริกา, 2541) ผลงานวิจัยที่ศึกษาหลักสูตรฝึกงานอาชีพของโรงเรียน Lake Park High School เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า school-to-work or work based learning มีประโยชน์ต่อนักเรียนมัธยม ทั้งนี้ โรงเรียนมัธยมซึ่งมีโครงการสหกิจศึกษา และให้โอกาสนักเรียนที่มีความเสี่ยงสูงที่จะไม่จบการศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ หรือการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยพบว่า ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและภาคเอกชนในกิจกรรมสหกิจศึกษาจะทำให้นักเรียนมีเกรดเฉลี่ยสูงขึ้น (บทคัดย่อลำดับที่ 071)

ธวัชชัย ทิมชุมหะเถียร วิจัยเรื่อง รายงานการวิจัยสถาบันเรื่องผลการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ระยะที่ 1 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2542) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาประเมินผลการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากนักศึกษา จำนวน 425 คน คณาจารย์จาก 16 สาขาวิชา จำนวน 44 คน และจากสถานประกอบการ 64 แห่ง จำนวน 88 คน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาให้ความเห็นว่าตนเองได้รับความรู้ในวงการวิชาชีพมากขึ้น และความรู้ในการพัฒนาตนเองในทางสังคม เช่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น มนุษยสัมพันธ์ การมีบุคลิกภาพที่ดี ส่วนสถานประกอบการให้ความเห็นว่า นักศึกษามีทักษะในการติดต่อสื่อสารและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน (บทคัดย่อลำดับที่ 015)

ธวัชชัย ทิมชุมหะเถียร วิจัยเรื่อง รายงานการวิจัยสถาบันเรื่องผลการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ระยะที่ 2 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2543) ผลงานวิจัยที่ศึกษาประเมินผลการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพและผลผลิตบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา คณาจารย์ สถานประกอบการ และบัณฑิต จำนวน 1,642 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า บัณฑิตหลักสูตรสหกิจศึกษามีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม มีทักษะการสมัคร

งานและหางาน อัตราเงินเดือนแรกเข้าสูงกว่าบัณฑิตหลักสูตรปกติ และมีความสามารถในการปฏิบัติงานตามคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ และความสามารถในการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทดีกว่า (บทคัดย่อลำดับที่ 016)

Burton, O. N. B., III. วิจัยเรื่อง The Impact of Participation in A Cooperative Education Program on The Academic Performance of Certain Engineering Students at Clemson University (Clemson University, สหรัฐอเมริกา, 2543) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลกระทบของการมีส่วนร่วมในหลักสูตรสหกิจศึกษาที่มีต่อความสามารถเชิงวิชาการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ผลการศึกษาพบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมของทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน แต่เกรดเฉลี่ยไม่มีความแตกต่างกันเมื่อนักศึกษาจบการศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 018)

Edwards, L. D. วิจัยเรื่อง A Comparison of a High School Cooperative Vocational Training Program and a High School Business Education Program in Lee County, Florida (Walden University, สหรัฐอเมริกา, 2543) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาความแตกต่างและความสัมพันธ์ของตัวแปรในนักเรียนระดับมัธยมปลาย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมปลายที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและทำงานหลังเลิกเรียน โดยใช้แบบสอบถามและใช้สถิติ variance, ANOVA ค้นพบว่านักเรียนที่ได้เข้าหลักสูตรสหกิจศึกษาที่หลากหลาย (diversified cooperative training หรือ DCT) ได้ค่าตอบแทน ได้ประสบการณ์ และได้พัฒนาทักษะมากกว่ามากกว่านักเรียนที่ไปทำงานหลังเลิกเรียนเพื่อหารายได้ และผู้บริหารสามารถกำจัดหลักสูตรการเรียนแบบ DCT ได้ แต่ไม่พบความแตกต่างในเรื่องเกรด ค่าตอบแทน หรือการเรียน (บทคัดย่อลำดับที่ 037)

Johnson, L. R. วิจัยเรื่อง Follow-up of North Carolina Community College Cooperative Education Graduates: Additional Education and Salary Gains (North Carolina State University, สหรัฐอเมริกา, 2543) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการติดตามผลของบัณฑิตที่จบการศึกษาในระบบสหกิจศึกษาในวิทยาลัยชุมชน North Carolina Community College ไปแล้ว 10 ปี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่จบไปแล้ว จำนวน 241 คน โดยใช้แบบสอบถาม ค้นพบว่า บัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาไม่ได้ประโยชน์ทางด้านเงินเดือนและโอกาสทางการศึกษามากกว่าบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 069)

Owen, J. R. วิจัยเรื่อง The Effects of Cooperative Education on the Initial Employment of Community College Drafting Graduates (North Carolina State University, สหรัฐอเมริกา, 2543) เป็นผลการวิจัยด้านเทคโนโลยีที่ศึกษาเปรียบเทียบความรู้สึกถึงอำนาจที่เกี่ยวกับงานของบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา (greater sense of power in their jobs) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาเทคโนโลยีการเขียนแบบเชิงกล จำนวน 24 คนและกลุ่มบัณฑิต

เทคโนโลยีการออกแบบและเขียนแบบ Forsyth Technical Community College ที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 13 คน (ซึ่งสำเร็จการศึกษาใน พ.ศ. 2535 – 2542) โดยใช้แบบสอบถามที่ถูกออกแบบ เพื่อประเมินการ ชัดเกลาล้อหลอมขององค์กร ความเกี่ยวข้องของตำแหน่งงานกับแผนอาชีพ ระดับของการเข้าถึงทรัพยากรและ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การชัดเจนขององค์กรถูกประเมินโดยการวัดสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ ความคาดหวังช่วงเริ่มต้น ความสัมพันธ์กับงาน ความผูกพันกับองค์กร และการเรียนรู้ และใช้สถิติวิเคราะห์แบบ ANOVA พบว่า สหกิจศึกษา ณ Alamance Community College ยังไม่สามารถที่จะส่งเสริมความเข้าใจของ การใช้อำนาจ (sense of power) ให้กับบัณฑิตได้ โดยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) กับกลุ่ม ตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ทั้งนี้งานวิจัยได้ให้มุมมองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบัณฑิตทั้งสองกลุ่มต่อความเข้าใจของ การใช้อำนาจด้วย (บทคัดย่อลำดับที่ 097)

ทวีช จิตรสมบูรณ์ ขวัญกมล ดอนขวา ยุทธศิลป์ กระแสร์กุลศล กัณทิมา ศิริจีระชัย วุฒิ ตำนกิตติกุล อลงกต ยะไวทย์ และคนอื่น ๆ วิจัยเรื่อง รายงานสรุปผลการติดตามประเมินผลการดำเนินการของ สถาบันอุดมศึกษานำร่อง: โครงการพัฒนาสหกิจศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา รุ่นที่ 1 (พฤศจิกายน 2545 - กุมภาพันธ์ 2546) (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2546) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์การดำเนินงาน สหกิจศึกษาของกลุ่มสถาบันการศึกษานำร่อง 17 สถาบัน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถาบันการศึกษา กลุ่มคณาจารย์ในเทศ กลุ่มนักศึกษา กลุ่มผู้บริหาร สถานประกอบการ และกลุ่ม ผู้นิเทศงาน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษามี ความเข้าใจในระบบสหกิจศึกษามากขึ้น มีความตั้งใจและพยายามที่จะปรับหลักสูตรและโครงสร้างบริหารเพื่อ รองรับกิจกรรมสหกิจศึกษา (2) นักศึกษามีความพึงพอใจและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความมั่นใจในตนเอง และ คิดว่าสามารถปรับตัวเองเข้ากับการทำงานได้ และ (3) สถานประกอบการ ส่วนใหญ่ยังสับสน และไม่สามารถแยก ความแตกต่างระหว่างสหกิจศึกษากับการฝึกงานในตอนแรก อย่างไรก็ตามสถานประกอบการมีความพึงพอใจต่อ การปฏิบัติงานระยะเวลา 4 เดือน เนื่องจากนักศึกษาสามารถทำงานที่เป็นประโยชน์แก่สถานประกอบการมากกว่า การฝึกงานเดิม (บทคัดย่อลำดับที่ 013)

Kramer, S. W. วิจัยเรื่อง A Comparative Analysis of Academic Achievement Between Cooperative and Non-Cooperative Education Students within the Building Science Program at Auburn University (Purdue University, สหรัฐอเมริกา, 2546) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษากับนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิง ปริมาณ พบว่า GPAX ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความแตกต่างใน 5 วิชา หลักของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม (บทคัดย่อลำดับที่ 076)

Breaux, A. H. วิจัยเรื่อง The Impact of Cooperative Education Participation on Career Indecision, Career Decision-Making Self-Efficacy and Career Decision-Making Style Among College Students (Temple University, สหรัฐอเมริกา, 2547) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษา ผลกระทบของสหกิจศึกษาระหว่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการ

วิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 322 คน โดยใช้แบบทดสอบ 3 ตัว ได้แก่ career indecision, career decision-making self-efficacy และ the rational career decision-making style ผลการวิจัยพบว่า สหกิจศึกษามีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพ และเสนอแนะว่าควรมีการทดสอบก่อนและหลังการปฏิบัติ สหกิจศึกษาจะทำให้เห็นพัฒนาการได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า การปฏิบัติสหกิจศึกษามีผลทางบวกต่อการตัดสินใจประกอบวิชาชีพ (บทคัดย่อลำดับที่ 013)

Gong, T. วิจัยเรื่อง Two Essays on Youths' Labor Supply (Middle Tennessee State University, สหรัฐอเมริกา, 2548) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเกี่ยวกับผลตอบแทนของแรงงาน วัยรุ่นในการทำงาน ค้นพบว่า การที่นักศึกษาได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาทำให้นักศึกษามีรายได้ต่อชั่วโมงมากกว่าระบบการทำงาน และยังได้รับคำปรึกษา (mentoring) ด้วย (บทคัดย่อลำดับที่ 047)

กัณทิมา ศิริจีระชัย นฤมล รักษาสุข วุฒิ ด้านกิตติคุณ พรศิริ จงกล บุญชัย วิจิตรเสถียร และ ไพรัตน์ ฤทธิ์ประเสริฐ วิจัยเรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษานำร่องของประเทศไทย (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, 2549) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์การจัดสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างสถาบันการศึกษาจำนวน 60 แห่ง สถานประกอบการประมาณ 2,000 แห่ง และนักศึกษาประมาณ 10,000 คน โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ พบว่า สหกิจศึกษามีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้สหกิจศึกษาประสบความสำเร็จนั้น สถาบันการศึกษาต้องมีนโยบายและกำหนดหลักสูตรสหกิจศึกษาที่เอื้ออำนวยให้นักศึกษาสามารถจบการศึกษาได้ภายใน 4 ปี และสถานประกอบการต้องมีนโยบายและให้การสนับสนุนการจัดที่เลี้ยงที่มีคุณภาพ สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ สถาบันการศึกษาและสถานประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการวางแผนการดำเนินงาน และขาดการประสานงานที่ดี (บทคัดย่อลำดับที่ 002)

อนงค์นาฏ เมฆฉาย วิจัยเรื่อง การติดตามผลโครงการสหกิจศึกษา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2549) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทด้านเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรมที่ศึกษาติดตามผลการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง อาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 168 คน นักศึกษา จำนวน 44 คน ผู้บริหารสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 26 คน บัณฑิตจากโครงการ จำนวน 27 คน และผู้บังคับบัญชาบัณฑิตจำนวน 27 คน โดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต มีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตด้านความสามารถในการปฏิบัติ มนุษยสัมพันธ์ บุคลิกภาพ และเจตคติต่อวิชาชีพทุกด้านอยู่ในระดับมาก (บทคัดย่อลำดับที่ 038)

Plouff, C. วิจัยเรื่อง Socialization of Undergraduate Engineering Students Into Work-Related Organizations and Occupational Roles Through A Cooperative Education Program (Eastern Michigan University, สหรัฐอเมริกา, 2549) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลของ

สหกิจศึกษาต่อบทบาทของกิจกรรมทางสังคม (socialization) ของวิชาชีพวิศวกรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มนักศึกษาสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่ Great Stateside University จำนวน 22 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ พบว่า (1) สหกิจศึกษามีประสิทธิภาพต่อการนำนักศึกษาสู่องค์กรวิศวกรรมและการคัดเลือกวิศวกรเข้าองค์กร (2) รูปแบบของกระบวนการ socialization ที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้เตรียมนักศึกษา สถานประกอบการ และสถานศึกษาได้ดีขึ้น และ (3) นักศึกษาที่ผ่านสหกิจศึกษาสามารถปรับตัวได้ดีเมื่อเข้าสู่องค์กรใหม่ที่มีสภาพทางสังคมคล้ายกัน (บทคัดย่อลำดับที่ 099)

Rothamer, F. R. วิจัยเรื่อง Business Faculty Knowledge of Adult Learning Styles: Cooperative Education vs. Non-Cooperative Education Institutions (University of Florida, สหรัฐอเมริกา, 2549) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถาบันการศึกษาที่มีสหกิจศึกษาและไม่มีสหกิจศึกษาของคณะบริหารธุรกิจ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากอาจารย์จำนวน 82 คน โดยใช้การวิเคราะห์แบบ ANOVA ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจของสถานศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษามีคุณสมบัติต่อไปนี้มากกว่าสถานศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา คือ (1) สร้างบรรยากาศที่ดี (climate building) (2) มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และ (3) ปรับตัวด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ (บทคัดย่อลำดับที่ 104)

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการ อาจารย์นิเทศงาน และนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ปีการศึกษา 2548 (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2550) ผลงานวิจัยที่ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา คุณภาพนักศึกษา คุณภาพสถานประกอบการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากสถานประกอบการ จำนวน 437 แห่ง คณาจารย์ จำนวน 125 คน และนักศึกษา จำนวน 711 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น พบว่า จุดเด่นของนักศึกษาคือมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มุ่งมั่น อุทิศเวลา และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการทำงานเพื่อปรับปรุงพัฒนาตนเอง จุดที่ควรพัฒนา คือ ความกล้าในการแสดงออก การเสนอแนะข้อคิดเห็น และ ทักษะการสื่อสาร (บทคัดย่อลำดับที่ 020)

Dickerson, J. P. วิจัยเรื่อง Early Professional Outcomes of Hospitality Management Alumni: A Comparative Analysis of Career Success Indicators From Three Experiential Learning Models (Wilmington College (Delaware), สหรัฐอเมริกา, 2550) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกด้านการโรงแรมที่ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของสหกิจศึกษาจากการจัด 3 รูปแบบ จากมหาวิทยาลัย 3 แห่งใน mid – Atlantic region เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและ descriptive research จากกลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าที่จบการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2546 – 2547 จำนวน 469 คน ส่งแบบสอบถามกลับมา จำนวน 155 คน โดยใช้ ANOVA question มีข้อค้นพบที่น่าสนใจเกี่ยวกับรูปแบบสหกิจศึกษาทั้ง 3 รูป คือ (1) ทั้งสามรูปแบบมีความสัมพันธ์กับการได้รับเงินเดือนเพิ่มหรือมีตำแหน่งงานสูงขึ้น เงินเดือนเริ่มต้นและการรักษาไว้เป็นพนักงานประจำ (industry retention) (2) ทั้งสามรูปแบบไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องความสามารถในการทำงานของนักศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 032)

Pacheco, A. C. วิจัยเรื่อง Cooperative Education as a Predictor of Baccalaureate Degree Completion (University of Central Florida, สหรัฐอเมริกา, 2550) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลของสหกิจศึกษาต่อจำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาระหว่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและนักศึกษาปกติ แต่มีเกรดเฉลี่ยที่ดี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มนักศึกษาจาก University of Central Florida โดยใช้แบบสอบถาม ค้นพบว่า นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและนักศึกษาปกติที่เรียนแล้วอย่างน้อย 20 หน่วยกิต มีเกรดเฉลี่ย 2.50 ทั้ง 2 กลุ่มมีคะแนนจบมัธยมปลายและคะแนนสอบวัดมาตรฐาน อายุ ส่วนประกอบชาติพันธุ์ และวิทยาลัยที่ใกล้เคียงกัน สามารถจบการศึกษาใน 4 ปี แต่นักศึกษาที่จบนานกว่า 4 ปี นั้น สหกิจศึกษามีผลให้จบเร็วกว่านักศึกษาปกติ แม้จะเป็นนักศึกษาที่มีปัจจัยเสี่ยง (คะแนนมัธยมปลายต่ำ เพศชาย และไม่ใช้ชาติพันธุ์เอเชียหรือผิวขาว) (บทคัดย่อลำดับที่ 098)

เฉลิมขวัญ ทรัพย์บุญยงค์ วิจัยเรื่อง รายงานการวิจัยการติดตามผลสัมฤทธิ์โครงการสหกิจศึกษา เครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน (เครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน, 2551) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์โครงการสหกิจศึกษาของเครือข่าย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้แทน ค้นพบว่า มีสถาบันที่จัดสหกิจศึกษา 23 สถาบัน ประสบความสำเร็จด้านการจัดหลักสูตรมากที่สุด ส่วนการสร้างเครือข่ายสถานประกอบการประสบความสำเร็จน้อยที่สุด นักศึกษาสามารถเรียนรู้งานได้เร็ว แต่ขาดความกระตือรือร้น นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย คือ การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายสถานประกอบการ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐ (บทคัดย่อลำดับที่ 007)

Ciarleglio, A. วิจัยเรื่อง The Relationship Among Cooperative Education Program Participation, Student Grade Point Average and Retention (Southern Connecticut State University, สหรัฐอเมริกา, 2551) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสหกิจศึกษากับการคงสภาพนักศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้การสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลย้อนหลัง (ข้อมูลสำคัญ) ที่เก็บไว้ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษามีโอกาสจบการศึกษาและมีทักษะความพร้อมในการไปปฏิบัติงานจริงมากกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 022)

Lane, A. J. วิจัยเรื่อง Cooperative Education: A Cognitive-Developmental Bridge for College Students (Saint Mary's University of Minnesota, สหรัฐอเมริกา, 2551) เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษาของนักศึกษาที่มีต่อสหกิจศึกษาในการช่วยพัฒนาตนเอง โดยการรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัยรัฐในเขตมิดเวสต์ เพื่อที่จะเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับความหมายของสหกิจศึกษาจากการสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษา (to obtain a greater understanding of the meaning of cooperative education through the voices of college students) โดยดูจากความสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาความมั่นใจในตนเอง ความเป็นผู้ใหญ่ การเจอประสบการณ์จริง ความคาดหวังที่มีต่อโลกสูงขึ้น รู้จักตัวเองมากขึ้น และมีแรงจูงใจเพิ่มขึ้น ค้นพบว่า ประสบการณ์จากสหกิจศึกษาช่วยปรับปรุงและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 080)

Sawyer, D. วิจัยเรื่อง Career Benefits of Cooperative Education and Internships: Perceptions of Graduates from a Rural Midwest Engineering and Science Institution (University of South Dakota, สหรัฐอเมริกา, 2551) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลของการสหกิจศึกษาและการฝึกงาน (internship) ต่อ career actualization, professional development, personal growth และความพึงพอใจในภาพรวม ในระยะยาวหลังจบการศึกษาไปแล้ว แบ่งเป็นการศึกษาในระยะต้น กลาง และยาว หลังเข้าทำงานรวมระยะที่ศึกษา 20 ปี (พ.ศ. 2529 - 2549) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากนักศึกษาที่จบการศึกษา จำนวน 276 คน โดยใช้แบบสอบถามและใช้การวิเคราะห์แบบ multiple linear regression ผลการวิจัยพบว่า สหกิจศึกษาและการฝึกงานส่งผลต่อการพัฒนาอาชีพ ทั้ง 4 ด้าน โดยผลที่ได้จากบัณฑิตที่ทำงานไปแล้วในระยะกลางและยาว สูงกว่าบัณฑิตระยะสั้น แสดงว่าผลดีเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่นานขึ้น และผลการศึกษาเป็นไปในทางเดียวกันในด้านเพศ เชื้อชาติ อายุ และสาขาวิชาที่ศึกษา อย่างไรก็ตามบัณฑิตเพศหญิงและบัณฑิตที่ไม่ใช่ชาวผิวขาว มีการพัฒนาด้านอาชีพ จริยธรรม และการรับผิดชอบต่อสังคม ในระดับที่สูงกว่าบัณฑิตเพศชายหรือชาวผิวขาว (บทคัดย่อลำดับที่ 106)

วันชาติ นภาศรี วิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวแบบปัจจัยความสำเร็จสหกิจศึกษาแบบมีส่วนร่วม (มหาวิทยาลัยโยนก, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยความสำเร็จสหกิจศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้การทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารหัวหน้าหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสหกิจศึกษาของเครือข่ายภาคเหนือตอนบน 15 สถาบัน ผลการวิจัยพบว่ามี 12 ปัจจัยความสำเร็จแบบมีส่วนร่วม คือ (1) การสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง (2) มีความรู้ ความเข้าใจในพันธกิจสหกิจศึกษา (3) โครงสร้างงานระบบและกลไก (4) การจัดการความรู้สหกิจศึกษา (5) แผนกลยุทธ์ คู่มือการปฏิบัติงาน (6) การสร้างการยอมรับเห็นคุณค่า เห็นประโยชน์ร่วมกัน (7) การปรึกษาหารือ การให้คำแนะนำ การนิเทศ (8) การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน (9) การจัดการทรัพยากร (10) เครือข่ายความร่วมมือ (11) การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เหนือความคาดหมาย และ 12) การติดตามประเมินผลและการรับรู้ข้อมูลป้อนกลับ (บทคัดย่อลำดับที่ 025)

Sprandel, H. วิจัยเรื่อง Cooperative Education and Employment Outcomes for Post-Graduation Business Students (University of Arkansas, สหรัฐอเมริกา, 2552) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบผลของบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาต่อการจ้างงานในสาขาธุรกิจของ Sam M. Walton College of Business Career Development Center ที่จบการศึกษาระหว่างปี พ.ศ. 2549 - 2551 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษาจากนักศึกษาสหกิจศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา อย่างละ 92 คน ใช้สถิติวิเคราะห์ t-test เปรียบเทียบข้อมูล มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ ระหว่างการจ้างงานของนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา วิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบเอกสาร ความเป็นมาของสหกิจศึกษา รูปแบบของสหกิจศึกษาในขณะนั้น ความสนใจ และแรงจูงใจในการเข้าร่วมโครงการของผู้ประกอบการ (บทคัดย่อลำดับที่ 112)

Yin, A. C. วิจัยเรื่อง Learning on the Job: Cooperative Education, Internships and Engineering Problem-solving Skills (The Pennsylvania State University, สหรัฐอเมริกา, 2552) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลของสหกิจศึกษาและการฝึกงานต่อการรับรู้ และเข้าใจทักษะการแก้ปัญหาทางวิศวกรรมศาสตร์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ปี 4 ใน 6 สาขาวิชา ได้แก่ วิศวกรรมอากาศยาน วิศวกรรมเคมี วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอุตสาหการ และ วิศวกรรมเครื่องกล จำนวน 4,461 คน โดยใช้สถิติ regression ในการวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า การที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในงานนั้นจะต้องพัฒนาทั้ง ความรู้ทางปฏิบัติ (procedural knowledge) และ ความรู้ด้านทฤษฎี (theoretical knowledge) ซึ่งความรู้ทางปฏิบัติได้รับจากสหกิจศึกษา และเพิ่มความเชื่อมั่นในความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งผู้วิจัยแนะนำให้พัฒนาหลักสูตรที่มี project-based หรือ lab-like course ให้มากขึ้น (บทคัดย่อลำดับที่ 121)

Donohue, M. M. วิจัยเรื่อง Transfer of Learning from the Classroom to the Cooperative Education Workplace in a Baccalaureate Program in an Ontario College of Applied Arts and Technology (University of Toronto, แคนาดา, 2553) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการประยุกต์ใช้ความรู้จากห้องเรียนไปใช้ในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาปริญญาตรีสาขาธุรกิจประยุกต์ 6 คน ที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาครั้งที่ 2 มีข้อค้นพบ 6 ข้อ ที่ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มทักษะพื้นฐาน เช่น การสื่อสารของนักศึกษา ควรให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายแก่นักศึกษา และสถาบันการศึกษาควรออกแบบหลักสูตรที่เชื่อมโยงการนำความรู้ในห้องเรียนไปใช้ในการทำงาน นอกจากนี้สิ่งที่ค้นพบจากการวิจัยคือ (1) นักศึกษามีการนำทักษะพื้นฐานในห้องเรียนไปใช้ในการปฏิบัติสหกิจศึกษา (2) สถานที่ทำงานและวัฒนธรรมมีผลต่อการนำความรู้จากห้องเรียนไปใช้ (3) ประสบการณ์จากการปฏิบัติสหกิจศึกษาอาจไม่ได้ใช้ความสามารถจากนักศึกษามากนัก เหมือนการใช้ความสามารถในห้องเรียน (4) การวางแผนการเรียนรู้และการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษามีผลต่อการนำความรู้จากห้องเรียนไปใช้กับการปฏิบัติสหกิจศึกษา (5) อุปสรรคในการนำความรู้ไปใช้อาจเป็นโอกาสในการทำให้นักศึกษามีการเรียนรู้มากขึ้น และ (6) หลักสูตรมีผลต่อการนำความรู้จากห้องเรียนไปใช้ (บทคัดย่อลำดับที่ 033)

Krejci, K. T. วิจัยเรื่อง A Qualitative Study of Information Technology Students' Learning Outcomes During a Cooperative Education Experience (University of Phoenix, สหรัฐอเมริกา, 2553) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ศึกษาผลพลอยได้ของการเรียนรู้จากสหกิจศึกษาของนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาที่บริษัทฟอร์จูน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์คำถามปลายเปิด ผลการศึกษาพบว่า สหกิจศึกษาช่วยให้ได้ผสมผสานระหว่างทฤษฎีกับการทำงานจริง และนักศึกษามีแรงจูงใจในการพัฒนาทักษะตามความจำเป็นในการปฏิบัติงานก่อนออกปฏิบัติสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 077)

วีรวรรณ จันทะทรัพย์ ภักัสสร สิงหธรรม นิภาพร ปัญญา และนริศรา นาคเมธี วิจัยเรื่อง การประเมินผลสัมฤทธิ์ โครงการสหกิจศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รุ่นที่ 1 (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2554) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการสหกิจศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่อการพัฒนาศักยภาพของบัณฑิต เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มสถานศึกษา (2) กลุ่มสถานประกอบการ และ (3) กลุ่มนักศึกษา รวมทั้งสิ้น 85 ราย โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ในสถาบันการศึกษา สหกิจศึกษาช่วยในการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษา และอาจารย์มีโอกาสมิเพิ่มพูนประสบการณ์จากการเยี่ยมชมภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมในสถานประกอบการ สหกิจศึกษาช่วยสร้างความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยและสามารถใช้เป็นช่องทางหนึ่ง หรือโอกาสในการคัดเลือกพนักงานใหม่ และพัฒนาศักยภาพของนักศึกษามากกว่าการฝึกงานภาคฤดูร้อน/การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหลักสูตรปกติ เช่นเดียวกับสถาบันการศึกษา ส่วนในกลุ่มนักศึกษา สหกิจศึกษาช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจต่อวิชาชีพมากขึ้น มีทักษะในการปฏิบัติงานมากขึ้น และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาการในการปฏิบัติงาน (บทคัดย่อลำดับที่ 026)

เสาวนีย์ ศรีจันทร์นิล วิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการสหกิจศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ สาขาวิชาการบัญชี (วิทยาลัยราชพฤกษ์, 2554) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากนักศึกษาทุกคนที่ร่วมโครงการสหกิจศึกษาในปีการศึกษา 2553 คณะบัญชีสาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยราชพฤกษ์ จำนวน 5 คน และผู้ประกอบการหรือหัวหน้าที่อยู่แลนักศึกษาในโครงการสหกิจศึกษา จำนวน 3 บริษัท โดยใช้แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์เจาะลึกและแบบสังเกตพฤติกรรมวิเคราะห์ ข้อมูลด้านความถี่และการพรรณนาความ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของนักศึกษาในระดับมากที่สุด ในส่วนบุคลิกภาพ การปรับตัว การวางแผนการทำงาน ความสามารถในการสื่อสารมอบหมาย ความรับผิดชอบ ความอดสาหะพยายาม การทำงานโดยไม่ต้องสั่ง ความเข้าใจในหลัก สหกิจศึกษาและความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินงานของโครงการ มนุษย์สัมพันธ์ ทักษะที่ต้องงาน และคุณภาพงานที่ได้รับอยู่ในระดับมาก ในด้านการแสดงความคิดเห็น ความรู้วิชาการเพียงพอ ความสามารถในการเรียนรู้งานใหม่ การตัดสินใจ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ ส่วนการได้รับนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนพัฒนาการด้านภาษาอังกฤษและการทำงานกับชาวต่างชาติอยู่ในระดับไม่ค่อยดี (บทคัดย่อลำดับที่ 035)

Grover-Bisker, E. M. วิจัยเรื่อง Textbook Pages to Salary Wages: An Examination of the Relationship Between Cooperative Education and Early Employment Outcomes (University of Missouri - Columbia, สหรัฐอเมริกา, 2554) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สหกิจศึกษากับการเข้าสู่อาชีพ เพื่อนำผลเสนอผู้บริหารถึงประสิทธิผลของการจัดสหกิจศึกษาที่มีต่อการเข้าสู่อาชีพ ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาจากบัณฑิตที่จบจาก Missouri University of Science and Technology ระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2553 โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาบัณฑิตที่ผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษาจะแต่งงานที่มั่นคงและมีเงินเดือนเริ่มต้นสูง (บทคัดย่อลำดับที่ 052)

Richard, E. D. วิจัยเรื่อง The Effect of Capstone Cooperative Education Experiences, and Related Factors, on Career and Technical Education Secondary Student Summative Assessment Scores (The Pennsylvania State University, สหรัฐอเมริกา, 2554) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษากับนักเรียนที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มนักศึกษาสาขา secondary career and technical education โดยดูค่าเฉลี่ยสะสม NOCTI scores ในสถานศึกษา 17 แห่ง ในรัฐ Pennsylvania ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษามีผลคะแนน NOCTI สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาทั้งข้อเขียนและปฏิบัติ โดยคะแนน GPA และแผนการศึกษารายบุคคลมีผลต่อคะแนนนี้ (บทคัดย่อลำดับที่ 102)

3.1.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

ในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึงประเด็นด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษา และเสนอแนะหัวข้อที่ควรศึกษาดังต่อไปนี้

- 1) แนวทางการแก้ปัญหาการขาดความต่อเนื่องของการทำโครงการขนาดใหญ่หรืองานประจำที่จะช่วยให้การดำเนินงานของสถานประกอบการมีผลสัมฤทธิ์สูงสุด
- 2) ปัจจัยที่ทำให้สถานประกอบการที่ดำเนินงานสหกิจศึกษาได้ประสบความสำเร็จ (เป็นประโยชน์ทั้งสถานประกอบการ นักศึกษา และสถานศึกษา)
- 3) ปัจจัยที่มีผลให้การดำเนินงานสหกิจศึกษาในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ
- 4) คุณลักษณะของผู้นำ และ/หรือ ผู้นิเทศงานในสถานประกอบการต่อความสำเร็จของการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 5) ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาสาขาวิชาเดียวกันในสถานประกอบการต่างกัน
- 6) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 7) ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานสหกิจศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ในประเทศไทย
- 8) การประกันคุณภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 9) การเปรียบเทียบศักยภาพของบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษากับบัณฑิตที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา
- 10) การศึกษาความสำเร็จในการทำงานในระยะยาว (10 ปี) เปรียบเทียบระหว่างบัณฑิตที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา
- 11) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการขยายผลการดำเนินงานสหกิจศึกษาโดยผ่านบุคคลภายนอกที่มีส่วนร่วมในสถานศึกษา (เช่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และวิทยากร) กับศิษย์เก่า
- 12) การศึกษาประโยชน์ ผลประโยชน์ในรูปแบบตัวเงิน (in cash) และมูลค่าที่คำนวณเป็นเงิน (in kind) ที่สถานประกอบการได้รับจากการดำเนินงานสหกิจศึกษา

- 13) ผลกระทบของสหกิจศึกษาต่อนักศึกษา สถานประกอบการ สถานศึกษา สังคม เศรษฐกิจ และประเทศ
- 14) แนวคิดและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ (career development)
- 15) ผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานสหกิจศึกษา ทั้งสถานประกอบการ สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักศึกษาหลังเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา และหลังจากบัณฑิตได้ทำงานแล้วในช่วงชีวิตการทำงาน
- 16) การศึกษาเชิงเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของนักศึกษาระหว่างนักศึกษาสหกิจศึกษาที่ปฏิบัติงานในประเทศไทย กับนักศึกษาสหกิจศึกษาที่ปฏิบัติงานในต่างประเทศ
- 17) การเปรียบเทียบคุณภาพระหว่างบัณฑิตที่ผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษา และบัณฑิตที่ไม่ผ่านการปฏิบัติสหกิจศึกษา (employability, maturity และ self-esteem เป็นต้น)
- 18) พฤติกรรมการทำงานของผู้นิเทศงานในสถานประกอบการที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา

บทที่ 4

การบริหารจัดการ และทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา

ในบทนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์บทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 65 เรื่อง และผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ ในประเด็นการบริหารจัดการ และการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ประเด็นด้านการบริหารจัดการ

4.1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

จากการศึกษาบทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา พบว่าในประเด็นด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 35 เรื่อง

Hansen, K. J. วิจัยเรื่อง Business Experience for Prospective Business Teacher: The Characteristics of an Effective Coordinated Program of Business Experience for Prospective Business Teachers (2490) เป็นผลงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์ที่ศึกษาถึงบทบาทที่ควรเป็นของอาจารย์ที่สอนด้านธุรกิจที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดสหกิจศึกษา โดยกล่าวถึงประวัติสหกิจศึกษาและคำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ มีข้อเสนอจากงานวิจัยที่น่าสนใจดังนี้ (1) อาจารย์ที่จะสอนด้านธุรกิจควรมีประสบการณ์การทำธุรกิจมาก่อน และ (2) ถ้าหลักสูตรต้องการให้นักศึกษาด้านการจัดการธุรกิจมีประสบการณ์ด้านธุรกิจโดยการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษาก็ควรให้อาจารย์ได้ไปสหกิจศึกษาด้วย (บทคัดยอลำดับที่ 054)

Harrington, F. W. วิจัยเรื่อง Development of a Self-Instructional Package on Cooperative Education Coordination Skills (สหรัฐอเมริกา, 2513) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการพัฒนาชุดการเรียนรู้สำหรับเจ้าหน้าที่ในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในงานสหกิจศึกษา โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างเจ้าหน้าที่ที่ได้ใช้และไม่ได้ใช้ชุดการเรียนรู้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยให้กลุ่มตัวอย่างใช้ชุดการเรียนรู้ทำ pre-test - post-test รวมทั้งสัมภาษณ์นักศึกษาที่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาเพิ่มเติม ใช้สถิติ covariance, paired groups, t-test ในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ แต่พบว่าเจ้าหน้าที่ที่ใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้มีพัฒนาการด้านทักษะ (ไม่ได้ระบุว่ามื่ออะไรบ้าง) และได้ต้นแบบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (บทคัดยอลำดับที่ 056)

Homer, M. M. วิจัยเรื่อง Cooperative Education Director's Leadership Styles, Organizational Characteristics and Program Success in United States Colleges and Universities (Utah State University, สหรัฐอเมริกา, 2524) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำเร็จของการทำสหกิจศึกษากับลักษณะของสถาบัน และสภาวะผู้นำของผู้บริหารสหกิจศึกษาในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาในสหรัฐอเมริกา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม แต่ไม่ระบุข้อค้นพบ (บทคัดยอลำดับที่ 063)

Harper, V. H. วิจัยเรื่อง Vocational Coop Programs and Attendance--Is the Tail Wagging the Dog? (2526) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาการเพิ่มร้อยละการเข้าเรียนในชั้นเรียนและเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดจนพัฒนาทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ เนื่องจากปัญหาของ Vocational Cooperative Education Programs ที่อยู่ในระดับมัธยมปลายที่มีลักษณะแบบ comprehensive มีผลกระทบเชิงลบกับรายวิชาอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องจำนวนหน่วยกิต เปรอร์เซ็นต์การเข้าห้องเรียน และเกรดเฉลี่ยสะสมของนักเรียน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่ไม่ได้นำเสนอผลการวิจัย (บทคัดยอลำดับที่ 055)

Burne, B. วิจัยเรื่อง An Investigation of Leadership Styles of Directors of Cooperative Education in Public and Private Two And Four-Year Colleges in Pennsylvania (สหรัฐอเมริกา, 2527) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาลักษณะของผู้บริหารศูนย์สหกิจศึกษามีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของสถาบัน ความคิดส่วนบุคคล ความเป็นผู้นำ และสร้างเป็นรูปแบบการพยากรณ์ออกมา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มผู้บริหารศูนย์สหกิจศึกษาและผู้บังคับบัญชา จากสถาบันการศึกษา 16 สถาบัน และผู้บังคับบัญชาของผู้บริหารเหล่านี้อีก 16 คน เป็นจำนวน 32 คน โดยใช้ SPSS ในการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรที่จะนำมาพยากรณ์ คือ cooperative education enrollment อายุ และการศึกษาของผู้บริหาร (บทคัดยอลำดับที่ 017)

Testa, D. M. วิจัยเรื่อง A Study to Determine Whether There Is an Improvement in Attitude in Students Involved in Cooperative Education Programs (สหรัฐอเมริกา, 2527) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาการปรับปรุงทัศนคติของนักศึกษาที่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา 40 ชั่วโมง เทียบกับนักศึกษาที่ยังไม่ผ่านการ ทำงาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาสหกิจศึกษาที่ผ่านสหกิจศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2525 - 2526 กับนักศึกษาที่ยังไม่ผ่านการ ทำงานในปี พ.ศ. 2527 สาขา secretarial science ที่ Herkimer County Community College โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาสหกิจศึกษามีการพัฒนาที่ดีขึ้นในด้านการ ทำงาน เมื่อได้รับการอำนวยความสะดวก (ไม่ว่านักศึกษามีบุคลิกภาพอย่างไร และอายุ เท่าไร) ยินดีน้อมรับฟังคำวิจารณ์ที่เป็นประโยชน์จากผู้บังคับและผู้ร่วมงาน ตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ด้วยตนเอง ตัดสินใจได้ด้วยตนเอง แต่งกายอย่างเหมาะสม ตระหนักถึงสวัสดิการของพนักงาน ไม่มีมี้อตตาด มีไหวพริบดี เข้ากับผู้อื่นได้ดี ยอมรับผู้ร่วมงานที่ขาดประสบการณ์ ริเริ่มงานได้โดยไม่ต้องรอคำสั่ง (บทคัดยอลำดับที่ 115)

Foertsch, R. วิจัยเรื่อง A Perceptual Study Regarding the Importance of Identified University Cooperative Education Coordinator Tasks and Preferred Organizational Formats (สหรัฐอเมริกา, 2530) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องทักษะที่สำคัญในการเป็นผู้ประสานงานสหกิจศึกษา (co-op coordinator) ของมหาวิทยาลัย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประสานงานสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย จำนวน 197 คน จาก 28 มหาวิทยาลัย ใน 7 ภูมิภาค โดยใช้แบบสอบถามและสถิติ Analysis of Variance/Chi-squares โดยเปรียบเทียบการถามกับผู้เชี่ยวชาญด้านสหกิจศึกษา ค้นพบว่า ผู้ประสานงานสหกิจศึกษาเสนอว่าทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะในการหาสถานประกอบการ และเห็นด้วยกับทักษะ 35 ข้อ ที่เสนอโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยมีทักษะ 32 ทักษะที่ถือว่าสำคัญมากหรือมากที่สุด โดยบอกว่าทักษะที่ไม่สำคัญ คือ การสำรวจและการสอนในห้องเรียน และได้แบ่งทักษะทั้ง 35 ทักษะออกเป็น 7 กลุ่ม ทักษะที่สำคัญมากเรียงตามลำดับจากมากที่สุด คือ การหาสถานประกอบการให้นักศึกษา การวางแผน การให้คำแนะนำ การจัดการประชาสัมพันธ์ การให้คำปรึกษาเมื่อนักศึกษามีปัญหา และการให้คำปรึกษา (counseling) ที่เกี่ยวข้อง ส่วนในเรื่องรูปแบบขององค์กร 3 แบบ คือ centralized, decentralized และ shared มีผลต่อการจัดอันดับทักษะผู้ประสานงานสหกิจศึกษา ส่วนใหญ่ระบุว่าทักษะที่มีเหมาะกับรูปแบบองค์กรแล้ว แต่เห็นว่ารูปแบบขององค์กรแบบ centralized น่าจะดีกว่าแบบของมหาวิทยาลัยของตน (บทคัดย่อลำดับที่ 042)

Siedenberg, J. M. วิจัยเรื่อง Analyzing the Investment Returns to Cooperative Education: the Lehman College Experience and Initial Full-Time Employment (Columbia University, สหรัฐอเมริกา, 2530) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเทคนิคการวิเคราะห์ต้นทุนของสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากศิษย์เก่า Lehman College จำนวน 700 คน โดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ Multivariate Regression ผลการวิจัยพบว่า การปรับปรุงวิธีการประเมินช่วยให้สถาบันสนใจ ดำรงไว้ และเห็นประโยชน์ของสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 108)

Leis Delker, D. วิจัยเรื่อง A Comparative Case Study to Determine the Relationship between Critical Change Factors and the Discontinuation of Cooperative Education Programs (Rutgers The State University of New Jersey, สหรัฐอเมริกา, 2531) เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีนัยสำคัญกับการเปลี่ยนแปลง และการหยุดดำเนินการสหกิจศึกษาในสถานศึกษา change factors คืออะไร โดยตั้งปัจจัยไว้ 2 ส่วน คือ advocacy ความร่วมมือ compatibility openness ownership profitability และทรัพยากร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากวิทยาลัยหลักสูตร 2 ปี จาก 3 แห่ง ในสหรัฐอเมริกา โดยใช้ในการสัมภาษณ์ สังเกต วิเคราะห์เอกสาร และแบบสอบถาม ค้นพบว่า (1) มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกันและนำไปสู่การยุติการดำเนินการสหกิจศึกษา (2) critical change factor จะมีการเชื่อมโยงกันเสมอ (3) critical change factor ที่มีผลมากที่สุดต่อการยุติคือ ownership ความร่วมมือ advocacy ทรัพยากร และ profitability (4) ตัวแปรที่มีปัญหาที่สุดคือ ownership ตัวแปรที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ compatibility และ (5) อาจจะมี external factor ที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้และไม่สามารถควบคุมได้โดยสถาบันการศึกษา อาทิ ตำแหน่งงานสหกิจศึกษาและสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ (economic recession) (บทคัดย่อลำดับที่ 083)

Douglas, G. วิจัยเรื่อง Cooperative Education in the Apprenticiable Trades (Simon Fraser University, แคนาดา, 2541) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสหกิจศึกษาของหลักสูตรการฝึกปฏิบัติงานสายวิชาชีพของวิทยาลัยต่าง ๆ ใน British Columbia โดยใช้หลักสูตรสหกิจศึกษาของ Northern Light College เป็นโมเดลกรณีศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหลักสูตรสหกิจศึกษาของวิทยาลัยต่าง ๆ ที่สอนการฝึกปฏิบัติงานสายวิชาชีพในเมือง British Columbia ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความสำเร็จ การพัฒนา การจัดทำ และการดำเนินงานของหลักสูตร ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของนักศึกษา บทบาทของสถานประกอบการต่อการพัฒนาและจัดทำหลักสูตร และผลของการออกใบประกาศนียบัตรของหลักสูตร เป็นปัจจัยที่ขับเคลื่อนการพัฒนาและปรัชญาที่สนับสนุนกระบวนการมีความสำคัญต่อความสำเร็จของหลักสูตรสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 034)

Contomanolis, E. วิจัยเรื่อง Engineering Faculty and The Integration of Cooperative Education-Based Student Learning in The College Classroom (State University of New York at Buffalo, สหรัฐอเมริกา, 2545) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการใช้ประโยชน์จากประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาผ่านการสหกิจศึกษาในกิจกรรมบูรณาการในห้องเรียนของคณาจารย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างคณาจารย์จาก 6 สถาบันที่มีสหกิจศึกษาด้านวิศวกรรมศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ถึงแม้ว่าคณาจารย์จะมีความรู้สึกในเชิงบวกเกี่ยวกับคุณค่าเชิงวิชาการของสหกิจศึกษาและการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน แต่คณาจารย์ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากกิจกรรมดังกล่าวเท่าที่ควร นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังชี้แนะว่า สถาบันการศึกษาซึ่งมีโปรแกรมสหกิจศึกษา ควรจะหาวิธีการอย่างแข็งขันในการทำความเข้าใจ เตรียมตัว และส่งเสริมให้คณาจารย์ใช้ประโยชน์สูงสุดจากประสบการณ์การเรียนรู้ของนักศึกษาผ่านการสหกิจศึกษาในกิจกรรมบูรณาการในห้องเรียน (บทคัดย่อลำดับที่ 024)

Spence, J. G. วิจัยเรื่อง The Relationship Between Cooperative Education Student Work Values and Work Site Manager's Referent Power (Ohio State University, สหรัฐอเมริกา, 2546) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง (1) Referent power ของผู้จัดการสถานประกอบการ (2) จำนวนชั่วโมงทำงาน (3) Career objective match (4) Student/manager work value match และ (5) การเปลี่ยนแปลงคุณค่างานสหกิจศึกษาในนักศึกษาเกรด 12 สาขา marketing education เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ จากนักศึกษา 38 ราย จากจำนวนรวม 134 ราย โดยใช้แบบสอบถามและหาค่า correlations ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่าง independent variable of manager's คุณค่าด้านเงินค่าตอบแทนและชื่อเสียง สถาบันศึกษากับสถานประกอบการและความต้องการงานขั้นสูง และมีความสัมพันธ์เชิงลบระหว่าง student/manager work value match และ work value of contribution to society และการทำสหกิจศึกษาในระดับเกรด 2 ในสาขาธุรกิจและการตลาด ไม่มีความจำเป็นต้องยึดระยะเวลาทำงานให้นานกว่า 180 ชั่วโมง จับคู่ระหว่าง student initial work values กับ work site manager's work values หรือ จับคู่ระหว่างประสบการณ์สหกิจศึกษากับเป้าหมายอาชีพ (บทคัดย่อลำดับที่ 111)

สุเมธ แยมุ่น วิจัยเรื่อง สหกิจศึกษา: รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2547) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษา และผลกระทบของสหกิจศึกษาที่มีต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง 149 คน จากสถาบัน 16 แห่ง และจากสถานประกอบการ 141 แห่ง และการจัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การจัดการสหกิจศึกษา 10 คน โดยใช้การจัดประชุมเป็นเครื่องมือ ค้นพบว่า บทบาทที่สถานประกอบการได้กำหนดตำแหน่งรองรับพนักงานสหกิจศึกษา การให้พนักงานสหกิจศึกษาเข้าร่วมประชุม มอบหมายงาน และบทบาทของสถาบันอุดมการศึกษาในการจัดให้มีระบบคัดเลือกนักศึกษาสหกิจศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ เป็นรูปแบบที่ดีที่สุด และสหกิจศึกษามีความสำคัญต่อความมั่นคงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้แก่บัณฑิต สร้างวินัยในการทำงาน สร้างรายได้ให้แก่บัณฑิต นักศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพในการลงทุนทางการศึกษา ลดความสูญเปล่า สร้างความเชื่อมั่นในการลงทุนที่ต้องการใช้แรงงานคุณภาพสูง (บทคัดย่อลำดับที่ 034)

Abdulaziz, A. | วิจัยเรื่อง The Effectiveness of Saudi Arabia's Secondary Industrial Institute's Cooperative Education Program as Perceived by Their Organizational Partners. (The Ohio State University, สหรัฐอเมริกา, 2547) เป็นวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของหลักสูตรสหกิจศึกษาในประเทศซาอุดีอาระเบียกับตัวแปร ทั้ง 5 คือ (1) แผนการอบรม (2) บทบาทของผู้ประสานงานสหกิจศึกษา (3) ความถี่ในการติดต่อสื่อสาร (4) คุณลักษณะของนักศึกษาในด้านทักษะการทำงานและจริยธรรมวิชาชีพ และ (5) คุณลักษณะขององค์กรที่เป็นคู่ความร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า การมีแผนและวิธีการพัฒนาแผนการอบรม (training plan) รวมถึงการติดต่อสื่อสาร คุณลักษณะของนักศึกษาทั้งทักษะการทำงานและจริยธรรมมีความสำคัญต่อองค์กรที่เป็นคู่ความร่วมมือ ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยซึ่งไม่มีนัยสำคัญระหว่างประสิทธิภาพขององค์กรและบทบาทของผู้ประสานงาน ที่ตั้ง ขนาด ประเภทธุรกิจ และระยะเวลาที่มีส่วนร่วมในโปรแกรมสหกิจศึกษา หายที่สุดองค์กรที่เป็นคู่ความร่วมมือมีความเห็นว่าสหกิจศึกษาในประเทศซาอุดีอาระเบียเป็นประโยชน์กับพวกเขา แต่ก็มีข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรควรจะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน สถาบันการศึกษาควรมีส่วนร่วมกับคู่ความร่วมมือในกระบวนการวางแผนและการนำไปสู่การปฏิบัติ และให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น (บทคัดย่อลำดับที่ 001)

Biggar, V. L. วิจัยเรื่อง Factors Influencing Traditional and Non-Traditional Cooperative Education Placements, by Gender, for Secondary School Students (Lakehead University, แคนาดา, 2547) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือก สถานประกอบการของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เสนอให้ส่งนักเรียนไปสหกิจศึกษาโดยไม่ต้องคำนึงเรื่องเพศ ครอบครัว เพื่อน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 104 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ควรเสนอแนะให้นักเรียนว่าควรไปทำงานด้านใด ไม่อยากให้มีการเลือกด้วยปัจจัยเรื่อง

เพศ และเพื่อน ผู้ปกครองควรมีการสนับสนุน แนะนำในการเลือกสถานประกอบการของนักเรียน (บทคัดย่อ ลำดับที่ 009)

กรวิกา เทียมวงษ์ วิจัยเรื่อง การพัฒนาประชาสัมพันธ์โครงการสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาการพัฒนาการประชาสัมพันธ์โดยกำหนดประเด็นการพัฒนา คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาโครงการนำร่อง โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า เรื่องวิธีการประชาสัมพันธ์ที่สำคัญ คือ การบรรยายชี้แจง ทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา (บทคัดยอลำดับที่ 001)

อลงกต ยะไวทย์ วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีจากผลการเปรียบเทียบสมรรถนะกับสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาพัฒนาการการสร้างประสบการณ์วิชาชีพให้กับนักศึกษา และแนวคิดการจัดการสหกิจศึกษาของสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศด้วยการเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องของทั้ง 2 สถาบัน ในการเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีและสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ เป็นคู่เปรียบเทียบสมรรถนะ โดยใช้การสัมภาษณ์และวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัยพบว่า วิธีการจัดการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีต่ำกว่าของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสวีเดน 15 ตัวชี้วัด เท่ากัน 7 ตัวชี้วัด และสูงกว่า 1 ตัวชี้วัด โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีมีค่าคะแนนรวม 70.30 คะแนน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสวีเดนมีค่าคะแนนรวม 95.30 คะแนน (บทคัดยอลำดับที่ 040)

Davidge-Johnston, N. วิจัยเรื่อง Conceptions of Curriculum in Co-Operative Education: A Framework for Analysis of the Co-Op Preparatory Curriculum (Simon Fraser University, แคนาดา, 2550) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการพัฒนารอบ (framework) ที่ใช้สำหรับวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรสหกิจศึกษา (co-op curriculum) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสำรวจวรรณกรรม ผลการศึกษาไม่ได้นำเสนอหรือบรรยายเกี่ยวกับกรอบดังกล่าวที่ได้จากการวิจัย แต่สิ่งที่น่าสนใจ คือ งานวิจัยชิ้นนี้ได้เปิดโอกาสสำหรับการพิจารณาเป้าหมาย แนวปฏิบัติ คุณค่า และความเชื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของสหกิจศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป (บทคัดยอลำดับที่ 029)

เครือชายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนบน วิจัยเรื่อง รายงานการวิจัยเรื่องสถานภาพและศักยภาพในการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันเครือข่ายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนบนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (เครือชายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนบน, 2551) เป็นการศึกษาสถานภาพและศักยภาพในการดำเนินงานสหกิจศึกษา ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถาบันศึกษา สถานประกอบการ และนักศึกษาสหกิจศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้ (1) กลุ่มวิชาที่มีนักศึกษามาก คือ กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ/บริหารธุรกิจ กลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์/

สารสนเทศศาสตร์ กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์/มนุษยศาสตร์ (2) สถานประกอบการส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดสหกิจศึกษา (3) สถาบันการศึกษาและสถานประกอบการมีความรู้ความเข้าใจเรื่องสหกิจศึกษามีผู้รับผิดชอบมีคู่มือสหกิจศึกษา (4) นักศึกษาต้องการกระบวนการเตรียมความพร้อมทั้งทางวิชาการและทักษะที่จำเป็น และ (5) สกอ. ควรกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติ (บทคัดย่อลำดับที่ 005)

อนันต์ ทิพย์รัตน์ มณีรัตน์ รัตนพันธ์ รุ่งฤดี ดิษฐวิชัย และยาร์อนะ ศรีอาหมัด วิจัยเรื่อง การศึกษาสถานภาพ ศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาเชิงบูรณาการความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต (มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2551) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาสถานภาพ ศักยภาพและความพร้อมในการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษาเชิงบูรณาการความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจเป็นเครื่องมือ ค้นพบว่า สถานภาพ ศักยภาพ และความพร้อมต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถานศึกษาและสถานประกอบการอยู่ในระดับมาก (บทคัดย่อลำดับที่ 039)

เครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง วิจัยเรื่อง รายงานการวิจัยการศึกษาศักยภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ระยะที่ 1 (เครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาศักยภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันการศึกษาในเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ค้นพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ในสถาบันการศึกษาไม่เห็นความสำคัญ ส่วนสถานประกอบการไม่เข้าใจแนวคิดและหลักการสหกิจศึกษา 17 แห่ง (บทคัดย่อลำดับที่ 004)

เครือข่ายอุดมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง วิจัยเรื่อง การวิจัยการศึกษสถานภาพและความพร้อมในการจัดสหกิจศึกษาของสถาบันเครือข่ายอุดมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง (เครือข่ายอุดมศึกษาภาคเหนือตอนล่าง, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาสถานภาพและความพร้อมในการดำเนินงานสหกิจศึกษา เป็นการวิจัย เชิงสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่างผู้รับผิดชอบการจัดสหกิจศึกษาในสถาบันการศึกษา นักศึกษา และสถานประกอบการ มีข้อค้นพบดังนี้ (1) สถาบันการศึกษาเห็นประโยชน์ของการจัดสหกิจศึกษา (2) นักศึกษามีงานทำภายหลังจบการศึกษาตรงสาขาวิชาซีพมากกว่า 70% และ (3) สถานประกอบการยินดีเข้าร่วมโครงการ แต่ติดปัญหาเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการ (บทคัดย่อลำดับที่ 006)

เฉลิมขวัญ คุรุบุญยงค์ วิจัยเรื่อง โครงการวิจัยแม่บทเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษานิสิต/นักศึกษาและองค์กรผู้ใช้บัณฑิตของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน (เครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์การจัดการสหกิจศึกษาของกลุ่มสถาบันการศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้แทน ค้นพบว่า มีจำนวนหลักสูตรและจำนวนนักศึกษาสหกิจศึกษาเพิ่มขึ้นมาก นักศึกษาสามารถเรียนรู้งานได้เร็ว แต่ขาดความขยันอดทน และมีข้อแนะนำ คือ การสร้างเครือข่ายสถานประกอบการ การสนับสนุนด้านงบประมาณจากภาครัฐ (บทคัดย่อลำดับที่ 008)

ปานเพชร ชินินทร อัครรัตน์ พูลกระจ่าง เทอดเกียรติ ลิ้มปิติปรากฏ และวิวัฒน์ คลังวิจิตร วิจัยเรื่อง การวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (Work-Integrated Learning) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (WIL) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การศึกษาจากเอกสารและการประชุมกลุ่มย่อย พบว่า ต้องมีการศึกษาสมรรถนะหลักในการเตรียมคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ได้แก่ การสื่อสารเน้นการใช้ภาษา การประยุกต์ใช้ตัวเลข การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารจัดการ การทำงานเป็นทีม และการคิดเชิงระบบ (บทคัดย่อลำดับที่ 017)

ยุวัลดา ใฝ่ฝัน วิจัยเรื่อง การจัดสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาดใหญ่ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาการจัดสหกิจศึกษากับการพัฒนาศักยภาพบัณฑิต ม.หาดใหญ่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษา และองค์กรผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 315 คน ที่ได้จากวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามสมมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์ และการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยวิธีการของ เพียร์สันในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ศักยภาพในการปฏิบัติงานสหกิจศึกษามีความสัมพันธ์กับเพศและสาขาวิชาที่นักศึกษาสังกัด แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศและสาขาวิชาของคณาจารย์ที่ปรึกษา และไม่มีความสัมพันธ์กับประเภทกิจการและตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ สถานประกอบการไม่จ่ายค่าตอบแทนให้นักศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 021)

อธิต ทิวะตะศิษฐ์ สุกัก เพียงสูงเนิน และวรญา โรจนาภาพร วิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาในสถานศึกษาเข้าร่วมสหกิจศึกษา (มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมศึกษาในหลักสูตรสหกิจศึกษาของนักศึกษา และกำหนดแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 347 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางสำคัญในการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมสหกิจศึกษา คือ สถานศึกษาควรพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามเกณฑ์ โดยกำหนดให้มีรายวิชาสหกิจศึกษาให้เป็นวิชาเอกบังคับหรือวิชาเอกเลือก และควรแนะนำถึงความพร้อมในด้านวิชาการและความรู้เชิงวิชาชีพที่ต้องใช้ในการปฏิบัติในสถานประกอบการตามหน้าที่หรือตำแหน่ง (บทคัดย่อลำดับที่ 042)

อนุสรา สมใจเพ็ง อัจฉาพรรณ ตั้งจาดุรโสภณ และวันวิสาข์ ธรรมวิชา วิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์โครงการสหกิจศึกษา กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาแนวทางการเสริมสร้างประสิทธิภาพการประชาสัมพันธ์โครงการสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นโดยใช้ ค่าสถิติ Chi-square ค่าสถิติ t-test/ANOVA ผลการศึกษาพบว่า เพศชาย มีการรับทราบข้อมูลสหกิจศึกษาจากการใช้สื่อด้านแผ่นพับ โบชัวร์ของมหาวิทยาลัย เพื่อนนักศึกษา การจัดนิทรรศการ และเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยมากที่สุด เพศหญิง มีการรับทราบข้อมูล

สหกิจศึกษาจากการใช้สื่อด้านนิตยสารของมหาวิทยาลัย คู่มือนักศึกษา การจัดนิทรรศการ และเว็บไซต์ มหาวิทยาลัยมากที่สุด (บทคัดย่อลำดับที่ 043)

เครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน วิจัยเรื่อง การสำรวจข้อมูลสถานประกอบการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา (เครือข่ายอุดมศึกษาภาคกลางตอนบน, 2553) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาและสำรวจข้อมูลสถานประกอบการที่ร่วมจัดสหกิจศึกษาในพื้นที่เครือข่ายภาคกลางตอนบน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการ จำนวน 390 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามในการสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพ ศักยภาพ และความพร้อมต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาตามมาตรฐานการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถานประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 003)

ศุขภี อายุวัฒน์ สมโภชน์ ถิ่นปรุ เกื้อกุล ดวงจันทร์ทิพย์ สุภีร์ สมอนา มลิวรรณ เบ้าวัน และ วณิชชา ณรงค์ชัย ได้ศึกษาเรื่อง การวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยสหกิจศึกษาของเครือข่ายอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาศักยภาพและสถานภาพการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถาบันสมาชิกและสถานประกอบการในพื้นที่เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาระบบสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มสถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) มทร. มีหลักสูตรสหกิจศึกษามากที่สุด (80%) ม.รัฐ มรภ. ม.เอกชน มีหลักสูตรสหกิจศึกษาน้อยกว่า 50% (2) สถานประกอบการส่วนใหญ่ให้นักศึกษาปฏิบัติงานน้อยกว่า 4 เดือน (3) ม.เอกชนมีแนวโน้มผลิตนักศึกษาสหกิจศึกษาในสัดส่วนมากที่สุด (4) แนวทางการพัฒนาสหกิจศึกษาสำหรับสถาบันการศึกษา ได้แก่ นโยบายการควบคุมการดำเนินงาน การพัฒนาบุคลากรสนับสนุน และการสร้างฐานความรู้และขยายเครือข่าย (5) แนวทางการพัฒนาสหกิจศึกษาสำหรับนักศึกษา ได้แก่ การเตรียมความพร้อม และระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และ (6) แนวทางการพัฒนาสหกิจศึกษาสำหรับสถานประกอบการ ได้แก่ การมีองค์กรกลางประสานความร่วมมือ การสร้างความรู้ความเข้าใจ และการวางแผนร่วมกัน (บทคัดย่อลำดับที่ 012)

พัชนี นนทศักดิ์ และเกศริน อิมเล็ก วิจัยเรื่อง การศึกษาสถานภาพ ศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาและดำเนินการสหกิจศึกษาของเครือข่ายการพัฒนาอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางและองค์กรผู้ใช้บัณฑิต (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาและการดำเนินงานสหกิจศึกษาของเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากสถาบันสมาชิกเครือข่าย 6 สถาบัน และจากองค์กรผู้ใช้บัณฑิต ระหว่าง พ.ศ.2551-2555 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพและความพร้อมในการจัดสหกิจศึกษาของสถานประกอบการอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ สถาบันการศึกษาและสถานประกอบการยังขาดความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารยังไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของผลงานนักศึกษา และมีข้อเสนอแนะให้ สกอ.รณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษามากขึ้นและต่อเนื่อง (บทคัดย่อลำดับที่ 019)

ศิริพร ทองแก้ว วิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี: การวิจัยแบบผสม (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษารูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาและกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่อุดร้งการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ตลอดจนสมรรถนะของนักศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ ปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินงานสหกิจศึกษาได้แก่ นโยบายสนับสนุนของมหาวิทยาลัย ทัศนคติของผู้บริหารระดับสูง และการพัฒนาหลักสูตรเพื่อรองรับรายวิชาสหกิจศึกษา ส่วนสมรรถนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมีสมรรถนะด้านความรู้และด้านทักษะการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับพอใช้ (บทความย่อลำดับที่ 027)

อดิรัตน์ หวานนุรักษ์ วิจัยเรื่อง ความต้องการรูปแบบการปฏิบัติสหกิจศึกษาและคุณลักษณะของนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2553) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษารูปแบบการปฏิบัติสหกิจศึกษาและคุณลักษณะของนักศึกษาหลักสูตรบัญชีบัณฑิตของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ท้องถิ่นธุรกิจพึงประสงค์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย ผลการศึกษาพบว่า องค์กรที่มีระยะเวลาดำเนินงานนานกว่าจะให้ความสำคัญกับคุณลักษณะในด้านบัญชีบริหาร ด้านความรู้ทางการสอบบัญชี ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีและด้านทักษะความสามารถอื่น ๆ มากกว่าองค์กรที่มีระยะเวลาดำเนินงานสั้นกว่า (บทความย่อลำดับที่ 041)

สุภัทรา ปานสุวรรณจิตร และชัยรัตน์ ปานสุวรรณจิตร วิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาโครงการสหกิจศึกษา สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2554) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาการดำเนินงานโครงการสหกิจศึกษาและปัญหา พร้อมแนวทางแก้ปัญหาในโครงการดังกล่าว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ สถานประกอบการ จำนวน 47 แห่ง อาจารย์นิเทศ จำนวน 13 คน และนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 55 คน โดยใช้แบบสอบถาม ค้นพบว่า สถานประกอบการยินดีเข้าร่วมโครงการ เนื่องจากมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางวิชาการกับสถานประกอบการ นอกจากนี้ สถานประกอบการต้องการมีส่วนร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายและบรรลุเป้าหมายของการจัดโครงการสหกิจศึกษา ส่วนอาจารย์นิเทศเห็นว่า ควรมุ่งปริมาณในการส่งเสริมพัฒนาสหกิจศึกษา ควรมีการจัดประชุมเผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย และควรมีการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา และในส่วนของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาต้องการเลือกสถานประกอบการด้วยตนเอง (บทความย่อลำดับที่ 033)

Friedrich, B. J. วิจัยเรื่อง Factors Relating to Faculty Engagement in Cooperative Engineering Education (Michigan State University, สหรัฐอเมริกา, 2554) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มการมีส่วนร่วมของอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ในการจัดสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ที่ศึกษาจากกลุ่มมหาวิทยาลัย จำนวน 10 แห่ง โดยใช้แบบสำรวจ (web-based) และ

การเลือกสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกของการมีส่วนร่วมของอาจารย์กับการจัดสหกิจศึกษา ในขณะที่สาขาวิชาที่สังกัด ตำแหน่งวิชาการ จำนวนปีที่ทำงานไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการมีส่วนร่วมของอาจารย์ และอาจารย์ที่ได้รับผลตอบแทนกลับไม่ได้มีส่วนร่วมมากนัก ในขณะที่อาจารย์ที่มีส่วนร่วมมากตอบว่า ได้รับผลตอบแทนไม่เพียงพอ แต่ยอมรับว่าสหกิจศึกษามีประโยชน์ ผลวิจัยไม่ได้ชี้ความเชื่อมโยงของการมีส่วนร่วมของอาจารย์กับการเข้าร่วมสหกิจศึกษาของนักศึกษา และผู้บริหารควรปฐมนิเทศอาจารย์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาจารย์ในการจัดสหกิจศึกษาและควรนำการมีส่วนร่วมของอาจารย์มาใช้ประกอบการพิจารณาการให้ความดีความชอบหรือการให้สถานภาพอาจารย์ประจำ (บทคัดย่อลำดับที่ 044)

Hubbard, R. C. วิจัยเรื่อง An Institution's Global Engagement and Its Connection with the Surrounding Community: A Case Study (University of Southern California, สหรัฐอเมริกา, 2555) ผลงานการศึกษาระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในระดับโลกและการเชื่อมโยงกับสังคมรอบข้างของสถาบัน Northeastern University เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างอาจารย์และเจ้าหน้าที่ โดยใช้การสัมภาษณ์และวิเคราะห์ข้อมูล ค้นพบว่า หลักสูตรสหกิจศึกษาช่วยสร้างการเชื่อมโยงกับสังคมรอบ ๆ มหาวิทยาลัยผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของนักศึกษาอาสาสมัครที่ได้นำประสบการณ์การทำสหกิจศึกษานานาชาติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับองค์กร หรือ ภาครัฐกิจท้องถิ่น (บทคัดย่อลำดับที่ 065)

4.1.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

กลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ ได้กล่าวถึงการวิจัยด้านการบริหารจัดการว่าควรมีการศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) ความเป็นไปได้ในการจัดสหกิจศึกษามากกว่า 4 เดือน และมากกว่า 1 ครั้ง ในประเทศไทย
- 2) การจัดสรรนักศึกษาสหกิจศึกษาเพื่อความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ต้องอาศัยระยะเวลายาวในการดำเนินการให้เสร็จสมบูรณ์ (เช่น ตัวอย่างโครงการพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์)
- 3) แนวทางการจัดสรรการเข้าปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา ที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ แบบบูรณาการทั้งระดับสถาบันและระหว่างสถาบัน
- 4) ปัจจัยด้านผู้นำองค์กรด้านการบริหารจัดการ
- 5) การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษาในแต่ละสถาบัน
- 6) การศึกษาความเป็นไปได้ ในการจัดสหกิจศึกษาในหลากหลายรูปแบบ
- 7) การศึกษาแนวทางการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา และอุปสรรคด้านการบังคับบัญชา ต่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 8) การวิจัยลักษณะงาน ตำแหน่งงาน และสถานประกอบการที่ตรงกับหลักสูตรหรือวิชาชีพ
- 9) ความเป็นไปได้ในการผลักดันการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติ (การส่งเสริมจากหน่วยงานรัฐ อาทิ กระทรวงการต่างประเทศ และการมีหน่วยงานกลางเพื่อประสานงาน)
- 10) ศึกษาวิธีการดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถานศึกษาในประเทศไทย
- 11) แนวทางการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความร่วมมือดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยเฉพาะความร่วมมือในการนิเทศงานในพื้นที่ระหว่างสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ไกลจากสถานประกอบการกับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใกล้กับสถานประกอบการที่รับนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 12) แนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติในประเด็นวีซ่า และความเป็นไปได้ในการกำหนดวีซ่าสำหรับสหกิจศึกษาโดยเฉพาะ Co-op VISA
- 13) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข การทำหน้าที่ของคณาจารย์ที่ปรึกษา/คณาจารย์นิเทศแบบตั้งรับ (passive) หรือแบบนิเทศงานครั้งเดียวจบหมดหน้าที่กับสถานประกอบการที่ให้ความสำคัญกับสหกิจศึกษาแบบเข้มข้น
- 14) การศึกษาทัศนคติของบุคลากรทุกระดับในสถานประกอบการต่อการรับนักศึกษาสหกิจศึกษา
- 15) สาเหตุและแนวทางแก้ไขกรณีสถานประกอบการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน และไม่ให้คำตอบแทน และ/หรือ สวัสดิการแก่นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา

- 16) ความพร้อมของสถานประกอบการในการดำเนินงานสหกิจศึกษาด้านบุคลากร งบประมาณ (จำแนกสถานประกอบการขนาดใหญ่ กลาง เล็ก)
- 17) การศึกษาการนำดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงาน (Key Performance Indicators : KPI) ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษามาใช้ระหว่างปฏิบัติสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ
- 18) การเปรียบเทียบผลประโยชน์ที่สถานประกอบการได้รับจากรับนักศึกษาสหกิจศึกษากับจ้างหน่วยงานภายนอก (outsource)
- 19) การศึกษาการประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสหกิจศึกษากับประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจากการดำเนินงานสหกิจศึกษา โดยจำแนกตามสาขาวิชาและสถานศึกษา
- 20) วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาที่เหมาะสม (การเปรียบเทียบระหว่างการประเมินผลแบบให้ระดับคะแนนจาก A - F กับการประเมินผลแบบผ่านหรือไม่ผ่าน (S/U) หรือการประเมินผลในรูปแบบอื่น ๆ)
- 21) กลยุทธ์การบริหารจัดการ และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายใต้งบประมาณที่จำกัดของสถานศึกษาแต่ละแห่ง
- 22) การเทียบระดับ (benchmarking) การดำเนินงานสหกิจศึกษาของสถานศึกษา
- 23) แนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่มีความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ
- 24) การดำเนินงานสหกิจศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
- 25) การดำเนินงานสหกิจศึกษาในสถานประกอบการบริษัทข้ามชาติ (multinational corporate) ที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม
- 26) ความเป็นไปได้ในการเพิ่มกรณีศึกษาของคณาจารย์ในเทศ ณ สถานประกอบการ ด้วยความร่วมมือของคณาจารย์ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงกับสถานประกอบการ
- 27) แนวทางการจัดสหกิจศึกษามากกว่า 1 ครั้ง และมากกว่า 4 เดือนในประเทศไทย
- 28) นโยบาย และผลการดำเนินงานตามนโยบายด้านสหกิจศึกษาของรัฐ สถานศึกษา และสถานประกอบการ
- 29) รูปแบบและวิธีการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติ (สภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรค ฯลฯ)
- 30) แนวทางการ rotation บุคลากรในหน่วยงานสหกิจศึกษาในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 31) คุณลักษณะเฉพาะ (trait) ของผู้บริหารหน่วยงานสหกิจศึกษาในสถานศึกษา
- 32) การตรวจหา การติดตาม และการแก้ไขปัญหาให้นักศึกษาสหกิจศึกษาที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

4.2 ประเด็นด้านทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา

4.2.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

จากการศึกษาบทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา พบว่าในประเด็นด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีจำนวน 30 เรื่อง ดังนี้

Buttery, W. A. วิจัยเรื่อง A Comparative Study of The Evaluation of Collegiate Cooperative Education Coordinator Functions (2514) ศึกษาเปรียบเทียบมุมมองเรื่องหน้าที่ของผู้ประสานงานทั้งจากสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ 14 ด้าน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากผู้ประสานงานของสถาบันการศึกษา จำนวน 90 คน และสถานประกอบการ จำนวน 100 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบให้คะแนน พบว่า ผู้ประสานงานจากสถาบันการศึกษามีปัญหามากกว่าสถานประกอบการในด้านมุมมองการให้ความสำคัญของหน้าที่ 14 ด้าน แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่สหกิจศึกษาของผู้ประสานงานจากสถาบันการศึกษายังมีความเข้าใจไม่ชัดเจน (บทคัดยอลำดับที่ 019)

Jacobs, D. D. วิจัยเรื่อง Data on Arizona Employers and Coordinators in Cooperative-Education Programs: and an Analysis of their Actual and Ideal Perceptions Relating to Administrative Procedure and Student Attainment (Brigham Young University, สหรัฐอเมริกา, 2516) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษามุมมองของผู้ว่าจ้างและผู้ประสานงานต่อการศึกษาแบบสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ค้นพบว่า ผู้ว่าจ้างและผู้ประสานงานมีมุมมองที่หลากหลายและแตกต่างกัน 14 ด้าน ได้แก่ (1) ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อผู้ประสานงานที่ประสบความสำเร็จ (2) การประสานงานและประเมินผลของผู้ประสานงาน (3) คุณค่าของเอกสารประกอบการทำงาน (4) กระบวนการจัดสรรงานให้นักศึกษา (5) การจัดเรียงความสำคัญของกิจกรรม (6) กิจกรรมของผู้ประสานงาน (7) การมีส่วนร่วมของผู้ว่าจ้าง (8) ตารางการทำงานของนักศึกษา (9) ความเข้าใจพื้นฐานในช่วงการเริ่มทำงาน (10) ระดับความสนใจนักศึกษาต่องานที่ทำ (11) คุณลักษณะเฉพาะของงานในช่วงเริ่มต้น (12) การประสบความสำเร็จของผู้สำเร็จการศึกษา (13) คุณลักษณะเฉพาะของผู้สำเร็จการศึกษา และ (14) การเน้นย้ำความเข้าใจเรื่องกระบวนการสหกิจศึกษา (บทคัดยอลำดับที่ 068)

Benson, R. A. H. วิจัยเรื่อง Cooperative Education as Perceived by Administrators and Teaching Faculty of Technical Programs in Texas Public Two-Year Postsecondary Educational Institutions (Texas A&M University, สหรัฐอเมริกา, 2521) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการรับรู้ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากสหกิจศึกษาระหว่างตัวผู้บริหารกับอาจารย์ต่างกัน แต่ไม่บอกข้อค้นพบ (บทคัดยอลำดับที่ 008)

Daniels, C. A. วิจัยเรื่อง Cooperative Education in Arizona Community Colleges (Northern Arizona University, สหรัฐอเมริกา, 2524) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการทำสหกิจศึกษาในวิทยาลัยชุมชน 14 แห่ง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม ข้อค้นพบที่น่าสนใจ พบว่า เป้าหมายหลักของการทำสหกิจศึกษา คือการประยุกต์ใช้หลักการและทักษะที่เรียนจากห้องเรียนในสถานประกอบการจริง และเป้าหมายทางด้านการเงินเป็นเป้าหมายรอง นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่า วิทยาลัยที่โดยยกเลิกหลักสูตรสหกิจศึกษา ควรพิจารณานำหลักสูตรดังกล่าวกลับมาใช้ใหม่ และวิทยาลัยชุมชนที่ใหญ่ที่สุดของรัฐอริโซนา ควรที่จะพิจารณาการให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในหลักสูตรสหกิจศึกษาและควรมีการจัดตั้งองค์กรระดับรัฐเกี่ยวกับสหกิจศึกษาในวิทยาลัยชุมชน ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา และสามารถนำสถานประกอบการขนาดใหญ่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสหกิจศึกษาและเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพของนักศึกษา (บทคัดยอลำดับที่ 028)

Kane, S. M. วิจัยเรื่อง Employer Attitudes Relative to the Hiring of Cooperative Education Students : Development of an Attitudinal Scale (Northeastern University, สหรัฐอเมริกา, 2524) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาทัศนคติของผู้ว่าจ้างต่อการจ้างงานนักเรียนสหกิจศึกษา โดยใช้โมเดลการวัดทัศนคติที่พัฒนามาจากโมเดล (likert attitude scale; null hypothesis) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ว่าจ้าง 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม และได้จัดทำโมเดลทัศนคติของผู้ว่าจ้างซึ่งมีผลต่อการเข้าร่วมการจัดการสหกิจศึกษา โดยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ การระบุเรื่องทัศนคติและรูปแบบเชิงพฤติกรรม ซึ่งมีผลต่อการเข้าร่วมโปรแกรมสหกิจศึกษา และความสำคัญของผู้ประสานงานนั้นได้รับการยืนยันจากข้อมูลทางสถิติ ทั้งนี้ ควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้ประสานงานต่อความสำเร็จของโปรแกรมสหกิจศึกษา นอกจากนี้ ควรจะมีการศึกษาอย่างจริงจังเกี่ยวกับศาสตร์ของการประสานงานโดยมุ่งเน้นที่การหาสถานประกอบการที่สนใจและต้องการเข้าร่วมกับโปรแกรมสหกิจศึกษา (บทคัดยอลำดับที่ 070)

Ayora, M. R. d. วิจัยเรื่อง The Benefits to Faculty of Involvement in Cooperative Education in Institutions of Higher Education in the United States (Utah State University, สหรัฐอเมริกา, 2525) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการรับรู้ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสหกิจศึกษาระหว่างตัวผู้บริหารกับอาจารย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและอาจารย์ที่อยู่ในหลักสูตรสหกิจศึกษา 2 ปี และ 4 ปี โดยใช้ ANOVA เป็นเครื่องมือวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมองเห็นความต่างของผลประโยชน์ระยะ 2 ปี และ 4 ปีต่างกัน แต่ในส่วนผู้ปฏิบัติมองไม่เห็นความต่างกัน (บทคัดยอลำดับที่ 006)

Mulcahy, K. F., และ Wilms, W. W. วิจัยเรื่อง Cooperative Education in the Community College: The Gap Between Theory & Practice (University of California, สหรัฐอเมริกา, 2525) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่เน้นศึกษาทบทวนปรัชญาและทฤษฎีพื้นฐาน ตรวจสอบการดำเนินงานสหกิจศึกษาจริงในวิทยาลัยชุมชน และเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ได้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษาเพื่อที่จะเปรียบเทียบมุมมองของนักศึกษาเกี่ยวกับเป้าหมายที่มีการระบุไว้ในหลักสูตรสหกิจศึกษาและหลักการของการเรียนรู้จากประสบการณ์

(experiential learning) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เริ่มดำเนินการวิจัยจากการคัดเลือก การสำรวจ ณ สถานศึกษา โดยใช้การสังเกตและสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบัน คณาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาสหกิจศึกษาสาขาวิชา บริหารธุรกิจจากวิทยาลัยชุมชนที่มีหลักสูตรสหกิจศึกษา จำนวน 20 คน มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

- (1) ผู้บริหารมีมุมมองเชิงบวกต่อสหกิจศึกษา
- (2) ถึงแม้ว่าบทบาทของคณาจารย์นิเทศจะได้การยอมรับว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของหลักสูตร สหกิจศึกษา แต่ไม่มีมาตรการหรือกลไกใดที่จะทำให้แน่ใจได้ว่าคณาจารย์นิเทศมีคุณภาพสูง
- (3) ถึงแม้ว่าจะเป็นที่ตระหนักว่าวัตถุประสงค์การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็เป็นที่ปรากฏชัดว่ามีความ ลำบากที่จะกำหนดและประเมิน
- (4) เหตุผลหลักที่นักศึกษาเลือกที่จะสหกิจศึกษาคือการได้รับหน่วยกิต
- (5) นักศึกษาสหกิจศึกษาส่วนใหญ่มองผู้นิเทศงานว่าเป็นเพื่อน
- (6) คุณภาพของคณาจารย์นิเทศมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด
- (7) การขาดโอกาสในการสะท้อนกลับ (reflection) ถึงประสบการณ์ที่ได้จากสหกิจศึกษา
- (8) ถึงแม้ว่านักศึกษาบางส่วนจะกล่าวว่า ได้ประโยชน์จากสหกิจศึกษาแต่นักศึกษาส่วนใหญ่อ้างว่าได้ ประโยชน์จากสหกิจศึกษาน้อยมาก

(9) ผลกระทบเชิงบวกของสหกิจศึกษาที่มีต่อนักศึกษาอยู่แค่ระดับปานกลางเมื่อเทียบกับแรงจูงใจและความคาดหวังของนักศึกษา สาเหตุหลักคือ สหกิจศึกษาในวิทยาลัยชุมชนไม่ได้ถูกดำเนินการให้เป็นไปตาม experiential learning การเรียนรู้จึงเป็นแบบไม่มีการวางแผน (บทคัดย่อลำดับที่ 092)

Little, S. M. วิจัยเรื่อง Perceptions of Community College Liberal Arts Faculty Members about Cooperative Education: Implications for Cooperative Education Director (2529) เป็น ผลงานวิจัยด้าน Liberal Art ที่ศึกษาความเห็นของคณาจารย์ เพื่อนำข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดสหกิจศึกษา เป็นการ วิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มคณาจารย์ด้าน liberal art จำนวน 20 คน ที่ถูกสุ่มเลือกจากวิทยาลัยชุมชน 3 แห่ง โดย การสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์มีทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับสหกิจศึกษาโดยมีหลากหลายความคิดในการ ประยุกต์ใช้กับหลักสูตรของตน เกือบทุกคนมีความคุ้นเคยกับสหกิจศึกษา และควรมีการทำสหกิจศึกษาในวิทยาลัย ชุมชน ซึ่ง 2 ใน 3 เห็นว่าสหกิจศึกษาจะมีความสำเร็จ และควรมีการให้หน่วยกิตกับสหกิจศึกษาที่มีคุณภาพ โดย คณาจารย์จะสนับสนุนงานสหกิจศึกษาในหลักสูตรของตน ทั้งนี้ควรให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับคณาจารย์ในแต่ละวิทยาลัย เกี่ยวกับสหกิจศึกษามากขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนงานด้านสหกิจศึกษาเพิ่มขึ้นด้วย (บทคัดย่อลำดับที่ 084)

Couch, R. O. วิจัยเรื่อง The Institutional Benefits of and Inhibitors to Involvement in Cooperative Education in Institutions of Higher Education in the United States (สหรัฐอเมริกา, 2530) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาผลประโยชน์และผลเสียในสถาบันการศึกษาชั้นสูงในสหรัฐอเมริกาที่มีผลต่อการมี ส่วนร่วมการศึกษาแบบสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 200 สถาบัน โดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ two – way ANOVA ค้นพบว่า ผลประโยชน์และผลเสีย มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกิจศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ (บทคัดย่อลำดับที่ 027)

Eaton, V. J. วิจัยเรื่อง Alumni Perceptions of Western Kentucky University's Cooperative Education Program (สหรัฐอเมริกา, 2530) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับงานสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างศิษย์เก่าจากปี พ.ศ. 2523 - 2528 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม (1) ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา (2) ปฏิบัติสหกิจศึกษาผ่านศูนย์สหกิจศึกษา และ (3) การออกสหกิจศึกษาโดยผ่านครู เพื่อน ครอบครัว (informal co-op) จำนวนรวม 1,300 คน โดยใช้แบบสอบถามและใช้สถิติเปอร์เซ็นต์กับไควร์สแควร์วิเคราะห์ทางสถิติ ค้นพบว่า การรับรู้ของนักศึกษาต่อสหกิจศึกษามีทั้งผลบวกและลบ ด้านบวก : สหกิจศึกษาให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าและการทำสหกิจศึกษาแบบผ่านศูนย์สหกิจศึกษาจะได้ประโยชน์มากกว่า ด้านลบ : สถานประกอบการและศูนย์สหกิจศึกษาสนใจคัดเลือกนักศึกษาที่เป็นเพศชาย และเลือกนักศึกษาบางสาขาวิชานักศึกษาไม่ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการสหกิจศึกษา และไม่มีข้อมูลของศิษย์เก่า (บทคัดย่อลำดับที่ 036)

Manna, D. R. วิจัยเรื่อง Perceptions and Practices of Western Pennsylvania Employers Who Participate in Post-Secondary Cooperative Education (สหรัฐอเมริกา, 2530) เป็นผลงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ศึกษาเกี่ยวกับ (1) วัตถุประสงค์ของการจ้างนักศึกษาสหกิจศึกษา (2) สหกิจศึกษามีการดำเนินการอย่างไร (3) การจ้างงานและการทำงานของนักศึกษา ณ สถานประกอบการ (4) การรับรู้ที่แตกต่างกันของความสามารถและลักษณะส่วนบุคคลระหว่างปฏิบัติสหกิจศึกษา (5) การรับรู้ที่แตกต่างกันของความสามารถและลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา และ (6) ความได้เปรียบเสียเปรียบในการร่วมจัดสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากสถานประกอบการที่เป็นโรงงานและบริการ จำนวน 30 แห่ง โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า สถานประกอบการที่เป็นโรงงานส่วนใหญ่เข้าร่วมสหกิจศึกษาเพราะความตั้งใจที่จะฝึกและจัดหาประสบการณ์ตรงกับสาขาวิชาชีพให้นักศึกษา และโรงงานใช้นักศึกษาสหกิจศึกษา (ส่วนใหญ่เป็นวิศวกรรมศาสตร์) ตลอดการเป็นนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติสหกิจศึกษามีผลผลิตสูง (highly productive) สามารถสร้างนวัตกรรม (innovative) และจะทำงานอยู่กับสถานประกอบการมากกว่าการจ้างงานนักศึกษาสหกิจศึกษาที่ดี และการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาที่เข้มแข็งดูเหมือนจะเป็นความได้เปรียบที่สำคัญ ส่วนสถานประกอบการด้านการบริการเข้าร่วมสหกิจศึกษาเพราะโอกาสในการจ้างนักศึกษาสหกิจศึกษา ซึ่งสถานประกอบการด้านการบริการที่เข้าร่วมสหกิจศึกษามาไม่ต่ำกว่า 10 ปี สามารถที่จะจ้างงานนักศึกษาส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมบัญชีและการบริหารการเงิน (accounting & financial management industry) และสถานประกอบการด้านการบริการต้องการนักศึกษาสหกิจศึกษาที่มีความเป็นตัวของตัวเอง มีแรงจูงใจสูง มีความมุ่งมั่น และมีทักษะการสื่อสารที่ดี (บทคัดย่อลำดับที่ 085)

Bowers, B. A. วิจัยเรื่อง Business Cooperative Education in Florid : Perceptions of BCE Students, Employers, and Coordinators (The Florida State University, สหรัฐอเมริกา, 2532) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกด้านธุรกิจที่ศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในหลักสูตร BCE พนักงาน และสถานประกอบการ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากกลุ่มนักศึกษา พนักงาน และสถานประกอบการ โดยใช้แบบสอบถามทางความคิดเห็นและการสัมภาษณ์ สิ่งที่น่าสนใจ คือ กระบวนการเลือกสถานประกอบการ

และการส่งนักศึกษาไปยังสถานประกอบการอย่างไร ซึ่งใช้รูปแบบหุ่นส่วน แต่ไม่บอกชื่อค้นพบ (บทคัดย่อลำดับที่ 011)

Hays, J. M. วิจัยเรื่อง Coming to Terms: Expectations and Reality in Cooperative Education at Northeastern University (Boston University, สหรัฐอเมริกา, 2534) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัย Northeastern University ที่ตั้งอยู่ในเมืองบอสตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษา ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา และคณาจารย์ ผลการวิจัยในภาพรวมพบว่า ความคาดหวังของนักศึกษา ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน โดยนักศึกษาให้ความสำคัญกับการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพและค่าตอบแทนที่จะได้รับ เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษาให้ความสนใจกับบทบาทในการสอนและการแนะแนวเพื่อบริการงานวิชาการกับการทำงาน ในขณะที่ผู้ประกอบการไม่ค่อยให้ความสนใจกับประโยชน์ของสหกิจศึกษาที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกพนักงาน ส่วนคณาจารย์ให้ความสำคัญกับสหกิจศึกษาในด้านที่จะนำไปสู่ศักยภาพด้านวิชาการของนักศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 057)

Lazarus, F. C. วิจัยเรื่อง The Synergy of Workplace Learning: Perspective of Cooperative Education Directors (สหรัฐอเมริกา, 2534) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาว่าผู้อำนวยการสหกิจศึกษาเกิดการเรียนรู้ในสถานประกอบการได้อย่างไร โดยสังเกตจากความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนแบบเป็นทางการ (formal learning) กับแบบไม่เป็นทางการ (informal learning) และปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนรู้ในสถานประกอบการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากผู้อำนวยการสหกิจศึกษา จำนวน 20 คนในรัฐนิวเจอร์ซีย์และกรุงนิวยอร์ก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าผู้เข้าร่วมโครงการใช้การเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ เช่น การสร้างเครือข่าย การสอนงาน (coaching) การลองถูกลองผิด (trial & error) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อให้ได้ความเป็นมืออาชีพ และสมรรถนะของกลุ่ม/องค์กรวิชาชีพและรายบุคคล (professional, organizational/group & individual competencies) อย่างไรก็ดี มีการสนธิเชื่อมโยง (synergistic connection) ระหว่างการเรียนรู้แบบเป็นทางการกับการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ การเรียนรู้ในสถานประกอบการขึ้นอยู่กับบริบท (context-dependent) และมุ่งการปฏิบัติ (action-oriented) และ tacit ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ในสถานประกอบการเป็นส่วนบุคคลและเกิดขึ้นเอง (intuitive) การกำหนดทิศทางการเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-direction) ความสามารถในการควบคุมสถานการณ์ (proactivity) การสะท้อนกลับ (reflection) การสะท้อนกลับในสิ่งที่สำคัญ (critical reflection) และการวิพากษ์ (dialogue) เพิ่มการเรียนรู้ในสถานประกอบการ และชี้ถึงการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (transformative learning) ที่เริ่มต้นจากวิกฤตการณ์ ความคลุมเครือและความผิดพลาดจะนำไปสู่ระดับความรู้สึกรู้ตัว (level of consciousness) ที่สูงขึ้น ผู้อำนวยการตามรูปแบบของการเปลี่ยนแปลงด้วยความยืดหยุ่น การรู้ตัว การประเมินใหม่ (reassessment) การทำให้ชัดเจน (clarification) และความแน่วแน่ (resolution) ตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับความเคารพ ความเชื่อใจ การสนับสนุนและการร่วมมือกันมีผลอย่างสำคัญกับการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในสถานประกอบการ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องมีการสนับสนุนจากรัฐบาลกลางในเรื่องศูนย์ฝึกหัดและองค์กรวิชาชีพในกลุ่มคนที่ทำงานทางด้านสหกิจศึกษา และมีการนำเสนอตัวอย่างของการสนธิเพื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้อำนวยการสหกิจศึกษา

ที่น่าสนใจคือ การนำผู้อำนวยการไปเรียนรู้งานจากสถานประกอบการ เพื่อก่อให้เกิดการร่วมมือที่เข้มแข็งมากขึ้น (บทคัดย่อลำดับที่ 081)

Powell, L. D. R. วิจัยเรื่อง Cooperative Office Education: Student, Employer, and Teacher-Coordinator Perceptions (University of Maryland College Park, สหรัฐอเมริกา, 2537) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับสหกิจศึกษาของอาจารย์ นักศึกษา และสถานประกอบการว่ามีการรับรู้ตรงกันหรือไม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยอาจารย์ พนักงานของสถานประกอบการ และนักศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม ค้นพบว่า สถานประกอบการร่วมโครงการ เพราะเหตุผลทางเศรษฐกิจ ศูนย์สหกิจศึกษาสามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน แต่ทำได้อาการปานกลางในการเตรียมทักษะการทำงานและล้มเหลวในการฝึกทักษะการสื่อสารให้นักศึกษา อาจารย์นิเทศแนะนำว่านักศึกษาควรปรึกษาสภาที่ปรึกษามากขึ้น หากไม่ใช้หลักสูตรบังคับอาจจะมีนักศึกษาสหกิจศึกษาอีกต่อไป จึงควรมีการประเมินโครงการสหกิจศึกษาทุกปี และอาจารย์นิเทศควรสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนทั้งในระบบและนอกระบบของมหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 101)

Young, R. H. วิจัยเรื่อง A Case Study of Secondary School Cooperative Education Programs in the Province of Ontario and the State of Ohio (The Ohio State University, สหรัฐอเมริกา, 2538) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษา 6 กรณีศึกษาของสหกิจศึกษา ในรัฐ Ohio ประเทศสหรัฐอเมริกา และเมือง Ontario ประเทศแคนาดา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากกลุ่มนักเรียนจำนวน 5 คน ผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน และอาจารย์ จำนวน 1 คน โดยใช้การนิเทศโรงเรียน การสังเกตการณ์ การค้นเอกสาร และการสัมภาษณ์ แล้ววิเคราะห์ด้วยสถิติ regression ผลการวิจัยพบว่า ในแต่ละโรงเรียนทำการสัมภาษณ์รวม 6 กรณี ทำการศึกษาการรับรู้ลักษณะของงาน ผลประโยชน์ภายในและหรือภายนอก (intrinsic and/or extrinsic rewards) หลักสูตร และประโยชน์ของสหกิจศึกษา ส่วนนักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกกับสหกิจศึกษา ทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะมากขึ้น พัฒนาการเคารพต่อตนเอง การสื่อสาร และทักษะองค์กร และสหกิจศึกษาเปิดโอกาสให้สถานประกอบการได้ให้การฝึกแก่นักเรียนและสังเกตพฤติกรรมการทำงาน ส่วนสถานศึกษาได้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงการศึกษากับธุรกิจ นอกจากนี้ การวิจัยได้รายงานรูปแบบของสหกิจศึกษาใน Ohio และ Ontario ไว้ด้วย (บทคัดย่อลำดับที่ 122)

Hopey, C. E. วิจัยเรื่อง The College Choice Process: An Analysis of the Factors that Influence The College Choice Decisions of High School Seniors to Matriculate in a Cooperative Education Institution of Higher Education (University of Pennsylvania, สหรัฐอเมริกา, 2541) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาในระดับมัธยมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการด้านสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในระดับมัธยมปลายปีที่ 6 จำนวน 465 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากฐานข้อมูล ด้วยเทคนิค logistic regression ค้นพบว่า นักศึกษาเห็นว่าการศึกษาสหกิจศึกษามีประโยชน์มากและมองว่าการได้ไปปฏิบัติสหกิจศึกษาที่มีความสำคัญมากกว่าการได้รับทุนการศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 064)

Miskiw, S. L. วิจัยเรื่อง The Nature and Intent of Business Involvement in Cooperative Education Programs (University of Alberta, แคนาดา, 2542) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการค้นหามุมมองจากนักธุรกิจและคณาจารย์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์จากนักธุรกิจและคณาจารย์ที่ประสบความสำเร็จในด้าน (sector) นั้น ๆ ผลการวิจัยพบว่า นักธุรกิจและคณาจารย์มี 2 มุมมองในเรื่องการเข้ามีส่วนร่วมของธุรกิจในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ดังนี้ คือ (1) ผู้สนับสนุนส่วนใหญ่เป็นภาคอุตสาหกรรมและบุคคลที่ทำงานอยู่ในด้านที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และ (2) ผู้คัดค้านจะประกอบด้วยคณาจารย์ (บทคัดย่อลำดับที่ 090)

Sirkin, E. L. วิจัยเรื่อง College Woman's Leadership and Self-Esteem: Perceptions of "Middle" Students at a Five-Year Cooperative Educational Institution of Higher Education (Ohio University, สหรัฐอเมริกา, 2542) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการรับรู้ด้านความเป็นผู้นำและการเคารพในตนเอง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มนักศึกษาหญิงปี 2-3 ซึ่งเป็นระยะกึ่งกลางของระบบสหกิจศึกษา 5 ปี โดยใช้การสัมภาษณ์และ final focus group ค้นพบว่า นักศึกษาสามารถพัฒนาภาวะผู้นำได้จากประสบการณ์ในสถาบันการศึกษา ภาวะผู้นำสามารถสอนและพัฒนาได้ทุกเมื่อทุกเวลา วิธีที่มีประสิทธิภาพคือ การสอนทักษะบางอย่างให้ผู้อื่น การร่วมในกิจกรรมนักศึกษาและสหกิจศึกษาเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ โดยประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง ภาวะผู้นำจึงเป็นกระบวนการธรรมชาติที่รวมถึงการทำงานร่วมกับผู้อื่น การกระจายอำนาจ การเชื่อมั่นในผู้อื่น และการตัดสินใจ (บทคัดย่อลำดับที่ 109)

Wheeler, R. E. วิจัยเรื่อง Cooperative Education in Physical Education: An Exploratory Study of Students' Perceptions of Co-op Experiences (University of Alberta, แคนาดา, 2542) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาในเรื่อง (1) ทักษะทางวิชาการและความสามารถที่พัฒนาระหว่างสหกิจศึกษา (2) การรับรู้เรื่องอาชีพและความเป็นมืออาชีพ (3) ประสบการณ์การทำงาน (4) ความสัมพันธ์ในตัวเองและระหว่างบุคคล และ (5) กลยุทธ์และอุปสรรคของการเรียนรู้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 96 คน คิดเป็น 80% ของนักศึกษาสหกิจศึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา ปี 2, 3 และ 4 โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่ม (focus group) ผลการศึกษาพบว่า โครงการสหกิจศึกษาได้ให้โอกาสมากมายในการเรียนรู้ทักษะวิชาการที่หลากหลาย ร่วมกับทักษะอาชีพและการจ้างงานที่สถานประกอบการต้องการ นักศึกษาในโครงการจะต้องอาศัยกลยุทธ์การเรียนรู้ทั้งในแบบที่เริ่มด้วยตนเองและร่วมกับธรรมชาติ (บทคัดย่อลำดับที่ 120)

Braunstein, L. A. วิจัยเรื่อง Employer Benefits of and Attitudes Toward Postsecondary Cooperative Education (Utah State University, สหรัฐอเมริกา, 2542) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลประโยชน์และทัศนคติของนายจ้างที่มีต่อนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มสถานประกอบการ จำนวน 300 แห่ง แต่ได้รับการตอบรับมา จำนวน 93 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31 โดยใช้แบบสอบถาม มีข้อค้นพบที่น่าสนใจว่า (1) มีแรงจูงใจในการคัดเลือกเป็นพนักงานใหม่ (2) ที่ส่วนในการรับเข้าทำงานถาวร และ (3) ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันศึกษาและสถานประกอบการ ทั้งนี้ นายจ้างยังมอง

ว่าสหกิจศึกษาช่วยลดค่าใช้จ่าย และนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาสามารถทำงานได้ดีกว่าหรืออยู่ในระดับปานกลางเสมอตัว (บทคัดย่อลำดับที่ 012)

Wells, D. A. วิจัยเรื่อง Similarities or Differences in the Perception of the Relationship Between School Board Presidents and Superintendents in Six Wisconsin Cooperative Educational Service Agencies (Cardinal Stritch University, สหรัฐอเมริกา, 2546) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ด้านความสัมพันธ์ของสหกิจศึกษาของกรรมการโรงเรียนและผู้จัดการโครงการ ในเรื่องการสื่อสาร บทบาทและความรับผิดชอบของกรรมการโรงเรียน (school board president) และผู้จัดการโครงการ (superintendent) สถานะของความสัมพันธ์และข้อมูลการศึกษาสถิติประชากร (demographic) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากโรงเรียน จำนวน 217 แห่ง ใน Wisconsin โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า กรรมการโรงเรียนมีการรับรู้ 4 รายการที่สูงกว่าผู้จัดการโครงการ (บทคัดย่อลำดับที่ 119)

Fifolt, M. M. วิจัยเรื่อง Students' Perceptions of Mentoring in a University Cooperative Education Program (The University of Alabama, สหรัฐอเมริกา, 2549) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการรับรู้ของนักศึกษาต่อการให้คำปรึกษาที่ supervisor ที่เป็นที่ปรึกษาโดยตรงมีให้ ได้แก่ การให้กำลังใจ (psychosocial support) การสนับสนุนในการทำงานในสายอาชีพ (career-related support) เวลา ความแตกต่างระหว่างเพศ การอธิบายเกี่ยวกับการประเมินและอื่น ๆ เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ จากนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย โดยใช้ web-based version of Raymond Noe's methods (2531) mentoring function scales, ANOVA/One-way ANOVA techniques และการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการวิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนปานกลางทางด้านการให้กำลังใจ และการสนับสนุนในการทำงานในสายอาชีพ เมื่อสัมภาษณ์นักศึกษาจะให้เวลามากในการพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนกับ supervisor และเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ มากกว่าที่จะพูดถึงผลของความแตกต่างทางเพศกับเชื้อชาติ นักศึกษาหญิงบอกว่าเป็นความท้าทายที่จะทำงานในที่ทำงานที่มีผู้ชายมาก ๆ นักศึกษาทุกคนตอบว่า supervisor (และอาจมีบุคคลอื่น ๆ) เป็นที่ปรึกษาให้ในขณะที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 040)

วรพร สุนทรวัฒนศิริ และวรรณิ์ สิ้นสุภรัตน์ วิจัยเรื่อง การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสหกิจศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, 2550) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดสหกิจศึกษาของ มทร.กรุงเทพ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม แต่ไม่พบข้อค้นพบที่น่าสนใจ (บทคัดย่อลำดับที่ 023)

Coombs, M. วิจัยเรื่อง A Community College Cooperative Work Experience Program Evaluation (Pepperdine University, สหรัฐอเมริกา, 2550) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการประเมินคุณค่าของการทำสหกิจศึกษาจากเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่สหกิจศึกษาของ Clackamas Community College โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่า

เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษามองว่า ประสพการณ์จากการปฏิบัติสหกิจศึกษาช่วยให้นักศึกษาได้เห็นและเข้าใจความหลากหลายของการทำงานในสถานที่ทำงานจริง (บทคัดย่อลำดับที่ 025)

วสันต์ สันหาต และเพชรรัตน์ ทองประเทือง วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของสถานประกอบการและนักศึกษาต่อการจัดการระบบสหกิจศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2551) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการและนักศึกษาต่อการจัดการระบบสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม พบว่าหลักสูตรควรมีการบูรณาการสอดคล้องกับตลาดและธุรกิจ และหลักสูตรควรเพิ่มบทเรียนเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ (บทคัดย่อลำดับที่ 024)

สงวน วงษ์ชวลิตกุล รัชฌณากร สุชาติพงศ์ และสุภัค ผึ้งสูงเนิน วิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา และสถานประกอบการก่อนและหลังศึกษาข้อมูลจากคู่มือสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 144 คน อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 15 คน และสถานประกอบการ จำนวน 56 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 215 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า การทำคู่มือสหกิจศึกษาทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น (บทคัดย่อลำดับที่ 028)

สุขุมาล เกิดนอก นพพล ตั้งสุภชัย และจอมภัก จันทะคัต วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตหลักสูตรสหกิจศึกษาเปรียบเทียบกับบัณฑิตหลักสูตรทั่วไปในเขตจังหวัดนครราชสีมาและพื้นที่อีสานใต้ (จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์) (สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาความพึงพอใจขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตหลักสูตรสหกิจศึกษาเปรียบเทียบกับบัณฑิตหลักสูตรทั่วไปในเขตจังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่อีสานใต้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามและสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ค่าสถิติ paired t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค้นพบว่า ความพึงพอใจในด้านคุณธรรม จริยธรรม (ethics and morals) ด้านความรู้ (knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (cognitive skills) ทางด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (interpersonal skills and responsibility) และทางด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (numerical, communication and information technology skills) ทั้ง 5 ด้านขององค์กรผู้ใช้บัณฑิตต่อบัณฑิตหลักสูตรสหกิจศึกษาอยู่ในระดับพึงพอใจมากกว่าบัณฑิตหลักสูตรทั่วไป (บทคัดย่อลำดับที่ 032)

Lee, A. M. วิจัยเรื่อง Student Perceptions of Cooperative Education (Walden University, สหรัฐอเมริกา, 2552) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษามุมมองของนักศึกษาต่อเรื่องประโยชน์ของ teacher coordinator กับการเรียนในมหาวิทยาลัย และทักษะวิชาชีพและความพร้อมต่อการทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน จากกลุ่มนักศึกษาที่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาในแถบมิดเวสต์ โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ค้นพบว่า นักศึกษาที่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษามองเห็นประโยชน์ของ

สหกิจศึกษา นักศึกษารู้สึกว่าสหกิจศึกษามีประโยชน์เพราะมีการเชื่อมโยงระหว่าง teacher coordinator, post secondary education, ทักษะวิชาชีพและความพร้อมต่อการทำงาน และข้อมูลที่พบสามารถใช้ในการปรับปรุง การดำเนินการสหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 082)

65) พรพิมล วิกรัยพัฒน์ และชูเกียรติ ศิริวงศ์ วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจและความต้องการความร่วมมือด้านสหกิจศึกษาของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ภาควิชาชีพ เชียงใหม่, 2553) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาความรู้ความเข้าใจและความต้องการความร่วมมือในการ จัดสหกิจศึกษาของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากสถานประกอบการ จำนวน 24 แห่ง โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมองว่าสหกิจศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาและพัฒนาคน (บทคัดย่อลำดับที่ 018)

4.2.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ มีข้อเสนอแนะหัวข้อการวิจัยที่ควรมีการศึกษาในประเด็น ด้านการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา ดังนี้

- 1) การเปรียบเทียบการรับรู้ทัศนคติ / Passion / การตระหนักรู้คุณค่าของสหกิจของนักศึกษาไทย กับนักศึกษาต่างชาติ
- 2) ความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักรู้ถึงความสำคัญในสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ
- 3) ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานสหกิจศึกษาต่อสหกิจศึกษา
- 4) แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสหกิจศึกษา และเข้าร่วม ดำเนินงานสหกิจศึกษากับสถานศึกษา
- 5) แนวทางการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจของคณาจารย์ในสถานศึกษาในการดำเนินงานสหกิจศึกษา อย่างถูกต้อง
- 6) แนวทางการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ
- 7) การศึกษาทัศนคติ ความรู้ และความเข้าใจของคณาจารย์ต่อสหกิจศึกษา
- 8) การศึกษาแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนคณาจารย์นิเทศมือใหม่
- 9) กระบวนการเตรียมความพร้อมคณาจารย์บรรจุใหม่ เพื่อปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษาในทุก ขั้นตอนทั้งกระบวนการก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินงานสหกิจศึกษา

- 10) การศึกษาทัศนคติและความเข้าใจการดำเนินงานสหกิจศึกษาของผู้นิเทศงานและบุคลากรในสถานประกอบการ (ตัวอย่างเช่น ทัศนคติและความเข้าใจระหว่าง “นักศึกษาฝึกงาน” กับ “นักศึกษาสหกิจศึกษา” และความเข้าใจต่อ “โครงการ” สหกิจศึกษา)
- 11) การศึกษาทัศนคติและความเข้าใจการดำเนินงานสหกิจศึกษาของคณาจารย์ในสถานศึกษาที่ทำสหกิจศึกษา
- 12) กลยุทธ์การสื่อสารภายในสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจเลือกสหกิจศึกษาของนักศึกษาที่ไม่เลือกการฝึกประสบการณ์/ฝึกงาน หรือการทำสารนิพนธ์ (ในสถานศึกษาที่ไม่ได้ให้นักศึกษาปฏิบัติสหกิจศึกษาทั้งหมด)
- 13) การปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษากับกระบวนการเปลี่ยนวิธีคิดเพื่อแก้ไขปัญหา และการคิดอย่างสร้างสรรค์
- 14) ระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษาของเครือข่ายสหกิจศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสหกิจศึกษา

บทที่ 5

การเตรียมความพร้อมของนักศึกษา การสร้างความร่วมมือ ในการจัดสหกิจศึกษา เครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนาการของสหกิจศึกษา

ในบทนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์บทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 26 เรื่อง และผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ ในประเด็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา การสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา เครื่องมือและเทคโนโลยี และพัฒนาการของสหกิจศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 ประเด็นด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา

5.1.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

จากการศึกษาบทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา พบว่าในประเด็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มีจำนวน 10 เรื่อง ดังนี้

Emenike, H. E. วิจัยเรื่อง Career Concepts and Self Awareness due to University Cooperative Education (Rutgers The State University of New Jersey, สหรัฐอเมริกา, 2537) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบว่าสหกิจศึกษาช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพของตนและรู้จักตนเอง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 36 คน และไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา จำนวน 36 คน ของ Cook College, Rutgers, the State University of New Jersey โดยใช้แบบทดสอบ pre-test กับ post-test เกี่ยวกับความคิดต่อการเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพของตนและการรู้จักตนเอง และใช้สถิติ t-test และ covariance ในการเปรียบเทียบ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา มีความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพมากกว่านักศึกษาไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา ซึ่งดูจากผลการทดสอบ pre-test ในเรื่องความคิดต่อการเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพของตนและการรู้จักตนเอง และนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาไม่สามารถปรับตัวเข้ากับงานและไม่สามารถทำงานได้ (บทคัดยอลำดับที่ 038)

King, T. C. วิจัยเรื่อง Post-Secondary Students' and Work-Site Supervisors' Perceptions of Diversity Experiences and Needs of Students in a School-to-Work Transition Program (Virginia Polytechnic Institute and State University, สหรัฐอเมริกา, 2538) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาผลของการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายของนักเรียนและพี่เลี้ยง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและพี่เลี้ยงในสถานประกอบการ โดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มคนที่หลากหลายจะเกิดขึ้นได้มากกว่า เมื่อนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และการสื่อสารเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิผล (School to-Work Transition Program เป็นอีกชื่อของสหกิจศึกษาในยุคเริ่มต้น) (บทคัดย่อลำดับที่ 074)

Erbe, C. S. วิจัยเรื่อง Enhancing the Benefits of Cooperative Education through Structured Learning Experiences (University of Arkansas, สหรัฐอเมริกา, 2539) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบการจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้แบบมีรูปแบบและโครงสร้างที่ชัดเจนให้แก่นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 87 คน ที่ลงทะเบียนในเทอม Spring ปี 2538 กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่เปรียบเทียบ คือ นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษากับนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา และกลุ่มที่ได้รับและไม่ได้รับรูปแบบการเรียนรู้แบบมีรูปแบบและโครงสร้างที่ชัดเจน โดยใช้แบบสอบถามทั้งก่อนและหลังกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ Survey of Work Experience and Attitudes ค้นพบว่า มีความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษาในเรื่องความพร้อมทางอาชีพ และเมื่อเปรียบเทียบนักศึกษาสองกลุ่มที่ได้รับและไม่ได้รับรูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นระบบพบว่า มีความแตกต่างในเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับประสบการณ์สหกิจศึกษา แต่ไม่มีความแตกต่างในเรื่องทักษะที่ต้องการในการถูกจ้างงานและทักษะการเขียน (บทคัดย่อลำดับที่ 039)

Sleister, S. L. วิจัยเรื่อง Participation of Students in Cooperative Education Programs: A Comparison of Students with and Without Disabilities (University of Illinois at Urbana-Champaign, สหรัฐอเมริกา, 2541) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีและไม่มีคุณสมบัติต่อคุณภาพและลักษณะงานสหกิจศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ของค่าจ้าง จำนวนชั่วโมงทำงาน และจำนวนงานที่ได้รับการเสนอ สอดคล้องกับการฝึกอบรมที่ได้รับ นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญของคุณสมบัติของนักศึกษา เช่น เพศ เชื้อชาติ และภูมิภาคนอกกับชนิดของงาน ค่าจ้าง จำนวนชั่วโมงทำงานต่อสัปดาห์ และจำนวนงานที่ได้รับการเสนอ (บทคัดย่อลำดับที่ 110)

Risser, E. M. วิจัยเรื่อง Social and Learning Strategies Male Community College Students Use to Maximize Learning from Cooperative Work Experiences (Oregon State University, สหรัฐอเมริกา, 2544) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาหาและระบุลักษณะทางสังคมและกลยุทธ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้สูงสุดจากประสบการณ์ทำงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนชาย ในหลักสูตร Professional/technical programs เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์นักศึกษาและผู้นิเทศ โดยมีเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อกลยุทธ์ที่ใช้ คือ (1) สิ่งแวดล้อมและบุคลิกภาพเป็น

ตัวแปรที่มีผลต่อประสพการณ์ทำงาน (2) การดูแลนักศึกษาของผู้นิเทศเป็นงานรอง และ (3) ผู้นิเทศไม่ได้รับการฝึกเพื่อสอนงาน ผลการศึกษาพบว่า (1) ผู้นิเทศจะถ่ายทอดประสพการณ์และความรู้แก่นักศึกษาหลังจากเกิดความสัมพันธ์ที่จริงใจระหว่างนักศึกษาและผู้นิเทศ และความรับผิดชอบของนักศึกษาจะช่วยให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์และความยั่งยืนของความสัมพันธ์ (2) ผู้นิเทศเต็มใจที่จะสอนงานเมื่อรับรู้ถึงความกระตือรือร้นและสั่งงานของนักศึกษา และ (3) นักศึกษาจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนด้านนักศึกษาได้ใช้กลยุทธ์การเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด ดังต่อไปนี้ (1) ความรู้ความเข้าใจของกระบวนการฝึกฝน (2) การแก้ปัญหา 3) แสวงหาโอกาสการเรียนรู้ และ (4) ฝึกเทคนิคการปฏิบัติ (บทความย่อลำดับที่ 103)

Coon, L. วิจัยเรื่อง Improving Work Skills of Cooperative Work Students through Time Management Strategies (2545) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มทักษะในการทำงานของนักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาผ่านกลยุทธ์การบริหารเวลา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มนักเรียนที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยใช้แบบสอบถามทดสอบก่อนและหลัง ข้อค้นพบที่น่าสนใจ พบว่า กลยุทธ์การบริหารเวลาไม่ได้ช่วยนักเรียนในการพัฒนาทักษะความรับผิดชอบ (บทความย่อลำดับที่ 026)

Sutton, F. C. วิจัยเรื่อง Employer Assessment of Work-Related Competencies and Workplace Adaptation of Recent Cooperative Education Engineering Graduates (University of Louisville, สหรัฐอเมริกา, 2547) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาความสามารถ 17 ประการที่อาจมีผลต่องานและความสัมพันธ์กับการปรับตัวในที่ทำงานของบัณฑิตสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ทั้งนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา ด้วยวิธีการพัฒนารูปแบบการทดสอบคุณสมบัติที่เหมาะสม 17 รายการ ที่สัมพันธ์กับความสามารถในการปรับตัวในการทำงาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากสถานประกอบการ โดยใช้แบบสอบถามและการสำรวจ ได้แก่ (1) work-related competency index (2) แบบสอบถามสถานประกอบการด้านการปรับตัวบัณฑิต และ (3) การสำรวจทางประชากร แล้วใช้สถิติ correlation, Cronbach's Alphas, t-tests, ANOVAs, regression ในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวชี้วัดความสามารถในการทำงาน (work-related competency index) ที่พัฒนาขึ้นมาจากการวิจัยนี้มีความสัมพันธ์อย่างมากกับคุณลักษณะที่กำหนดโดยคณะกรรมการวิศวกรรมสถาน และแบบทดสอบคุณสมบัติ 17 ประการ มีความสัมพันธ์สูงกับแบบสอบถามสถานประกอบการด้านการปรับตัวบัณฑิต อย่างไรก็ตาม นักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาและนักศึกษาที่ไม่ได้ปฏิบัติสหกิจศึกษา มีค่าคะแนน work-related competency เท่ากัน ยกเว้นการสื่อสาร และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ซึ่งไม่พบความแตกต่างระหว่างความสามารถของบัณฑิตกับเพศหรือเชื้อชาติ (บทความย่อลำดับที่ 113)

ฐิติมา อัครพรหมธาดา ปิยฉัตร จันทิวา และสุพิชชา ชิวพฤกษ์ วิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาจากสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2552) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาสมรรถนะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาภาควิชาการจัดการเทคโนโลยีการผลิตและสารสนเทศ จากกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือกับภาควิชาในการรับนักศึกษาเข้าไปฝึกงาน และจากสถานประกอบการที่มีขอบข่ายตรงกับหลักสูตรของภาควิชาที่จะ

สามารถจัดนักศึกษาออกไปฝึกงานรวมทั้งสิ้น 100 แห่ง ค้นพบว่า สมรรถนะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา คือ (1) ด้านทัศนคติและพฤติกรรม (2) ด้านทักษะ และ (3) ด้านความรู้ของนักศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 011)

โสภาวรรณ คิมสุขศรี วิจัยเรื่อง การศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ในการรับนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและสื่อสารมวลชนเข้าฝึกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2553) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ในการรับนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการศึกษาและสื่อสารมวลชนเข้าฝึกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ทักษะความต้องการด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ทักษะความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารมวลชน และคุณลักษณะด้านนิสัยของนักศึกษาที่พึงประสงค์ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความลับของหน่วยงาน (บทคัดย่อลำดับที่ 036)

หทัยรัตน์ บัณฑิตยารักษ์ วิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาสหกิจศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ตามความคิดเห็นของสถานประกอบการ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, 2554) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาสมรรถนะในการทำงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่ง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่าง คือ สถานประกอบการ จำนวน 65 แห่ง โดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ด้วยสถิติค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะที่เป็นจริงของนักศึกษาสหกิจศึกษาที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านคุณลักษณะ รองลงมาคือ ด้านความรู้ และด้านทักษะ ตามลำดับ (บทคัดย่อลำดับที่ 037)

5.1.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

ในส่วนของการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เสนอแนะเรื่องที่ควรศึกษาดังต่อไปนี้

- 1) การจัดการความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษา (การจัดเก็บ รวบรวม และใช้ประโยชน์จากการนิเทศงานสหกิจศึกษาของคณาจารย์นิเทศ)
- 2) การเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษาให้สามารถทำงานร่วมกับคนชาติอื่นได้ ทั้งในสถานประกอบการต่างประเทศ และในประเทศไทย
- 3) ศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาสหกิจศึกษาที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ
- 4) แนวทางการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษาเพื่อการทำโครงการ (ตั้งแต่ขั้นตอนการคิด ทำ และรายงานผลโครงการ)
- 5) กลยุทธ์การแก้ไขปัญหาสหกิจศึกษาของคณาจารย์นิเทศ
- 6) ทักษะของนักศึกษาสหกิจศึกษาต่อวิชาชีพ ที่มีผลต่อการปฏิบัติสหกิจศึกษา(ทักษะคิดเชิงลบต่ออาชีพเกี่ยวกับเกษตร)
- 7) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษา (ปัจจัยด้านสถานศึกษา เช่น การสอน การเตรียมความพร้อม ปัจจัยด้านภาคการศึกษาที่ออกสหกิจศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติสหกิจศึกษา ปัจจัยครอบครัว/ส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการ)
- 8) การปรับตัวของนักศึกษาสหกิจศึกษาต่างชาติที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการในประเทศไทย
- 9) การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาของนักศึกษาสหกิจศึกษาที่มีปัญหาระหว่างปฏิบัติสหกิจศึกษา
- 10) แนวทางการดูแล ให้คำปรึกษา และติดตามการปฏิบัติงานของนักศึกษาสหกิจศึกษาของคณาจารย์นิเทศ
- 11) การศึกษาการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับหลักสูตร
- 12) รูปแบบการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่สร้างหรือเสริมศักยภาพของนักศึกษา ด้านการคิดสร้างสรรค์ เพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรม ความสามารถในการทำงานในองค์กรที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเพื่อเพิ่มโอกาสในการได้งานทำ (employability)
- 13) ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสถานประกอบการของนักศึกษาสหกิจศึกษา

- 14) การจัดทำสื่อเพื่อให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมของสถานประกอบการสำหรับนักศึกษา สหกิจศึกษาในขั้นตอนเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงานสหกิจศึกษา (เช่น วีดิโอแนะนำสภาพรวมของอุตสาหกรรมมันสำปะหลัง และธุรกิจโลจิสติก ฯลฯ)
- 15) การศึกษาคุณภาพการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษาก่อนปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- 16) การจัดการความรู้การปฏิบัติสหกิจศึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษาในแต่ละสถานประกอบการ (การจัดเก็บทั้งข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับสถานประกอบการ ตำแหน่งงาน ลักษณะงาน หน้าที่ ความรับผิดชอบ และผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ฯลฯ รวมทั้งถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่น)
- 17) การเปรียบเทียบความคาดหวังของสถานประกอบการกับผลสำเร็จในการปฏิบัติงานของนักศึกษา สหกิจศึกษา
- 18) แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่ำและได้รับการปฏิเสธจาก สถานประกอบการบางแห่งแล้วให้ได้ปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- 19) สถานภาพการเตรียมความพร้อมนักศึกษาสหกิจศึกษาของสถานศึกษาในปัจจุบัน

5.2 ประเด็นด้านการสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา

5.2.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

จากการศึกษาบทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา พบว่าในประเด็นด้านการสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา มีจำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

Huber, P. M. วิจัยเรื่อง Critical Requirements for the Coordinator in College Cooperative Education Programs a Synthesis of the Perceptions of Coordinators in Higher Education and Industry (Duke University, สหรัฐอเมริกา, 2514) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาปัจจัยสำคัญในการมีส่วนร่วมระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการ จำนวน 225 แห่ง กับสถาบันการศึกษา จำนวน 20 แห่ง โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการเชื่อว่าประโยชน์สำคัญที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมกับสถาบันการศึกษา คือ คุณภาพของการศึกษาและการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของลูกจ้าง (บทคัดย่อลำดับที่ 066)

Ballinger, D. C. วิจัยเรื่อง Factors Which Influence Employers to Participate in Cooperative Education Programs (University of Cincinnati, สหรัฐอเมริกา, 2535) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างพนักงานในสถานประกอบการ จำนวน 132 คน และนักศึกษา จำนวน 148 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล แต่พบคำถามที่น่าสนใจว่า (1) ทำไมสถานประกอบการถึงเข้ามามีส่วนร่วมกับสหกิจศึกษา และ (2) มีสถานประกอบการที่ออกจากโครงการไปหรือไม่ เพราะอะไร (บทคัดย่อลำดับที่ 007)

Kim, M.-S. วิจัยเรื่อง College-Business Partnership: Focusing on Internship Program in South Korea (Pepperdine University, สหรัฐอเมริกา, 2542) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคธุรกิจในประเทศเกาหลีใต้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างผู้จัดการฝ่ายบุคคล จำนวน 51 คน พนักงาน จำนวน 100 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ในการที่จะประสบความสำเร็จในความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับภาคธุรกิจทัศนคติของภาคธุรกิจต้องมีการเปลี่ยนแปลงและสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น (บทคัดย่อลำดับที่ 072)

Breen, H. วิจัยเรื่อง Cooperative Education Partnership: An Examination of Reciprocal Relationships between Universities and Tourism and Hospitality Industry Organisations in Providing Professional (Southern Cross University, ออสเตรเลีย, 2544) เป็นผลงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวที่ศึกษาความร่วมมือของสถานประกอบการกับสถานศึกษา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากสถานประกอบการ 5 แห่ง มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้ (1) ระหว่างการร่วมมือเกิดการเรียนรู้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง และ (2) การสร้างชื่อเสียงที่ดีทางด้านวิชาชีพทำให้เกิดการร่วมมือระหว่างสถาบันศึกษาและสถานประกอบการอย่างยั่งยืน (บทคัดย่อลำดับที่ 014)

รัฐติมา อัครพรหมธาดา ปิยฉัตร จันทิวา และสุพิชชา ชิวพฤกษ์ วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบความร่วมมือด้านสหกิจศึกษา ระหว่างภาควิชาการจัดการเทคโนโลยีการผลิตและสารสนเทศกับสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2550) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษารูปแบบความร่วมมือของสถานประกอบการกับภาควิชา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามค้นพบว่า คุณลักษณะของนักศึกษาที่สถานประกอบการต้องการ คือ ด้านทัศนคติและพฤติกรรม โดยเน้นความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบในหน้าที่และงานที่มอบหมาย และการตรงต่อเวลา (บทคัดย่อลำดับที่ 010)

5.2.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการที่ให้สัมภาษณ์ กล่าวถึงหัวข้อวิจัยที่ควรศึกษาในประเด็นการสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1) มาตรการส่งเสริมสถานประกอบการทุกประเภทให้เข้าร่วมดำเนินการสหกิจศึกษา
- 2) แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์นิเทศมีส่วนร่วมในการทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาของสถานประกอบการ และเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้ทางวิชาการจากสถานประกอบการ
- 3) การศึกษาความต่างระหว่างวัฒนธรรมของสถานประกอบการต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยทุกธุรกิจ/อุตสาหกรรม
- 4) การศึกษากรณีศึกษาสถานประกอบการที่ให้ความสำคัญในการดำเนินการสหกิจศึกษา (ประเด็นขั้นตอนการดำเนินงาน ผู้นำ และการกำกับดูแล เป็นต้น)
- 5) แนวทางการพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา นักศึกษาสหกิจศึกษา และสถานประกอบการ เพื่อประโยชน์สูงสุดของทั้ง 3 ฝ่าย ทั้งขั้นตอนก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา
- 6) การสร้างความร่วมมือด้านการวิจัยระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการภายใต้การดำเนินงานสหกิจศึกษา
- 7) การเตรียมความพร้อมของสถานประกอบการไทยในการรับนักศึกษาสหกิจศึกษาต่างชาติ
- 8) กระบวนการและขั้นตอนการจัดสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ (การปฐมนิเทศการกำกับดูแลของผู้นิเทศงาน ฯลฯ)
- 9) กระบวนการคัดเลือกนักศึกษาสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ
- 10) รูปแบบและวิธีการพัฒนาความร่วมมืออย่างยั่งยืนระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา
- 11) แนวทางการขยายจำนวนสถานประกอบการคุณภาพร่วมดำเนินการสหกิจศึกษา

5.3 ประเด็นด้านเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ

5.3.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

จากการศึกษาบทความคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา พบว่าในประเด็นด้านเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีจำนวน 9 เรื่อง ดังนี้

รัชนิกร ทองมา และเจนจิรา ปาทาน วิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2547) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาที่มีความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพในระดับปานกลาง (บทความคัดย่อลำดับที่ 022)

Connors, J. R. วิจัยเรื่อง Workplace Readiness Portfolio: Case Study of Cooperative Students (University of Wyoming, สหรัฐอเมริกา, 2547) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการใช้แฟ้มสะสมผลงานเพื่อเป็นเครื่องมือประเมินนักศึกษา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษาที่มีแฟ้มสะสมผลงานและไม่มีแฟ้มสะสมผลงาน จำนวน 6 คน ผู้จัดการจากสถานประกอบการ จำนวน 18 คน และอาจารย์จากมหาวิทยาลัย จำนวน 2 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การใช้แฟ้มสะสมผลงานเป็นที่น่าสนใจมากกว่าการใช้ check list ที่เคยใช้ (บทความคัดย่อลำดับที่ 023)

สรียา ท่าห้อง วิจัยเรื่อง ระบบบริหารจัดการสหกิจศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, 2548) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการสหกิจศึกษา พบว่า ระบบดังกล่าว ช่วยลดกระบวนการทำงานที่ซ้ำซ้อน ลดข้อผิดพลาดต่าง ๆ และช่วยให้การค้นหาข้อมูลสะดวกรวดเร็วขึ้น (บทความคัดย่อลำดับที่ 029)

Murray, N. วิจัยเรื่อง Online Discussions During Cooperative Education in Higher Education (University of Minnesota, สหรัฐอเมริกา, 2549) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการอภิปรายแบบออนไลน์ในระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา มีบทบาทในประสบการณ์สหกิจศึกษาของนักศึกษาอย่างไร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ปฏิบัติสหกิจศึกษา โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดแบบออนไลน์และวิเคราะห์ด้วยวิธี Qualitative Content Analysis พบว่า มี 13 บทบาท (themes) ซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่ได้ 3 กลุ่มคือ ชุมชน เอกลักษณ์ และการปฏิบัติ ในกลุ่มชุมชนระบุได้ว่า บทบาทของการอภิปรายแบบออนไลน์ คือ การเข้ามามีส่วนร่วมของเพื่อนและคณาจารย์ ความเป็นเจ้าของและการเชื่อมโยงการเรียนรู้จากคนอื่น และการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับหลักสูตร ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับกลุ่มเอกลักษณ์ คือ เอกลักษณ์ของตน เอกลักษณ์ของคนอื่น และการเรียนรู้เอกลักษณ์ ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการปฏิบัติ คือ ความสามารถในการ

การเข้าถึง การบริหารเวลา ประสิทธิภาพ ความพร้อมใช้ (promptness) การเรียนรู้เชิงรุก (active learning) มุมมองของการเรียนรู้ที่ชอบ และการใช้การสื่อสารระหว่างเพื่อนโดยมีปฏิสัมพันธ์ของอาจารย์ผ่านทาง การอภิปรายออนไลน์ในระหว่างการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาทำให้ประสบการณ์ระหว่างสหกิจศึกษาของนักศึกษาดีขึ้น รูปแบบและความถี่ของการสื่อสารแบบนี้มีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ และมีคุณค่าต่อนักศึกษาที่ปฏิบัติ สหกิจศึกษา (บทคัดย่อลำดับที่ 095)

สังวาลย์ ตุกพิมาย วิจัยเรื่อง การใช้สารสนเทศของนักศึกษาสหกิจศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีสุรนารี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2551) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาการใช้ สารสนเทศของนักศึกษาสหกิจศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ จากนักศึกษาที่ไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในภาค การศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 354 คน โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งได้รับการตอบกลับมา 307 ฉบับ และ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความ แปรปรวนแบบทางเดียว ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาสหกิจศึกษาใช้สารสนเทศในช่วงเวลาการปฏิบัติงาน สหกิจศึกษาทั้ง 3 ช่วง ซึ่งในช่วงที่ 1 ได้แก่ ช่วงขั้นเตรียมความพร้อมและสมัครเข้าปฏิบัติงานสหกิจศึกษามีการใช้ สารสนเทศมากที่สุด ซึ่งใช้เพื่อศึกษาข้อมูลการเขียนจดหมายสมัครงาน (บทคัดย่อลำดับที่ 030)

สุกัญญา ประมงคัก วิจัยเรื่อง ระบบจัดการสหกิจศึกษา กรณีศึกษาคณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553) เป็นผลงานวิจัยที่ศึกษาพัฒนาระบบการจัดการในการอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างนิสิต เจ้าหน้าที่ อาจารย์ และผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ระบบสามารถ อำนวยความสะดวกในการดำเนินงานสหกิจศึกษาและลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ (บทคัดย่อลำดับที่ 031)

ช่อทิพย์ สิทธิ วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับงานสหกิจศึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาการพัฒนา ระบบสารสนเทศสำหรับงานสหกิจศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยระบบนี้ได้ พัฒนาขึ้นโดยใช้โปรแกรมภาษา PHP scrip สำหรับการพัฒนารูปส่วนติดต่อผู้ใช้ โปรแกรมมายเอสคิวแอลสำหรับการ จัดการข้อมูล ผลการประเมินพบว่าผู้ใช้มีความพึงพอใจมากที่สุดในการประเมินผลด้านเทคนิค และมีความพึงพอใจ น้อยที่สุดในการประเมินผลด้านความคิดเห็นและความสมบูรณ์ของระบบสารสนเทศ (บทคัดย่อลำดับที่ 009)

Cedercreutz, K. วิจัยเรื่อง Calibration of A Work Performance Assessment Instrument to Support Continuous Improvement of Cooperative Education Curricula (Union Institute and University, สหรัฐอเมริกา, 2550) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของ เครื่องมือการหาข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนางานด้านสหกิจศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง 4 สาขาวิชา คือ ด้านธุรกิจ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และการออกแบบ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล แต่ไม่ได้ระบุข้อค้นพบชัดเจน (บทคัดย่อ ลำดับที่ 021)

อ้อมจิต กุติการณ์ วิจัยเรื่อง ระบบสารสนเทศสหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2554) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทที่ศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศสหกิจศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา อาจารย์นิเทศ และสถานประกอบการ โดยใช้แบบสอบถาม ค้นพบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบโดยผู้ใช้งานระบบมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี (บทคัดย่อลำดับที่ 044)

5.3.2 ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

ผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการที่ให้สัมภาษณ์ กล่าวถึงหัวข้อวิจัยที่ควรศึกษา ในประเด็นด้านเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังต่อไปนี้

- 1) แนวทางการส่งเสริมการจัดทำและใช้ฐานข้อมูลการดำเนินงานสหกิจศึกษาแบบพลวัตร ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบ 2 ภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
- 2) การค้นหาและพัฒนาโครงการที่มีคุณค่าตรงตามเป้าหมายของสถานประกอบการ โดยเน้นแบบมีส่วนร่วมระหว่างคณาจารย์ ผู้นิเทศงาน และนักศึกษาสหกิจศึกษา สำหรับสถานประกอบการที่ยังไม่มีโครงการ
- 3) ต้นแบบ (model) การดำเนินงานสหกิจศึกษาในสถานศึกษาและสถานประกอบการ (เช่น ด้านการบริหารจัดการ และการดูแลนักศึกษาสหกิจศึกษา)
- 4) การศึกษาสถานภาพและความต้องการการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการดำเนินงานสหกิจศึกษา ทั้งภายในสถานศึกษา ภายในสถานประกอบการ และระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ (ในทุกระดับทั้งระหว่างนักศึกษาสหกิจศึกษา คณาจารย์นิเทศ ผู้นิเทศงาน)
- 5) กระบวนการและขั้นตอนเกี่ยวกับโครงการในสหกิจศึกษาเพื่อโยชน์ต่อทุกภาคส่วน (ทั้งนักศึกษาสถานประกอบการ และสถานศึกษา)
- 6) การพัฒนาโครงการสหกิจศึกษา (project) เพื่อขยายผลและความต่อเนื่องในการดำเนินงานสหกิจศึกษาในสาขาวิชาที่มีข้อจำกัดเฉพาะ
- 7) การพัฒนาและประยุกต์ใช้ ICT ในการดำเนินงานสหกิจศึกษาในประเทศ และสหกิจศึกษานานาชาติ
- 8) ความต้องการและความคาดหวังในโครงการสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ
- 9) แนวทางการต่อยอดโครงการสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ
- 10) โมเดลการเรียนรู้ของนักศึกษาสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ

5.4 ประเด็นด้านพัฒนาการของสหกิจศึกษา

5.4.1 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

จากการศึกษาบทคัดย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา พบว่าในประเด็นด้านพัฒนาการของสหกิจศึกษา มีจำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

Altland, J. T. วิจัยเรื่อง A Study of The Contributions of Major Albert Sobey to American Industrial Cooperative Education (สหรัฐอเมริกา, 2533) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของ General Motors Institute (GMI) ที่ศึกษาความเป็นมาของการนำวิธีการฝึกงานของนาย Albert Sobey ไปใช้ในบริษัทผลิตรถยนต์ ต่อมานาย Albert Sobey และพนักงานได้พัฒนา industrial educational programs ซึ่งใช้ปรัชญาของการศึกษาและแนวคิดของการฝึกงาน และได้พัฒนาหลักสูตรทางด้านวิศวกรรมในระดับวิทยาลัยที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งได้รับการยอมรับทั้งจากนักศึกษาและผู้บริหารอุตสาหกรรม (บทคัดยอลำดับที่ 003)

Kim, S. K. วิจัยเรื่อง Development of Cooperative Education at the University of North Texas, 1976-1988 (University of North Texas, สหรัฐอเมริกา, 2533) เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกที่ศึกษาการพัฒนาการสหกิจศึกษาในมหาวิทยาลัย North Texas ในช่วงปี 2519 – 2531 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารและความตั้งใจของเจ้าหน้าที่เป็น 2 ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการเติบโตอย่างต่อเนื่องของหลักสูตรนั้น (บทคัดยอลำดับที่ 073)

บทที่ 6

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (document analysis) บทความย่อยรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 146 เรื่อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ (interview) กับผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานด้านสหกิจศึกษาในสถานประกอบการในประเทศไทย จำนวน 19 คน และจัดวิทยานิพนธ์โดยมีผู้เข้าร่วมทั้งจากสถานศึกษา สถานประกอบการ คณะวิจัย และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรสหกิจศึกษา จำนวน 27 คน ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

การวิจัยด้านสหกิจศึกษามีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 ในประเทศสหรัฐอเมริกา จากนั้นไม่พบงานวิจัยในระยะเวลา 22 ปี (ระหว่าง พ.ศ. 2491 - 2512) พ.ศ. 2513 เริ่มมีการศึกษาด้านสหกิจศึกษาอีกครั้งเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับการวิจัยด้านสหกิจศึกษาในประเทศไทยได้เริ่มมีการเผยแพร่งานวิจัยชิ้นแรกในปี พ.ศ. 2542 และมีการศึกษาวิจัยหลังจากนั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน โดยจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารบทความย่อย จำนวน 146 เรื่อง ค้นพบว่า ผลงานวิจัยด้านสหกิจศึกษาในประเทศไทย มีจำนวนทั้งหมด 43 เรื่อง และการศึกษาในต่างประเทศ จำนวน 103 เรื่อง โดยในปี พ.ศ. 2552 เป็นปีที่มีผลงานวิจัยด้านสหกิจศึกษาออกมาเผยแพร่มากที่สุด จำนวน 14 เรื่อง เป็นผลงานจากประเทศไทย จำนวน 11 เรื่อง และต่างประเทศ จำนวน 3 เรื่อง รองลงมา คือ ปี พ.ศ. 2553 ที่มีผลงานวิจัยทั้งหมด 10 เรื่อง จากประเทศไทย 8 เรื่อง และจากต่างประเทศ 2 เรื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงช่วงที่นักวิชาการให้ความสนใจในด้านสหกิจศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักวิชาการในประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าประเทศไทยเริ่มดำเนินการสหกิจศึกษาประมาณ 20 ปี แต่ก็มีงานวิจัยถึงร้อยละ 29.45 แม้ว่าจะมีหัวข้อซ้ำบ้าง แต่แสดงให้เห็นพัฒนาการสหกิจศึกษา เมื่อเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาที่ได้ศึกษาสหกิจศึกษามาประมาณ 100 ปี และพบว่า ในประเทศสหรัฐอเมริกามีการจัดให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ส่วนประเด็นที่มีการศึกษาด้านสหกิจศึกษามากที่สุด ได้แก่ ประเด็นด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีจำนวน 55 เรื่อง ตัวอย่างหัวข้อวิจัยด้านประสิทธิผลในการดำเนินงานสหกิจศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ เช่น “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสหกิจศึกษา” และ “ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษาสาขาวิชาเดียวกันในสถานประกอบการต่างกัน” เป็นต้น รองลงมา คือ ประเด็นด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 35 เรื่อง ประเด็นด้านทัศนคติและการรับรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานสหกิจศึกษา มีจำนวน

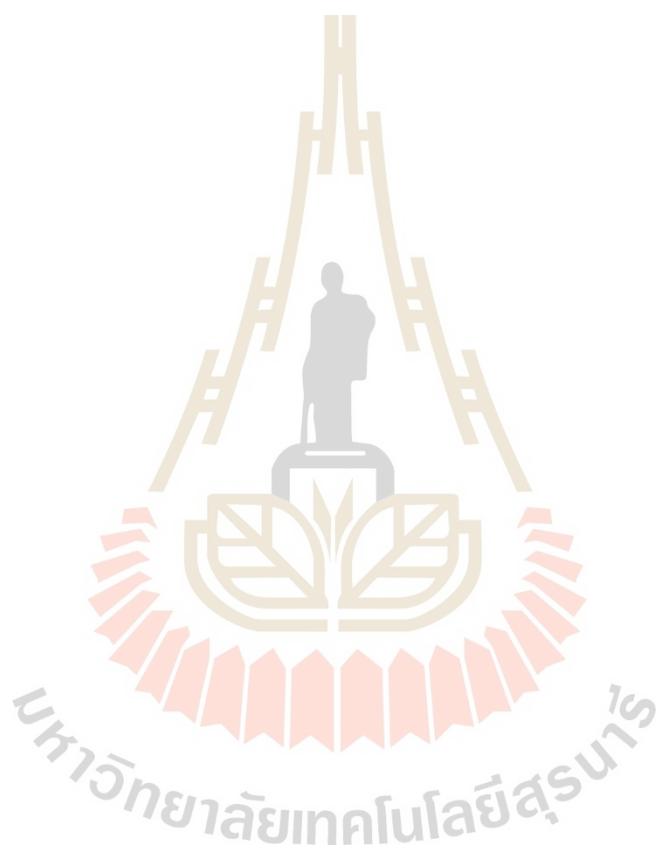
30 เรื่อง ซึ่งมีตัวอย่างประเด็นจากการสัมภาษณ์ เช่น “กลยุทธ์การบริหารจัดการ และการแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานสหกิจศึกษาภายใต้งบประมาณที่จำกัดของสถานศึกษาแต่ละแห่ง” และ “ความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักรู้ถึงความสำคัญในสหกิจศึกษาของสถานประกอบการ” เป็นต้น นอกจากนี้การศึกษาในครั้งนี้นี้ยังพบว่าการศึกษาประเด็นด้านการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา การสร้างความร่วมมือในการจัดสหกิจศึกษา และเครื่องมือและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการศึกษาในประเด็นเหล่านี้จำนวน 24 เรื่อง ส่วนประเด็นที่มีการศึกษาน้อยที่สุด คือ ประเด็นด้านพัฒนาการของสหกิจศึกษา ซึ่งมีผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2 เรื่อง

ข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงประยุกต์ เชิงพรรณนา และการวิจัยเพื่อประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Bartkus Kenneth R. และ Higgs Joy (2011) สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการการวิจัยเพื่อพัฒนาทฤษฎีสหกิจศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า มีผลงานวิจัยสหกิจศึกษาที่เผยแพร่ในต่างประเทศมีจำนวน 103 เรื่อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Bartkus Kenneth R. (2007) (อ้างถึงใน Bartkus Kenneth R. และ Higgs Joy, 2012) ที่ระบุว่าระหว่างปี พ.ศ. 2530 - 2549 มีบทความอย่างน้อย 72 บทความที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารอื่น ๆ นอกจาก Journal of Cooperative Education และช่วง 25 ปีที่ผ่านมา มีงานวิจัยมากกว่า 200 โครงการ ส่วนในประเทศไทยมีจำนวนบทความย่อ 43 เรื่อง ทั้งนี้เพราะการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะ บทความย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา จัดพิมพ์โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีนาคม 2556 และพบว่าประเทศที่มีการวิจัยด้านสหกิจศึกษามากที่สุด คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 88 เรื่อง รองลงมาคือ ประเทศไทย จำนวน 43 เรื่อง ประเทศแคนาดา จำนวน 8 เรื่อง และประเทศออสเตรเลีย จำนวน 1 เรื่อง ตามลำดับ รวมทั้งมีบทความย่อจำนวน 6 เรื่อง ที่ไม่ได้ระบุประเทศ

ส่วนวิธีที่ใช้ในการวิจัย พบว่า การวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณมากที่สุด มีจำนวน 84 เรื่อง การวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 33 เรื่อง และการวิจัยแบบผสมผสาน จำนวน 16 เรื่องตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีบทความย่องานวิจัยที่ไม่ได้ระบุวิธีวิจัย จำนวน 13 เรื่อง จากข้อค้นพบข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพหรือด้วยวิธีการวิจัยแบบผสมผสานให้มากขึ้น รวมทั้งควรมีการศึกษาซ้ำ (replication study) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบเดิมแต่ปรับเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างและ/หรือผู้วิจัย โดยหากเป็นการศึกษาซ้ำจากงานของต่างประเทศควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทในประเทศไทย ตลอดจนการวิจัยเพื่อติดตามผล (tracking study) อย่างไรก็ตามการศึกษาอาจอยู่ในรูปแบบของการวิจัยสถาบัน หรือการวิจัยในระดับมหภาค โดยประสานความร่วมมือจากเครือข่ายหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อร่วมกันทำงานวิจัยในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง อันนำมาซึ่งผลการวิจัยในภาพรวมระดับประเทศ

ทิศทางการวิจัยด้านสหกิจศึกษาที่ควรศึกษาในอนาคตจำแนกหัวข้อวิจัยในประเด็นต่อไปนี้ 1) เพื่อการพัฒนาประเทศ 2) เพื่อการพัฒนาหลักสูตร 3) ในบริบทประชาคมอาเซียน และ 4) เพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษาดังตารางที่ 6.1 ตารางหัวข้อวิจัยที่ควรศึกษาในอนาคต

หัวข้อวิจัยที่ควรศึกษาในอนาคต

ประเด็น	หัวข้อวิจัย
หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับสหกิจศึกษา เพื่อการพัฒนาประเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1) การเพิ่มมูลค่าให้สถานประกอบการจากการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา 2) การติดตาม career development ของบัณฑิตสหกิจศึกษา 3) แนวทางการสร้างพันธกิจสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ 4) การพัฒนาระบบสหกิจศึกษาออนไลน์ 5) ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาเครือข่ายสหกิจศึกษา
หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับสหกิจศึกษา เพื่อการพัฒนาหลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> 1) การพัฒนาและส่งเสริมการจัดการจัดสหกิจศึกษาในสายสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ (รูปแบบ การบริหารจัดการโครงการ และลักษณะงาน ฯลฯ) 2) การสร้าง employability ให้นักศึกษาสหกิจศึกษา 3) ผลการประเมินสหกิจศึกษากับการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน 4) การดำเนินงานสหกิจศึกษาที่มีผลต่อการปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน 5) การพัฒนาหลักสูตรการเตรียมความพร้อมสำหรับนักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติ 6) รูปแบบหลักสูตรสหกิจศึกษาที่เหมาะสม (จำนวนครั้ง/ระยะเวลา และอื่น ๆ) 7) ความคาดหวังต่อสหกิจศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ 8) การเพิ่มการมีส่วนร่วมของคณาจารย์ในการจัดสหกิจศึกษา 9) ความเป็นพี่เลี้ยง (mentorship) กับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาสหกิจศึกษา 10) การพัฒนาบทเรียนช่วยสอนบนเว็บ (web-based instruction) เพื่อการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสหกิจศึกษา
หัวข้อวิจัยเกี่ยวกับสหกิจศึกษา ในบริบทประชาคมอาเซียน	<ol style="list-style-type: none"> 1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกิจศึกษานานาชาติในประเทศสมาชิกอาเซียน 2) การสื่อสารต่างและระหว่างวัฒนธรรมในการดำเนินงานสหกิจศึกษา 3) การสื่อสารต่างและระหว่างวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติ 4) รูปแบบและวิธีการในการจัดสหกิจศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน 5) การสร้าง employability ให้นักศึกษาสหกิจศึกษานานาชาติ 6) การสร้าง employability ที่โดดเด่นของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียน 7) การเทียบระดับการจัดการจัดสหกิจศึกษาในประเทศสมาชิกอาเซียน 8) การจัดสหกิจศึกษาในประเทศอาเซียน

<p>1) วิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานสหกิจศึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา</p> <p>2) แนวคิดของผู้บริหารสถานประกอบการที่ประสบความสำเร็จในการจัดสหกิจศึกษา</p> <p>3) วัฒนธรรมองค์กรในสถานประกอบการที่ช่วยเสริมการดำเนินงานสหกิจศึกษา</p>	<p>หัวข้อวิจัยเพื่อการดำเนินงานสหกิจศึกษา</p>
--	---

6.1 ตารางหัวข้อวิจัยที่ควรศึกษาในอนาคต

ในอนาคตควรมีการศึกษาสภาพของการวิจัยด้านสหกิจศึกษาในประเทศไทยเป็นระยะ ๆ เช่น 5 ปี 10 ปี เพื่อประเมินสถานการณ์และทิศทางของการวิจัยอย่างต่อเนื่อง และใช้ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้เพื่อกำหนด ทิศทางการวิจัยอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา สถานประกอบการ นักศึกษา และสังคม

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการจัดทำบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศด้านสหกิจศึกษา. (2556). *บทความย่อรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ด้านสหกิจศึกษา = Abstracts of Research Reports & Theses on Cooperative Education*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- จิรวัดน์ สักนาวัน. หัวหน้าฝ่ายทรัพยากรบุคคล บริษัทเบนซ์มาร์ค อิเล็กทรอนิกส์. สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2556.
- ณัฐนันท์ ทัดพิทักษ์กุล. หัวหน้างานเทคโนโลยีประมวลผลเสียงพูด ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. สัมภาษณ์ 10 กันยายน 2556.
- ทศพล ต้นตวงษ์. ประธานกรรมการ บริษัทสงวนวงษ์. สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2556.
- ทองเลียน บัวจุม. ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้. สัมภาษณ์, 27 สิงหาคม 2556.
- ธีรศักดิ์ สงวนมานะศักดิ์. ผู้จัดการแผนกสรรหาและว่าจ้าง บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล (ประเทศไทย) จำกัด. สัมภาษณ์, 27 กรกฎาคม 2556.
- นายยุทธ สงค์ธนาพิทักษ์. อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2556.
- ผ่องพัตรา บุญระมาตร. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ศูนย์สหกิจศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2556.
- พรชัย มงคลวนิช. อธิการบดีมหาวิทยาลัยสยาม. สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2556.
- พฤติพล สวนมาลี. เจ้าหน้าที่สมาพันธ์โลจิสติกส์ไทย. สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2556.
- พัชนี นนทศักดิ์. คณบดีคณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา. สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2556.
- เพ็ญสุวรรณ นาคะปรีชา. อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สัมภาษณ์, 12 กรกฎาคม 2556.
- ภัทรี ตั้งจิรวงษ์. รองประธานสหกิจศึกษา วิทยาลัยราชพฤกษ์. สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2556.
- ภูมิพันธ์ รัศมีจันทร์. ผู้จัดการฝ่ายผลิต บริษัท สตีเบล เอลทรอน เอเชีย จำกัด. สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2556.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2556). *การบรรยาย เรื่อง ปรัชญาสหกิจศึกษา*. [สไลด์พาวเวอร์พอยต์].

ศักรินทร์ ภูมิรัตน์. อธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2556.

สัมพันธ์ เป้นพัฒนา. คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประจำคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม ม.มหาสารคาม. สัมภาษณ์, 10 กันยายน 2556.

สัมพันธ์ ศิลปนาฏ. รองประธานฝ่ายปฏิบัติการ บริษัทเวสเทิร์นดิจिटอล (ประเทศไทย). สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2556.

สุพรรณิ จันทร์ภิรมณ์. อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมเคมี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. สัมภาษณ์, 29 สิงหาคม 2556.

สุเมธ แยมูนุ่น. อดีต เลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. สัมภาษณ์, 6 กันยายน 2556.

อุดม ฐิตวิวัฒนะสกุล. นายกสมาคมไม้ดอกไม้ประดับแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2556.

Bartkus Kenneth R, and Higgs Joy. Research in Cooperative and Work-Integrated Education. In Coll, R.K. and Zegwaard, K.E. (ed.), *International Handbook for Cooperative and Work-Integrated Education: International Perspectives of Theory, Research and Practice*, Hamilton: Advancing Cooperative and Work-integrated Education, 2011.

Drysdale Maureen, Johansson Kristina. A Scientific Approach to Research Design and Quality in Cooperative and Work-Integrated Education. In Coll, R.K. and Zegwaard, K.E. (ed.), *International Handbook for Cooperative and Work-Integrated Education: International Perspectives of Theory, Research and Practice*, Hamilton: Advancing Cooperative and Work-integrated Education, 2011.